

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

ANAYASA KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

15 Mart 2012 Perşembe

ANAYASA KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

15 Mart 2012 Perşembe

---0---

K O N U

**Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri
Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik
Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Devam)**

Sayfa

1:53

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:53

Şuay ALPAY	(Elâzığ)	1:3
Uğur BAYRAKTUTAN	(Artvin)	3:4
Faruk BAL	(Konya)	4:6, 7:8
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	7
Erol DORA	(Mardin)	8
Madde 1		8:9
Rıza TÜRMEK	(İzmir)	9, 12
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	9, 11:12, 12, 13, 13:14
Faruk BAL	(Konya)	9:10, 10:11, 12, 13, 14
Şuay ALPAY	(Elâzığ)	10
Ali ÖZGÜNDÜZ	(İstanbul)	12
Uğur BAYRAKTUTAN	(Artvin)	13
Madde 2		14:15
Uğur BAYRAKTUTAN	(Artvin)	15
Faruk BAL	(Konya)	15, 16
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	16, 17
Ali ÖZGÜNDÜZ	(İstanbul)	16:17
Madde 3, 4, 5		17

Ali ÖZGÜNDÜZ	(İstanbul)	17:18, 18, 19:20
Şuay ALPAY	(Elâzığ)	18, 20
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	19, 22
Sinan OĞAN	(Iğdır)	20:21
Rıza TÜRMEK	(İzmir)	21
Faruk BAL	(Konya)	21:22
Madde 6		23
Uğur BAYRAKTUTAN	(Artvin)	23:24
Faruk BAL	(Konya)	24:25, 30, 32:33
Ali ÖZGÜNDÜZ	(İstanbul)	25, 26:28, 28:29
Şuay ALPAY	(Elâzığ)	25:27, 29:30, 30:31
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	28, 29, 30, 31:32
Madde 7		33
Faruk BAL	(Konya)	33:34, 35, 36
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	34:35, 36
Şuay ALPAY	(Elâzığ)	35, 36
Hilmi BİLGİN	(Sivas)	36
Madde 8		36
Şuay ALPAY	(Elâzığ)	36:37
Uğur BAYRAKTUTAN	(Artvin)	37:39, 40
Faruk BAL	(Konya)	39, 40:41
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	39:40, 41
Ali ÖZGÜNDÜZ	(İstanbul)	40, 41:42
Önerge		43
Gerekçe		43
Ali ÖZGÜNDÜZ	(İstanbul)	43
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	43
Madde 24, 10, 11, 12, 13, 14,15		44:45
Sinan OĞAN	(Iğdır)	45:46, 47, 48
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	46:48
Madde 16		48
Sinan OĞAN	(Iğdır)	48, 49
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	49
Kemal YURTNAÇ (Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı)		50
Yeni madde ihdasına ilişkin önerge (Madde 17)		50
Gerekçe		50
Madde 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28		50:53

Açılma Saati: 13.40

Kapanma Saati: 18.07

15 Mart 2012 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13:40

BAŞKAN: Burhan KUZU (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

SÖZCÜ: İsmet SU (Bursa)

KÂTİP: Fatoş GÜRKAN (Adana)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli basın mensupları; hoş geldiniz.

Gündemimizde bugün konuşacağımız konu, birkaç hafta önce, biliyorsunuz, alt komisyona sevk ettiğimiz bir kanun tasarısı. 23 Şubatta görüşmüştük bunu ve bu kanun tasarısı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanun başta olmak üzere bazı yasalarda değişiklik öngören bir kanun. O zaman da belirttiğimiz gibi, üç konuda bir çözüm getirmeye çalışıyor. Bunlardan birisi, yıllardır bir türlü gerçekleştiremediğimiz, hepimizin arzu ettiği, yurt dışında bulunan Türk vatandaşlarımızın oy kullanma meselesi. Bugüne kadar bundan sağlıklı sonuç alınamadığını geçen de belirttik. Ortalama katılım, en son seçimleri baz alırsak yüzde 5 gibi oldukça düşük bir oran var. Hâlbuki 3 milyona yakın seçmen olduğunu belirtmiştik. “Buna bir çözüm bulalım. Bulunduğu yerde nasıl oy kullanabilir bu vatandaşlar sağlıklı bir şekilde?” Bunun üzerinde durduk, duruyor daha doğrusu yasa bunu öngörüyor.

İkinci konu: “Mavi kart” dediğimiz, çifte vatandaşlık meselesinde, özellikle Almanya ağırlıklı olmak üzere, vatandaşlarımızın yeni bir numara vermek suretiyle ülkemizdeki işlerini de kolay kılacak formüller getirmeye çalışıyor bu yasa tasarısı.

Son bir konu da, üçüncü konu: Yurt dışı Türkler ve akraba toplulukları ve yabancı ülkelere gelen misafir öğrencilerin statüsü konusunda çözüm, biraz daha farklı bir bakış getirmeye çalışıyor.

Bilindiği gibi, biz bunu alt komisyona gönderdik ve alt komisyon üyelerimiz -kendilerine çok teşekkür ediyoruz- Sayın Şuay Alpay, Sayın Yusuf Başer, Sayın Belma Satır, Sayın Uğur Bayraktutan ve Sayın Faruk Bal. Hepsine çok teşekkür ediyorum. Ciddi çalışarak bir metin ortaya koymuşlar. Muhalefet şerhleri de ekte.

Şimdi, şöyle bir yöntem izleyelim diyorum: Evvela Alt Komisyon Başkanı bir dinleyelim, sonra Uğur Bey'i ve Faruk Bey'i de bir dinleyelim, sonra da maddeler üzerinde görüşelim derim. Ama itiraz ederseniz genel hakkında da görüşürüz, onda benim bir şeyim olmaz. Yani geçen görüştüğümüz için zaten konu berrak, şeffaf, ne olduğu aşağı yukarı belli. Zaman tasarrufu adına bunu söylüyorum. Elbette ki maddelere geçtiğimiz zaman genel hakkında gene her zaman söylenir yani ille de sadece madde üzerinde yoğun olmakla beraber başka alanlara da elbette ki girmek mümkündür yasa çerçevesinde.

Şuay Bey, buyurun, ilk söz sizin.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Sayın Başkan, Sayın Başbakan Yardımcım, Komisyonun değerli üyeleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben öncelikle alt komisyon çalışmalarında hem Komisyon üyesi olarak bulunan hem de ana Komisyonda bulunup da bize katkı sağlayan herkese çok teşekkür ediyorum. Gerçekten ciddi emek verdi arkadaşlarımız. Bu arada, ilgili kurum temsilcisi arkadaşlardan da görüşler aldık, onlarla da teması kesmedik. Ciddi hummalı bir faaliyet yaptık. İnşallah, hayırlı sonuçlar hasil olmuş olur. Temennimiz, öyle olsun.

Ben çok fazla vaktinizi almadan, tasarı üzerinde ne tür değişiklikler yaptık, ana cümlelerle onları ifade etmek istiyorum.

Öncelikle “Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partiler” ibaresi “son milletvekili genel seçiminde Türkiye genelinde en çok oy alan” ibaresiyle değiştirildi. Bu, 298'in sistematığına, buradaki düzenlemelere uygun bir değişiklikti. Bunu arkadaşlarla müzakere ettik ve tartıştık. Bu hem kanunun sistematığına hem oradaki bütünlüğe ve bununla ilgili 22'nci ve 23'üncü maddelere de uygunluk arz etmektedir. Daha evvel bu konuda yoğun müzakereler yaptığımız için ben tekrar detaya girmek istemiyorum.

Bir başka düzenleme: Sağ olsun arkadaşlarımız, tasarıda “komisyon” olarak gelen ibarenin “sandık kurulu” olarak düzeltilmesini önermişlerdi muhalefetteki arkadaşlarımız, bizim arkadaşlarımızın kanaati de öyleydi doğrusu. Bizim arkadaşlarımız da

yine 298'in genel sistematigine, kanun yapma tekniğine uygun olarak da "komisyon" ibaresinin "sandık kurulu" olarak değişmesinin ve değiştirilmesinin daha doğru olduğunu kabul etmişlerdi. Bu düzenlemeyi de yaptık alt komisyon olarak.

Arkadaşlardan, genelde tabii muhalefetin muhalefet şerhlerine de çok kısa değinmelerde bulunacağım. Burada "Sandık kuruluna, işte, üç değil de beş parti girsin." şeklinde eleştiriler vardı. Biz sayısal olarak buradaki üçün, beşin sistematige aykırı olmadığını, sistematige uygun davranmanın genel hukuki düzenlemelere uygun davranmakla eş değer olduğunu düşündük ve bu sebeple de "siyasi parti grupları" yerine "son genel seçimde en çok oyu almış olan partiler" ibaresinin sistematige uygun davranmakla çözüldüğünü kabul ettik. Yoksa üç olur, beş olur, dört olur; bu değişebilir, burada sistematige aykırı davranılmış olmaz. Genel hukuk mantığı açısından da ifade etmek istiyorum.

Yine, tasarıdaki "sandık kurullarındaki memur" ibaresi "kamu görevlisi" olarak kanun sistematigine uygun olarak değiştirildi.

Ana değişikliklerden bir tanesi de "Yüksek Seçim Kurulunun yurt dışındaki seçmenlerinin tamamının rahat ve kolay oy kullanmasını temin açısından ne düzenleme yapılabilir?" diye düşünmüştük. Bunu da müzakere ettik ve burada yurt dışındaki seçmen sayısının fazlalığı hâlinde Yüksek Seçim Kurulunun öncelikle belirli günlerde ve sandıkta oy kullanılmasına yönelik bir düzenlemesi vardı. Orada madde metninde, önünüzdeki metinlerde var. Öncelikle kırk beş gün olarak sürenin öngörüldüğünü de ifade etmek isteriz. Burada bu düzenlemeyle ilk otuz gün içerisinde Yüksek Seçim Kurulunca yine belirlenen günlerde ve sandıkta oy kullanmanın esas alındığını, bir şekilde oy kullanamayan... Çünkü bizim en genel yaklaşımımız ve temel gerekçemiz -muhalefet partili arkadaşların da kanaati öyleydi, bunu da komisyonlarda ifade ettiler görüşme ve müzakereler sırasında- bizim arzumuz, yurt dışında bulunan yaklaşık 3 milyon seçmenin tamamının demokratik katılımı sağlamak açısından en azami şekilde oy kullanmasını temindir. Bütün yaklaşımlar bunun üzerinedir ve ben bu konuda muhalefet partili arkadaşların temsiline teşekkür ediyorum, onların da kanaatleri bu yoldaydı ve biz bu yaklaşım üzerinden bu düzenlemeyi yaptık. "İlk otuz gün içerisinde Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen günlerde ve sandıkta oy kullanamayan seçmenlerin, hangi gerekçeyle ve sebeple olursa olsun, otuz günlük süre sonundaki geriye kalan on günlük sürede de aynı sandıklarda oy kullanmasının sağlanmasını temin eder." şeklinde düzenlememizi yaptık.

Zaten bildiğiniz gibi, "yedi gün" ibaresi vardı, biz onu beş güne çektik. Beş günde de Türkiye'deki seçim gününden önceki beş günü kastediyoruz. Sandıkların açılmasından sonra tasnifi, biliyorsunuz, burada yapacağız. Sandıklar açılacak, zarflar sayılacak, torbalara konulacak, mühürlenecek ve gelecek. Bu beş günlük süreyi de saklama ve ulaşım açısından öngörmüştük.

Yine, tasarı üzerinde en temel değişiklik demek doğru olmaz ama ilave bir madde açısından, 298'in 180'inci maddesindeki "Dava süresi" başlıklı kısımda ifade edilen seçim suçlarıyla ilgili düzenlemedir. Biz genel olarak hukuki yaklaşım açısından da, kanun yapma tekniği açısından da düşünün, işte, seçim yapıyorsunuz, seçimin bittiği tarihten itibaren iki yıl demokrasinin kılıcı gibi sallanıyor havada. İki yıllık sürede tahkikat devam ediyor, dava açılmıyor. Bu iki yıllık süreyi genel kanun yapma tekniği açısından da doğru bulmadığımızı arkadaşlar ifade ettiler. Bununla ilgili yasal düzenlemeler var, ondan da bahsedeceğim ben. Buna bağlı olarak da 180'inci maddedeki seçim suçlarıyla ilgili, iki yıllık, kamu davası açılması süresini altı ay olarak değiştirdik.

Bunun dışında -dediğim gibi, çok fazla vakit almadan genel değişiklikler itibarıyla söylüyorum- bildiğiniz gibi, bir de mavi kartlar uygulaması vardı. Mavi kart uygulaması yeni gelen ve başlayan bir uygulama değil, 95 yılında yapılan yasal değişikliklerle belli bir hâle gelmişti. Bununla ilgili, mavi kartlar kütüğünün oluşturulmasına uygun düzenlemeler vardı ve şümulü biraz daha kapsamlı hâle getiriliyordu. Muhalefetteki arkadaşlardan gelen itirazlar şu yoldaydı: Özellikle Türk vatandaşlığından çıkan arkadaşlarımızın, vatandaşlarımızın... Bu uygulamayla yurt dışında çifte vatandaşlığa yol açmayan ve izin vermeyen ülkelerin bu konuda vatandaşlarımızı sıkıntıya düşüreceğini ifade etmişlerdi. Hâlbuki bu uygulama 95'ten beri devam ediyor. Ama biz mavi kartlı vatandaşlarımızın, sonuçta çünkü onlar vatandaşlıktan çıkma izni almak suretiyle çıkan vatandaşlarımız, biz onların hukukunu korumak zorundayız. Büyük ve güçlü ülke olmanın gereği de budur, bütün dünya ülkeleri de bunu yapıyor. Bu sebeple biz Bakanlar Kurulundan çıkma izni almak suretiyle vatandaşlıktan çıkan bizim yurttaşlarımızı, vatandaşlarımızı Türkiye'deki var olan hukuklarının devamı açısından bir düzenlemeye tabi tutmanın gereğini duymuştuk. Bu konuda yapılan düzenleme de eski bir düzenleme, birtakım ilaveler yapıldı.

Bunun dışında, biliyorsunuz, yine, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı kurulmuştu. Bununla ilgili, özellikle "yabancı öğrenci" tanımı ve buna benzer diğer düzenlemelerde uluslararası hukuk esasları gözetilmek suretiyle birtakım düzenlemelerin yapılması gerekiyordu. O düzenlemeler yapıldı, "yabancı öğrenci" ibaresi, işte, "uluslararası öğrenci" ibaresi olarak düzeltilti. Ayrıca, Türkiye İstatistik Kurumu bünyesinde konsey olarak bilinen... Çünkü sonuçta, biliyorsunuz, böyle bir Başkanlık kuruluyor, reel çalışabilmesi için bunları bir veri tabanının oluşması lazım. Türkiye'nin en temel sıkıntılarının biri de budur. Sağlıklı veri tabanının

oluşmasında ciddi sıkıntılar vardı. Bu Başkanlığın da uygulanabilir tedbirler alması ve etkin çalışabilmesi açısından bu düzenlemeyi yapması gerekiyordu. Bu maddede yapılan düzenleme de buna matuftur, daha verimli çalışmasını temin açısından.

Ana hatlarla bizim alt komisyon olarak yaptığımız çalışmalar bu çerçevede özetlenebilir.

Muhalefet şerhleriyle ilgili olarak, ben Alt Komisyon Başkanı olarak bu konuda detaya girmek istemiyorum. Komisyon bu konuda uygunluk görüşü bildirir ve müzakereler devam eder.

Ben herkese yeniden teşekkür ediyorum. Bu çalışmaların milletimize, ülkemize hayırlar getirmesini diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Şuay Bey.

Şimdi, yine alt komisyon üyemiz Uğur Bey, buyurun efendim.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Değerli Bakan, çok değerli milletvekilleri; ben de muhalefet şerhine ilişkin birkaç şeyi kısaca paylaşayım.

Öncelikle, Sayın Başkanın dediği gibi, biz alt komisyonda bayağı ciddi bir çalışma yaptık ve çok demokrat bir ortamda bir çalışma yaptık. O anlamda Başkana teşekkür ediyorum. Bütün görüşler ayrıntılarıyla paylaşıldı, Faruk Bey de katkı verdi, diğer milletvekili arkadaşlarımız da.

Şimdi, öncelikle, bizim de kanun tasarısının geneline yönelik bir diyeceğimiz yoktur. Buradaki amaç, bir anlamda yurt dışındaki siyasal katılımın sağlanması açısından ne kadar oradaki vatandaşlarımız oy kullanırlarsa, ülkemizdeki demokrasinin gelişimi açısından çok önemli olduğunu görüyoruz. Özellikle, bunun yanında, bu Türk Vatandaşlığı Kanunu'ndan kaynaklanan sorunlar açısından da mavi kartla alakalı da değerlendirmelerim olacak.

Bizimkiler birkaç şeyde teknik ayrıntılara ilişkindir. Yani tasarının tümünün ana ruhuna ilişkin bir diyeceğim yok benim de. Örneğin 5'inci maddede, tasarının 5'inci maddesinde bir genelleme, bir soyutluk ibaresi vardır diye bir kaygımız vardı. Çok belki esasa yönelik olmayabilir ama ülkelerdeki oy kullanma şekillerinin hangi şekilde olacağına ilişkin, elektronik oylama, gümrük kapılarında oylama veya sandık yöntemlerinden hangisinin uygulanacağına ilişkin, bir ibarede yasada "Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir." diyor. Burada hangi yöntemin uygulanacağına ilişkin belki daha somut bir yol olabilirdi, böyle bir yolu deneyebildik.

Yine, 6'ncı maddede 94/c maddesinde bizim buradaki kanun koyucunun esas amacı veya bizim buradaki esas düzenlememizdeki temel görüş, bütün vatandaşlarımızın oy kullanma argümanıdır yani "Bütün vatandaşlarımız azami ölçüde nasıl oy kullanabilir?" diye. Ama burada şöyle bir hüküm var: "Ancak yabancı ülkedeki seçmen sayısı gözetilerek oy kullanma süresi Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak Yüksek Seçim Kurulunca kısaltılabilir." diyor. Bu şeye benzer, ülkede yani seçimde oy kullanılıyorken işte, bir sandıkta örneğin 180 kişi mi oy kullanıyor? 5-6 kişi kalmışken "Bunu saat üçte açalım." sözü ne kadar doğruysa buradaki ibare de o kadar doğrudur diye düşünüyorum. Yani bana göre burada şeyi beklememiz gerekir çünkü subjektif uygulamalara yol açabilir. Oradaki seçmen sayısının azlığını ölçecek elimizde bir şey yoktur, bir parametre yoktur. O nedenle, biz bu değerlendirmenin de çok doğru olmadığını, oradaki şeyin... Sayın Başkanın biraz önce ifade ettiği gibi, örneğin en çok seçmen sayısının olduğu Almanya'da gerekirse on günlük bir süre gibi... Ben de doğru olduğuna inanıyorum. Amaç siyasal katılımı sağlamaktır ama bunun yanında seçmen sayısının çok az olduğu ülkelerde de o kriter nedir acaba? 20 seçmen kaldığında mı? Bin seçmen kaldığında mı? Neye göre bir değerlendirme yapacağız? Burada bir soyutluk vardır. Öncelikle bunu paylaşmak istiyorum.

Yine, bize göre, tasarının 8'inci maddesinin böyle bir ihtiyaç, 180'inci maddeyle alakalı düzenlemenin bir problem olduğu kanısındayız. Şöyle: Şimdi, Adalet Bakanlığından gelen yetkilimiz geldi mi, bilmiyorum. Burada mıdır? O arkadaşımızdan, hâkim beyden şeyi istemiştik, 2011'le alakalı bu şekilde yapılan yargılamalar, derdest olanlar, soruşturmalar ve kovuşturmalarla alakalı sayıları. Bilmiyorum, getirdiniz mi? Şimdi, burada, tabii, bizim kaygımız şu: 12 Haziranla alakalı 180'e göre mevcut düzenleme açısından süreler devam ediyor. Bu MHP'nin de muhalefet şerhinde var. Bu bize de bir af düzenlemesidir bir anlamda. 2011'dir zaten problem olan, 2011'le alakalı seçim usulsüzlükleridir. Kimi kurtaracağız? Kimlerle alakalı yasal düzenleme yapacağız? Bu açıdan altı aylık düzenlemenin bir anlamda bir subjektif değerlendirme olduğuna inanıyoruz. Çünkü şu anda devam eden, Yargıtay aşamasında olan, kovuşturma aşamasında olan yargılamalar var. Çifte standart olacağını, objektiflik ve genel hukuk ilkelerinin göz ardı edileceğini düşünüyoruz. Yani buradaki altı aylık düzenleme şudur bana göre: Bu millî eğitim yasasında tartışmalara yol açan, kamu ihale kapsamının dışında bırakılan tablet alımıyla ilgili düzenleme orada ne kadar yakışıyorsa bu da buraya bu kadar yakışıyor diye düşünüyorum. Ne ilgisi var bunun, anlayamadım. Yani yasanın temel ruhuyla biz başka bir şey yapıyoruz, burada böyle bir düzenleme getiriyoruz. Bununla alakalı, Adalet Bakanlığının ciddiyetle bunu önümüze getirmesi gerekir diye düşünüyorum. Yani mutlaka bu Genel

Kurula inmeden evvel bu rakamları Bakanlığın bizim önümüze... Kimler, kaç kişi yargılanıyor? 12 Haziran seçimlerinde kimler şüphelidir? Kimlerin kovuşturmaları ve soruşturmaları devam etmektedir? Hangi cumhuriyet savcılıklarının kimleri yargılayacağına ilişkin dava aşamasına geçmeden buraya kulağını verip burada ne olduğunu beklemektedir? Bunu merakla bekliyorum. Özellikle Adalet Bakanlığından bunu merakla bekliyorum. Hem benim dönem arkadaşımıdır, ondan merakla bekliyorum. Çünkü bu düzenlemeyi gönderirken 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 düzenlemeleri vardır, ısrarla 2011 yoktur. Çünkü buradaki esas hedef 12 Haziran 2011 seçimleridir. Bu açıdan bunu merak ediyoruz. Bunu alt komisyonda ısrarla özellikle Adalet Bakanlığı sayın yetkilimizden istirham etmişim, onu özellikle bir kere daha talep ediyorum. Genel Kurul gündeminde de bunu konuşacağım. İnşallah, ondan önce bunu getirirsiniz.

Bunun haricinde, tabii, çok genel ibareler. Bir de mavi kartla alakalı düzenlemenin... Sayın Türmen'le de bu konudaki kaygılarımızı beraber paylaştık. Bu mavi kart düzenlemesi bir tür vatansızlık gibi bir şey, haymatlos gibi bir şey, tam onunla yan yana da koyamıyorum. Yeni bir de facto durum yaratıyor. Şöyle: Bunun muhatap ülke açısından sakıncalarının olacağını, bu işi öğrenen ülke açısından belki sakıncaları olabileceğini, bize bazı yaptırımlar uygulayacaklarını, belki bizim açımızdan vatandaşlıkta o şekildeki şeyi tercih eden soydaşlarımızın vatandaşlıklarını kabul etmeyeceğine ilişkin kaygılarım var şöyle alakalı. Bu konuda daha iyi tartışmamız gerekir diye düşünüyorum. Bu mavi kart düzenlemesinin belki ileride bilmediğimiz bazı sakıncalar yaratabileceğini, o nedenle bunların da tartışılması gerektiğini düşünüyorum.

Genel olarak da yapılacak düzenlemelerde Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığının, Yüksek Seçim Kuruluyla birlikte Dışişleri Bakanlığının ve ilgili büyükelçiliklerin de hem yasal sorumluluğunun hem koordinasyonunun da göz önüne alınması gerektiğini düşünüyorum. Maddeler konusunda çok fazla ayrıntıya girmiyorum, zamanınızı almayayım diye.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Uğur Bey. Çok sağ olun, elinize sağlık.

Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Komisyonumuza davet edilen kıymetli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Üzerinde çalıştığımız kanun tasarısı demokrasimizi çok yakından ilgilendiren Seçim Kanunu ve yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın oy kullanma hakkını düzenleyen bir mevzu üzerinde değerlendirme yapmaktayız. Dolayısıyla, bunun siyasi partisi olmaz. Oturup akliselimi ortaya koyarak, demokratik değerleri ortaya koyarak bir sonuca ulaşmamız gerekmektedir. Bu sonuca ulaşabilmek için de öncelikle, yurt dışında bulunan vatandaşlarımız için oy verme haklarını demokratik bir şekilde kullanabilmeleri için teminat altına almamız lazım. İkinci olarak, yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın oy verme fırsatı ve şartlarını teminat altına almamız gerekmektedir. Üçüncü olarak, demokrasinin özü gereği oy verme işlemleri, verilen oyların sayımı, dökümü, tutanaklara bağlanması demokratik ülkelerde yargının denetim ve gözetiminde olur. Bunu bu tasarıda hayata geçirmemiz lazım. Dördüncü olarak da bütün demokratik ülkelerde olduğu gibi, yürütme organının otoritesini olabildiğince minimize etmemiz gerekmektedir çünkü tarafsız ve dürüst bir seçim sonucuna ulaşabilmemiz için. Bu genel ilkeler içerisinde baktığımızda, kanunu okuyan herkes hemen fark ediyor, biraz önce konuşan 2 arkadaşımızın da konuşmalarında hemen kulağı tırnaklayan, böyle çınlatan bir tabir kanunda karşımıza çıkıyor: “Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak.” Sıkça bu tekrarlanıyor. Yüksek Seçim Kurulu her seçimden önce bir genelge hazırlar. O genelgel erin hangi şartlarda nasıl yapılacağını kanuna uygun bir şekilde yapar. Bu maddede sadece “Yüksek Seçim Kurulu yurt dışında oy kullanacak seçmenlerle ilgili genelgesini hazırlarken Dışişleri Bakanlığının görüşünü alır.” dediğimiz zaman bütün kanunu kapsar zaten. Bu kadar basit bir mevzu her maddede tekrarlar isek, bu tekrardan iktidar otoritesinin Seçim Kanunu’nun ruhuna yansımış olduğu anlamı çıkar. Birinci olarak ifade etmek istediğim husus bu.

İkinci olarak ifade etmek istediğim husus: 298 sayılı Kanun kendi içinde demokratik değerlerle ölçtüğünüz zaman eksiği ve yanlış bol olan bir kanundur ve değiştirilmesi lazımdır. Burada bir tereddüt yok. Lakin bu Kanun’un iki tane temel değeri vardır. Bunlardan bir tanesi, seçim kurullarının arasında bir hiyerarşi kurmuştur. Bu hiyerarşi uzun zamanlar uygulamasıyla teamül hâline gelmiş ve herkes tarafından bilinir bir hâle gelmiştir. Buna Yüksek Seçim Kurulu, il seçim kurulu, ilçe seçim kurulu ve sandık kurulları olmak üzere... Bu Kanun’da bu hiyerarşinin dışına çıkan birtakım hükümler vardı özellikle “komisyonlar” adı altında. Alt komisyonda yapılan değerlendirmelerde -ben teşekkür ediyorum katkı veren arkadaşlara- bunlar sandık kuruluna dönüştü. Dönüştü ama adı değişti; kastedilen Dışişleri Bakanlığının ya da iktidarın otoritesini muhafaza eden bir anlayışla dönüştü. Buradan bir yere geliyoruz. Geldiğimiz

yer şu: 298 sayılı Kanun'un ikinci önemli özelliğine geliyoruz. Ne kadar antidemokratik dersiniz, eksik, yanlış dersiniz deyin, bu 298 sayılı Kanun seçimlerin siyasi partilerin adına yapıldığını benimseyen bir ruhla hareket ediyor. Dolayısıyla, seçim kurullarında siyasi partilerin üyeleri hakim unsur olarak kabul ediliyor. Sandık kurulundan itibaren ilçe seçim kurulları, daha sonra temsilci düzeyinde de olsa, il seçim kurulu ve Yüksek Seçim Kurulu olmak üzere.

Şimdi burada "komisyon" iken "sandık kurulu"na çevrilen kurullarda "Siyasi partilerden 3 tane üye alınacaktır." deniliyor, "Memurlardan 2 tane alınacaktır." deniliyor. Bunu ben anlamsız buluyorum. Niye? Yurt dışında memur sayımız zaten az. Niye masraf edip de oraya gönderelim kardeşim? Memur için yapmayacağız bu seçimi, partiler için yapacağız. Bir, memur tasarruf edelim ve siyasi parti sayısını artıralım. Niye "3 tane" diyor? 4 olsun, 5 olsun... Veren versin, vermeyenin zaten üyesinin nasıl doldurulacağını Kanun belirliyor. Orada sandık kurullarının oluşmaması gibi bir ihtimal de yok. Çünkü istisnai hükümlerde 298 sayılı Kanun 3 kişiye kadar sandık kurulu üyesini düşürebiliyor, artı, hiç kimse yoksa oradaki seçmenlerden bile üye alabiliyor. O zaman biz eğer demokratik toplum gereği olarak seçmenin iradesini yürütmenin otoritesi dışında tam olarak yansıtabilecek bir anlayışla bu kanunu yaparsak, burada alt komisyonda bizim muhalefetimizle benimsenmiş olan hususun üst komisyonda akliselimle tekrar değerlendirilmesi ve doğru olanı müzakerede kabul etmemiz gerekmektedir.

Diğer taraftan, bu kanunda çok sayıda tekrar var. Yani oyun nasıl verileceğine ilişkin husus 298 sayılı Kanun'dan farklı bir şekilde burada tekrar tarif ediliyor. Buna hacet yok. Çünkü o Kanun zaten nasıl verileceğini göstermiş. Elbette ki orada herkesin cebinde pasaport vardır. Pasaportu 298 sayılı Kanun da yazıyor. Pasaportu yoksa kimlik kartı vardır, o bununla da oy kullanabilir. Ama ikisinin de olmadığı hâl olabilir. Örneğin, Türkiye'nin vermiş olduğu ehliyetname varsa o ehliyetnameyle de kullanılsın vatandaşımız. Niye bunu sınırlamaya gidiyoruz, bunu ben anlayabilmiş değilim. Dolayısıyla, tekrarları bunun içerisinde çekmemiz lazım. Tabii ayrıntılarını maddelere geçtiğimiz zaman ifade edeceğiz.

Diğer taraftan, tabii ki kanunun dilinde birtakım sorunlar vardır. Yine teşekkür ediyorum, ifade ettiğimiz bazı hususlar kabul görerek düzenleme yapıldı ama örneğin 1'inci maddede öyle bir yanlışlık var ki, "İhtiyaç görülmesi hâlinde -düzeltmiş hâline rağmen ifade ediyorum- Dışişleri Bakanlığından asgari daire başkanı düzeyinde bir kişiyi Yüksek Seçim Kurulu görevlendirir." diyoruz. Bunun ne anlama geldiğini ben anlayamıyorum. Zaten 298 sayılı Kanun'a göre eğer istisnai hükümlerde değilse Dışişleri Bakanlığı mensupları, yani vali, kaymakam gibi, mülki idare amiri ve kolluk kuvvetlerinin başında değilse herkesi görevlendirebilir. Eğer bu istisna hâlinde tutuluyorsa istisnaya göre bir düzenleme yapmamız gerekir, onun da görevini ve yetkilerini koymamız lazım, muhalefet şerhinde açıkça ifade ettim. Yok, istisna olarak düzenlemiyor isek zaten ilçe seçim kurulunun dilediği kişiyi görevlendirme yetkisi vardır. Bu yetkilendirmeyi sınırlandırmanın bir anlamı yok. Burada yetki verilmiyor, yetki sınırlandırılıyor. Nasıl sınırlandırılıyor? Birinci olarak asgari daire başkanı seviyesinde sınırlandırılıyor. Belki daire başkanı altında da bir kişi değil birçok kişiye ihtiyacı duyacaktır yurt dışı ilçe seçim kurulu başkanlığı, pek çok kişiye ihtiyaç duyabilir. Onun bu yetkisini sınırlandırmayalım. İki: Sınırlandırmakla kalmıyoruz, tamamen alıyoruz bu yetkiyi, Yüksek Seçim Kuruluna veriyoruz. Yüksek Seçim Kurulu, altındaki bir kuruluşun iki kademe altındaki bir kuruluşun ihtiyacının nereden hasıl olacağını, nasıl hasıl olacağını nereden bilecek, nereden takdir edecek? Dolayısıyla bu yanlışları düzeltmemiz gerekmektedir.

Bir diğer yanlış Komisyonda eklendi. Tabii bizim asıl amacımız -bütün siyasi partiler olduğu gibi- olabildiğince çok vatandaşımızın iradesinin seçim sonucuna yansması. Bunun anlamı da şudur: Olabildiğince çok vatandaşımız bu seçimde oy kullansın. Bunun önündeki engelleri aşalım. Şimdi bir arkadaşımızın teklifiyle "Belirlenen günde oy vermeye gelememiş olan kişilerin son on gün içerisinde oy kullanmalarına imkân sağlanır." şeklinde bir cümle eklendi sanıyorum 2'nci maddenin ilk fıkrasında. Şimdi temel sorun Almanya'da çıkacak değerli arkadaşlarım. Yani diğer ülkelere göre Almanya biraz daha rijit davranıyor. Dışişleri Bakanlığımızın mensuplarının bize vermiş olduğu Alman Dışişlerinin notasından anlaşılmaktadır ki, 2'nci ve 3'üncü maddelerinden anlaşılmaktadır ki, yoğun bir seçmen grubunun sandığın kurulacağı bir yerde birikmesinden endişe duyuyor. Bunu da kendi kamu güvenliği açısından değerlendiriyor ve negatif olarak "Ben buraya müdahale ederim." diyor. Bunu açıkça da eskiden beri söylüyorlardı. Şimdi bu notadan da söylenmek istenen bu.

Diğer taraftan, buralara gelecek kişi sayısını alınacak güvenlik tedbiri açısından bilmek istiyor. Bu notadan çıkan anlam bu. Şimdi son on günde oy kullanamamış kişinin sayısını ve hangisinin ne zaman geleceğini bilmemiz mümkün olmadığına göre burada bir gri alan, bir boşluk yaratılmış oluyor. İşte bu boşluk hükümler hakkında çok cimri davranan Almanya Hükûmetine son on günde vatandaşlarımızın oy kullanmasını engelleme gibi bir imkânı da sağlayabilir. Bunun çok ciddi bir şekilde tezekkür edilmesi gerekmektedir. Başka bir yöntem bulalım, başka bir şey bulalım ama muğlaklığı ortadan kaldırarak Alman makamlarının o ülkede

yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye'yle entegrasyonunu ya da Türkiye'deki siyasi haklarını kullandırmaktan caydırıcı faaliyetlerini olabildiğince minimize edecek başka bir yöntem bulmamız lazım. Bunu belki "Birinci gün oya gelemeyen ikinci gün..." diyebiliriz, "İkinci gün..." Yani çok sınırlandırmak lazım, bir şey bulmamız lazım buraya. Ama son on güne yığdığımız zaman... Ben geçen haftadan önceki hafta Hollanda'daydım, değişik arkadaşlarla da görüştük bunları. Yurt dışında bulunan temsilciliklerimiz var bizim Türk Federasyonunun, onlarla da temas içerisinde bulunduk. Özellikle Almanya'da yaşayan vatandaşlarımızın burada ciddi kaygıları olduğunu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bir de af maddesi geldi arkadaşlar, örtülü bir af geldi. Şimdi düzenlemeye göre kanundaki iki yıllık dava açma için konulmuş olan hukuki tabiriyle "hak düşürücü süre" altı aya indiriliyor. Dolayısıyla getirilen hükümle sadece kanunun yürürlüğe girdiği tarihte henüz davası açılmamış kişilere uygulanacaktır bu madde. Davası açılmış, yargılaması yürümekte olan veya temyiz aşamasında bulunan veya temyizden dönmüş ama henüz infaza başlamamış kişilere uygulanmayacak. Dolayısıyla bu "Kime, niçin bu kanunu çıkarıyoruz?" şeklinde bir soruyu aklımıza getiriyor. Kaç kişi var böyle? Yargılanmakta olan kaç kişi var? Hükmü kesinleşmiş kaç kişi var? Bunlar aynı seçim döneminde aynı suçu işlemiş insanlar. Bu düzenlemeyle aynı seçim döneminde aynı suçu işlemiş insanlar arasında eşitsizlik yaratılıyor. Bu eşitsizliği ortadan kaldırmak için, alt komisyonda da ifade ettik, daha uzun tartışılması gereken bunun. Özellikle Adalet Bakanlığımızın birtakım istatistiklerinden yararlanmamız gerekmektedir. Uğur Bey'in de ifade ettiği gibi, bize verilmiş olan istatistiklerde 2009 yılının rakamları bulunmaktadır, 2011 seçimleriyle ilgili bir rakam bulunmamaktadır. Dolayısıyla, 2009, 2007, 2004 seçimlerinde davası açılmamış kişi bulunması ihtimali sıfır olduğuna göre bu istatistiki bilginin değerlendirme kabiliyeti yok. Bizim değerlendirme yapabilmemiz için 2011 yılında ne kadar bu hükme tabi insan vardır, ona bakmamız gerekmektedir. Dolayısıyla onların da ortaya çıkması hâlinde daha adil, daha makul bir çözüm üretebiliriz. Toparlarsak ve özetlersek, biz özellikle yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın oy kullanmalarının önündeki engellemeleri kaldırmak için pozitif katkı veriyoruz bu tasarıya. Ancak, gördüğümüz yanlışlıkların ve eksikliklerin de sağduyulu bir şekilde değerlendirilmesini talep ediyoruz.

Diğer taraftan, yurt dışında bulunan, vatandaşlığımızı alamamış bir kısım Türkler ve akraba topluluklarıyla ilgili düzenlemeler ve vatandaşlığını kaybetmiş olan kişilerin Türkiye'yle irtibatını temin edebilecek düzenlemelerin yapılmasına ilişkin ayrıntılı düşüncüyü partimiz adına Sinan Bey ifade edecek. Ancak, burada da pozitif bir bakış açısında olduğumuzu ifade ediyorum. Bu bakış açısı da, olabildiğince yurt dışı Türklerini, akraba topluluklarını, vatandaşlıktan çıkmış, özellikle çifte vatandaşlık nedeniyle vatandaşlıktan çıkmış ama ekonomik ve sosyal ilişkisini Türkiye'yle devam ettirmek isteyen kişilere karşı da sıcak bir bakış açısıyla onların önlerindeki sorunları gidermeyi amaçladığımızı ifade etmek istiyorum. Bu arada tabii yeni birtakım dairelerin kurulmaları, kadroların ihdası gibi hususları da kaygıyla karşıladığımızı ifade etmek istiyorum.

Katkıda bulunduğumuz her iki konuda da iyi bir netice çıkmasını temenni ediyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bal, çok teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, alt komisyon üyelerimizi dinledik, orada yaşananları ve rapora intikal eden itirazları ana hatlarıyla gördük. Sayın Bakanım, gördüğüm kadar...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Sayın Başkanım, özür dilerim.

Bu arkadaşlarımızın...

BAŞKAN – Yani cevap vereceksen şimdi cevap verme.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Hayır, şöyle ifade edeyim: "Cevap" derken, özellikle 180'deki düzenlemenin işte kısmi af...

BAŞKAN – O gelince söylersin onu. Madde geldiği zaman konuşuruz onu. Daha maddeyi konuşacağız. Maddeyi oylarken zaten o gündeme gelecek. Orada söylersin ne söyleyeceksen.

Şimdi ana hatlarıyla...

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Şuay Bey de bir Sayın Başkandır. Bu yüzden, söylesin, niye sözünü kesiyorsunuz?

BAŞKAN – Hayır, sizin için güzel şeyler de, benim için çok güzel şeyler olmuyor o.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım, gördüğüm kadar, buradaki siyasi partimize mensup değerli üyelerimizce, alt komisyonda da kanunun geneline destek veriliyor, o konuda herhangi bir sorun yok. Maddelerle alakalı itirazlara ben baktım, mutlaka siz de bakmışsınızdır, muhalefet şerhlerine geniş olarak yansımış nelere itiraz ettikleri. Bunları da madde geldikçe konuşuruz. Şu aşamada söyleyecek bir şeyiniz yoksa ben maddelere geçmek istiyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir cümle söyleyeceğim, fazla bir şey söylemeyeceğim.

BAŞKAN – Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben de alt komisyonda katkı veren bütün arkadaşlarıma ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Muhalefet şerhi yazan arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Çünkü muhalefet şerhlerinden de gerçekten istifade ettim ben ve bu işi en ideal şekilde nasıl yapabiliriz, o noktaya olaya bakmalarını hep kendi arkadaşlarıma söyledim.

Burada bir hususun altını çizmek istiyorum. Bu teknik bir konu. Hepimizin derdi yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın en fazla katılarak, çok rahat ve güvenli bir ortamda oy verme hakkını kullanmalarını temin etmek. Burada herhangi bir sıkıntımız hiçbir arkadaşımızın yok. Ancak, bunu uygularken sorunlarımız var, özellikle yurt dışında olduğu için. Yurt dışındaki ülkelerin kendi hükümlerlik yetkileri var ve onların bu hadiselerle yaklaşımları var ve bizim orada oy kullandırma konusundaki imkânlarımız var. Dışişleriyle mesela irtibatlar eleştiriliyor. Biz de bu irtibatlar eleştirildiğinde acaba bunu kaldırarak yapılabilir miyiz diye gerçekten müzakere ettik. Ama Dışişlerini kaldırdığımızda bizim bu işi uygulama imkânımız fiilen yok. Çünkü oralarda hani Türkiye’de olduğu gibi her yerde Yüksek Seçim Kurulunun doğrudan mahallinde hem temsilcileri var hem kamunun diğer kurumları var. Gene bir iş birliği içerisinde devam ediyor. Yurt dışında Yüksek Seçim Kurulunun iş birliği yapabileceği tek yer Dışişleri. Yani onunla iş birliğini kopardığımız takdirde veya irtibatı zayıflattığınız takdirde sağlıklı bir sonuç alma noktasında ciddi sıkıntılar var. Geçen dönem bu Komisyonun büyük katkılarıyla yasa çıktı, Yüksek Seçim Kurulu uygulayamadı. O dönemde de Yüksek Seçim Kurulunun söylediği bazı şeyleri biz dinlemedik, muhalefetin söylediği bazı kısımları dinlemedik, öbürünü yapmadık, sonuçta ortaya çıkan yapıda biz orada sandık kurarak vatandaşımıza oy kullanma imkânını sunamadık. Şimdi Yüksek Seçim Kuruluyla müzakere yaptığımızda, ilgili kurumlarla müzakere yaptığımızda “Bizim bu şartlar altında bunu uygulama noktasında imkânlarımız oluşabiliyor ve biz bunu yapabiliriz.” diyorlar. Herkes bu noktada hemfikir. O açıdan, bunun içerisinde gerçekten yanlışlar varsa düzeltelim ama öteki kısımlarla alakalı daha iyi hâle getirilmesi için uğraşalım. Faruk Bey’in söylediği son on gün meselesi gerçekten doğru. Oradaki kamu düzeni açısından sıkıntılar doğurabilir. On gün oy kullanma sağlayalım derken belki kimse oyunu da kullanmama riskiyle karşı karşıya kalabilir. Onu tefekkür edelim. Eğer Genel Kuruldaki aşamaya kadar birlikte daha iyi bir formül oluşturabilirsek biz o formüle hayhay varız. Nasıl daha iyi yaparsak beraber üretilim, beraber hayata geçirelim, hiçbir itirazım yok.

Tabii, bu dava zamanasını süresiyle ilgili maddeyle alakalı da bir şeyimiz yok bizim. Yani illa bu madde böyle olsun, şöyle olsun şeklinde bir ısrarın içerisinde biz olmayız. Çünkü bu maddenin uygulamasına baktığımızda geçmiş yıllarda -rakamları Adalet Bakanlığından ben de istedim- tabii 2011’le ilgili rakamlar, sağlıklı veri ellerinde yok. UYAP üzerinde var, şimdi arkadaşlar onu getirecekler. Ben heyetinizle paylaşacağım UYAP’taki rakamları. Ama UYAP’ta da zaman zaman sıkıntılar çıkıyor. Eğer bunu iyileştirme imkânı varsa yapalım. Altı ay değil bir yıl yapalım. Ama doğrusu neyse onu yapalım. “Yok, çıksın.” deniliyorsa, çok net söylüyorum, bizim bu madde ile şu maddeden birilerini kurtarma gibi bir derdimiz kesinlikle yok, biz bu maddeyi gönül rahatlığıyla buradan çıkarabiliriz. Ama “Bu maddeyi daha iyi yapalım, doğrusu neyse o hâle getirelim.” deniyorsa, değerli Komisyon üyeleri, birlikte daha iyi nasıl yapılacaksa yapalım, yoksa biz bu maddenin gönül rahatlığıyla çıkarılmasına muvafakat ederiz. Çünkü bu madde, işin doğrusu, uygulamaya dönük baktığınızda daha çok köylerde uygulanan maddeler. Yani şehir merkezlerinde vatandaşların birbirine ilişkin bu anlamda bir şikâyeti, bir ihbarı yok. Baktığımızda, daha ziyade köy kesiminde insanların birbirini şikâyeti üzerine uygulama alanı bulan bir madde. Yoksa kimse böylesi bir suçu zaten işleme şeyine girmez. Ama zaman zaman böyle oluyor ama baktığınız zaman da suçların daha ziyade köyde olan vatandaşlarımız arasından olduğunu görüyoruz. Belki hesap etmemiş olabilir, bir eksiklikten olabilir ama bu zamanasını konusunu makul bir hâle getirelim, doğrusu da odur. Eğer “Makul hâle getirmeyelim, yok, bu çıkarılsın.” denirse bizim buna itirazımız olmaz.

Maddeler geldiği zaman da görüşlerimizi ben ayrı ayrı maddelerle ilgili ifade edeceğim.

Bütün arkadaşlara ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bal, ilave bir şey mi var?

FARUK BAL (Konya) – Sayın Bakan, benim Dışişleri Bakanlığıyla ifade ettiğim hususu sanıyorum yanlış anladı. İfade ettiğim husus şu: Tabii ki yurt dışında bir seçimin parçasını yapıyoruz. Elbette Dışişleri bu ülkenin Dışişleridir, onun katkısını isteyeceğiz. Fakat maddelerde sık sık “Dışişlerinin görüşü alınarak” ifadesinin kullanılması bir galat. İki: Kanuna Dışişlerinin otoritesi intibainı veriyor. Bu düzeltilebilir. Nasıl? Maddenin birisine bu konuyla ilgili... İşte Yüksek Seçim Kurulundan gelen arkadaşımız vardı.

Her seçimden önce Yüksek Seçim Kurulu o seçimin nasıl yapılacağına dair genelge yayınlar. “Bu genelgeyi yayınlarken Dışışleri Bakanlığının görüşünü alır.” dediğimiz zaman bütün yetkiyi vermiş oluruz. Veya bu kanun uygulamasında bir madde yazılır, “Dışışleri Bakanlığının görüşü alınır.” dediğimiz zaman bütün maddelerde tekrara gerek yoktur. Ve Dışışleri Bakanlığının bir otoritesinin yansması gibi negatif algılanabilecek hususu da bertaraf etmiş oluruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ederim.

Evet, yani, Faruk Bey’in söylediği, işin içinde Dışışleri olmasından öte belki tekrarlar rahatsız ediyor. Ama hakikaten, Sayın Bakanımın da belirttiği gibi, Dışışlerini bu işin içine sokmadan elin ülkesinde biz bu seçimi yapamayız. 155 ülke diyoruz. 298 sayılı Yasa’ dan bazı sapmaların da zannediyorum temelinde bu yatıyor.

Erol Bey, sizin BDP olarak sizin bir şeyiniz varsa onu alayım. Sonra maddelerde nasıl olsa görüşeceğiz.

Buyurun.

EROL DORA (Mardin) – Öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bizim de, biraz önce belirtildiği gibi, bu sandık kurullarının oluşturulması konusundaki ibareyle seçimlere katılan tüm partilerin eşit bir şekilde seçim sürecinde görev alması gerektiğine ilişkin ilke ihlal edilmektedir bize göre. Oradaki ibarenin şu şekilde değiştirilmesini talep ediyoruz, görüşümüz bu çerçevededir: Bu ibarenin “Seçime katılan tüm siyasi partilerin ve bağımsız adayların bildirdiği 1 asil, 1 yedek üye” şeklinde düzenlenmesini istiyoruz.

İkincisi, yine yabancı ülkedeki seçmen sayısı gözetilerek oy kullanma gün süresi Dışışleri Bakanlığının görüşü alınarak Yüksek Seçim Kurulunca kısaltılabilir. Biz bunun da sakıncalı olduğunu görüyoruz. Çünkü yurt dışında tüm yurttaşların kolaylıkla ulaşabilecekleri her yere sandık kurulmadığı, sandıklar belirli merkezlere kurulduğu için sürenin kısaltılması birçok seçmenin oy kullanamamasına sebebiyet verebilecektir.

Yine aynı maddede, bu belirlemelere göre, yine bu sandık kurullarının oluşmasına yönelik, son seçimlerde oy almış üç siyasi partinin seçim kurulunda görevlendirilmesine yine itirazımız vardır.

Yine, bu tekrarlarla ilgili olarak aynı görüşlerimizi ifade ediyoruz.

Yine, tasarının 9’uncu maddesiyle “210 sayılı Değerli Kâğıtlar Kanunu’na bağlı değerli kâğıtlar tablosunun sonuna 15. Mavi Kart 5,00 TL ibaresi eklenmiştir...” Bizim buna da düzenlemeyi kamu hizmetini ücretlendirdiğinden dolayı itirazımız vardır. Kamu hizmetlerine ücretsiz ulaşım hakkını engelleyen bu maddenin de metinden çıkarılmasının uygun olacağına dair görüşümüz vardır.

Yine, tasarının 17’nci maddesindeki 5978 sayılı Kanun’un 14’üncü maddesinin değiştirilmesine ilişkin teklifin (f) bendinde belirtilen “Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yerine getirmek” ifadesinin başkanlara çok geniş bir yetki verdiği anlaşılmaktadır. Kanunlarda belirtilen görevler net olmalıdır. Bu madde verilecek görev sınırlarını belirtecek şekilde tekrar düzenlenmelidir.

Yine, tasarının 18’inci maddesindeki 5978 sayılı Kanun’un 14’üncü maddesinden sonra gelmek üzere eklenen 14/A maddesinin (d) bendi ve 14/B maddesinin (f) bendinde yer alan “Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yerine getirmek” ifadesi verilecek görev sınırlarını belirtecek şekilde tekrar düzenlenmelidir.

Ayrıca, yurt dışı seçmenlere bağımsız adaylara oy verme imkânlarının sağlanması hukukun genel prensiplerine, seçimin adil ve dürüst yönetimi ilkesine uyumlu olacaktır. Bağımsız adaylar için ayrı bir oy pusulası düzenlenerek yurt dışındaki seçmenlerin de bağımsız adaylara oy verme hakkı ve imkânı sağlanmalıdır görüşümüzü belirtmek istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Erol Bey, sağ olun.

Evet, değerli arkadaşlar, şimdi alt komisyon metni üzerinde çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

SEÇİMLERİN TEMEL HÜKÜMLERİ VE SEÇMEN KÜTÜKLERİ HAKKINDA KANUN İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına (13) numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (14) numaralı bent (15) numaralı bent olarak teselsül ettirilmiştir.

"14. Yurt dışı seçim iş ve işlemlerinde seçim takvimi süresince Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunun verdiği görevleri yapmak üzere, ihtiyaç görülmesi halinde, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak bu Bakanlık mensupları arasından en az daire başkanı seviyesinde görevlendirme yapmak."

BAŞKAN – Evet, şimdi alt komisyon metnine baktığımız zaman burada "en az daire başkanı" sözü imza yetkisi olan en az daire başkanı olduğu dış ilişkilerde... Belki Rıza Bey bunu daha yakından bilir. Bu amaçla konulduğu bize söyleniyor. Metinde gerekçede bu olarak yazılmış.

Rıza Bey, buyurun.

RIZA TÜRME (İzmir) – Efendim, teşekkür ederim.

Şimdi burada benim anladığım, Dışişleri Bakanlığının dış teşkilatında görevli olanlar görevlendirilecekler. Yani merkez teşkilatında olanlar değil herhâlde. Çünkü başka türlü çok masraflı olur, bir de merkez hizmeti aksar, bütün Dışişleri Bakanlığını dışarı göndermeniz gerekecek. Efendim, o zaman dış teşkilatından görev verilecekse, bilindiği gibi, Dışişleri Bakanlığı memurlarının dışarıda taşıdıkları unvanlar ile içeride taşıdıkları unvanlar farklıdır. Daire başkanlığı içeride taşınan bir unvandır. Oysa dışarıda buna tekabül edenin herhâlde başkâtip filan olması gerekir. O zaman da yani daha önce daire başkanlığı yapmış bir başkâtip mi yoksa döndükten sonra mı daire başkanlığı yapacak? Yani burada böyle bir karışıklık olabilir. Bunu herhâlde dış unvanlar şeklinde, yani başkâtip ya da müteşar, neyse, onu koymak lazım.

İkinci de, efendim "en az daire başkanı" deyince... Yani "ya da en az başkâtip" dersiniz... Öyle küçük temsilcilikler vardır ki, bir büyükelçi vardır, bir de ikinci kâtip vardır. Onun dışında kimse olmayabilir burada. "En az" deyince o zaman kimseyi görevlendiremeyebilirsiniz bu teşkilatta, o büyükelçilikte. O zaman büyükelçi mi olacak? Onun için belki "en az" ibaresini çıkarmak da daha doğru olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, buradaki yurt dışı ilçe seçim kurulunda görev yapacak Dışişleri Bakanlığı temsilcisini ifade ediyor bu. Tabii, daire başkanı merkez teşkilatında görev yapanlardan oluşuyor. "En az daire başkanı seviyesinde" ifadesi kullanılarak esasında daha üst seviyede bir başka görevli de buraya görevlendirilebilir. Çünkü bürokrasi zaman zaman bunu yazmadığınızda daha alt düzeylerde, belki ilgisi ve bilgisi, tecrübesi daha az birilerini de görevlendirebilir. Bu, işin ciddiyetini ortaya koymak için asgari sınırı ifade ediyor ve yukarıdan da daha yetkili biri de gelebilir. Onun için, bu sadece Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunda görev yapacak Dışişleri Bakanlığının merkez teşkilatında görev yapan daire başkanı ve üst düzeyde görev yapan herhangi bir görevli olacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu madde Yüksek Seçim Kurulunun görevlerini sayan maddeye bir fıkra ekleme şeklinde karşımızda duruyor. Yüksek Seçim Kurulu bu görevlendirmeyi yapacak ve nerede görevlendirecek? Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunda bir Dışişleri Bakanlığı mensubunu görevlendirecek ve bu da en az daire başkanı şeklinde olacak. Hangi hâlde? İhtiyaç görülmesi hâlinde. Kim ihtiyaç duyuyor? Aslında ihtiyaç duyan makam, Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu olması lazım. O zaman görevlendirecek makam Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı olması lazım. Niye Yüksek Seçim Kuruluna bunu veriyoruz? Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunun alanını niçin daraltıyoruz? Yetkisini niçin daraltıyoruz? Sakat olan tarafın birincisi bu.

İkinci: Eğer bir görevlendirme olacaksa zaten ihtiyaç vardır. Kanunda "ihtiyaç olursa" tabiri anlamsız olarak karşımıza çıkmaktadır. Yasama organı anlamsız işlerle işgal etmez, abesle işgal etmez. Zaten ihtiyaç var, zaten olacak ihtiyaç. O zaman, ihtiyaç duyulması hâlinin bir anlam ifade etmediğini düşünüyorum.

Üçüncü olarak, ihtiyaç ne ise o kadar görevlendirebilmeli Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu Başkanı. Daire başkanıysa daire başkanı görevlendirmeli, hatta -biraz önce Rıza Bey'in ifade ettiği hususu açıklığa kavuşturarak daha farklı bir düşüncemi ileri sürmek istiyorum- yurt dışındaysa yurt dışındaki misyona da görev verebilmeli. Oradaki işleri koordine edebilecek bir yetkiyi Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu Başkanı kullanabilmeli. Türkiye'deki faaliyetlerinde koordinasyonu sağlamak üzere Dışişleri Bakanlığında çalışan kişileri de görevlendirebilmeli. Bunu da sınırlandırmamalıyız. Daire başkanı da olabilir, lisan bilen bir insan da olabilir. Bunun daire başkanı olması şart değil, maiyet memuru bile olabilir.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Daire başkanı alt sınır, zaten üstte sınırlama yok.

FARUK BAL (Konya) – Yani kaç tane daire başkanlığı var? Dışişleri Bakanlığından gelen arkadaşımız vardır. Dışişleri Bakanlığında kaç daire başkanlığı vardır?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Rakam olarak bilmiyorum ama...

BAŞKAN – Şimdi, buradaki şey, gördüğüm kadarıyla...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 200 civarında daire başkanı olduğunu -tam kesin rakam değil ama- arkadaşımız ifade ediyor.

FARUK BAL (Konya) – Anladım. Sayın Bakanım, şimdi, burada seçimi yapacak daire başkanı değil, makam değil; seçimi yapacak insan. Yurt dışında çalışan, çalışmış, tecrübesi olan insanın neyine ihtiyaç duyar seçim kurulu? Lisansına ihtiyaç duyar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bilgisine efendim, oralara dair görgüsüne ihtiyaç duyar.

FARUK BAL (Konya) – Bilgisine de ihtiyaç duyarsa yani seçimle ilgili bilgisine ihtiyaç duyacak. Dolayısıyla, bunu sınırlandırmak yanlış olur arkadaşlar. Bu kanunun, bu maddenin getirdiği, özet: Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluna yetki vermek değil, var olan yetkisini sınırlamak için bu getiriliyor. Birinci olarak, görevlendireceği kişiyi Yüksek Seçim Kurulu tayin ediyor. İkinci olarak da belki daha alt kademede insanlara ihtiyaç vardır, daire başkanı yerine daire başkan yardımcısı olur.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Burada bir yanlış anlamaya... Sayın Bakanım, şöyle söyleyeyim... Burada yanlış anladıysam, düzeltelim. Burada Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunda görevlendirilecek 1 tane daire başkanından bahsediyoruz. Yoksa her şeye...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Her ülkeye 1 tane değil.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Yani yurt dışındaki seçim işlerini tedvir edecek, Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı bünyesinde görevlendirilecek 1 tane daire başkanından bahsediyoruz.

FARUK BAL (Konya) – O zaman tamam. Ben şimdi o zaman muhalefet şerhimin ikinci itiraz kısmına geliyorum. Burada özel bir görevlendirme var. “Özel” dediğimi yanlış anlamayın, siyasi anlamda değil. Seçim işleri içinde idarenin bir unsuruna özel görev veriyoruz. Bu özel görevin alanını ve yetkisinin sınırlarını buraya yazmamız lazım. Yazmadığımız takdirde bu demokratik bir hüviyet taşımaz, ileride çok büyük sıkıntılar ile karşı karşıya kalırız. Ne yapacak bu arkadaş? Bunu bilmemiz lazım, biz parti olarak bilmek istiyoruz. Ne gibi bir yetkisi var bunun? Bunun yaptığı işleri biz nasıl bileceğiz? Bu seçimi bizim için yapıyor, Dışişleri Bakanlığı için yapmıyor, daire başkanlığı için de yapmıyor. O zaman buraya bunun görev ve yetkilerini yazmamız gerekir. Bu kadar vahim düşünmüyordum, benim anladığım şuydu: Seçim işleri yapılırken bir evrak gelir, bunun tercümesine ihtiyaç vardır, Dışişlerinden birisi hemen onu tercüme eder veya işte, Avustralya’yı bilmeyiz, kimse bilmez, oranın mevzuatında bir şey vardır, orayı bilen bir arkadaşımızı çağırır. O zaman bunun daire başkanı olmasına gerek yok, orada görev yapmış bir arkadaş yeterli. O bakımdan biz “Yetkisini sınırlandırmayalım.” diyorduk ama demek ki burada özel bir görevlendirme var. Bu özel görevlendirme Seçim Kanunu’nun demokratikliği ve yargı gözetiminde yapılması niteliğini bertaraf eden çok ciddi bir sakıncayı ortaya koymaktadır.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Şimdi, Sayın Başkan, Faruk Bey, hatırlarsanız, Komisyondaki müzakerelerde de bunu ifade ettik. Çok enteresan, ben hakikaten şaşırıyorum bu beyanlarınıza. Şimdi, Dışişleri Bakanlığı bünyesinde en az daire başkanı oluşunu -Uğur Bey de hatırlar, lütfen hatırlayın- Dışişleri Bakanlığı temsilcisi arkadaşımızdan sorduk. Dışarıdaki diplomatik temsilcilere yani konsolosa, başkonsolosa emir ve talimat verme yetki ancak Dışişleri Bakanlığı bünyesine görev yapan en az daire başkanı seviyesinde olduğu için bu düzenleme böyle yapıldı. Onu çok açık olarak ifade ettik. Bunun ötesinde başka hangi şey maslahat aranabilir? Dışişleri Bakanlığı temsilcisi arkadaşımız burada. Öyle değil mi?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Evet efendim.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Komisyonla görüşmeler yapılırken ifade edildi, hepimiz bunu da dinledik. Çünkü seçim yapıyoruz, yurt dışındaki seçimde diplomatik temsilcilerimiz görev yapacak. Diplomatik temsilci olarak bildiğimiz konsolos, başkâtip, başkonsolos gibi şahıslara -emir ve talimat bu anlamda öyle diyelim yani- imza yetkisine sahip, emir ve talimat verme yetkisine sahip olanın daire başkanı olduğunu ifade ettiği için arkadaşımız bu daire başkanı denildi. Yoksa başka ne anlaşılabilir? Lütfen, varsa bizim bilmediğimiz, siz söyleyin. Biz bunu müzakere ettik beraber. Çok samimi bu beyan.

BAŞKAN – Evet, Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Vahim olmasa söz almam. Tartışmayı da gerekli bulmuyorum. Demek ki bir anlayış farklılığı var.

Sayın Alt Komisyon Başkanının şu açıkladığı husus işin vahametini ortaya koyuyor. Bu kadar vahim, garip bir iş olabilir mi? Yani Türkiye Cumhuriyeti’nin her türlü makamına seçim zamanında emir verme yetkisi Yüksek Seçim Kurulu ve ilçe seçim kurullarının

yetkisi dâhilindedir. İlçe seçim kurulunun emrini bir Dışişleri mensubu marifetiyle oraya havale etmek gibi bir durum, araya, seçimleri dürüst ve tarafsız olarak yapacak yargının yetkisini idareye teslim etmek anlamını taşımaktadır ki bunun hiçbir kabul edilecek tarafı yoktur.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Diplomatik temsilciye söylüyoruz. Orada YSK zaten...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Faruk Bey, birinci cümleyi okumuyor musunuz? Burası son derece açık, “Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunun verdiği görevleri yapmak üzere” diyor. Zaten ilçe seçim kurulunun vermiş olduğu görevleri yapacak buradaki kişi. Dış ülkede de bir muhatap...

FARUK BAL (Konya) – Hepimiz Türkçe biliyoruz değil mi?

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Ama bilmiyormuş gibi ifadede bulunuyorsunuz.

FARUK BAL (Konya) – Hayır, hayır, ben bunu...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Birinci fıkrayı okumadan ikinci fıkradan yorum yapıyorsunuz. Bizler de hepimiz okuyoruz, son derece de net anlıyoruz.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Müzakerede de hatırlanırsa...

FARUK BAL (Konya) – Yani şimdi, şu birinci fıkrayı okumadan ifadede bulunduğum şeklindeki düşüncenizi çok garip görüyorum çünkü...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Seçim kurulunun görevi içerisinde...

BAŞKAN – Yani okumadan ziyade herhâlde o birinci fıkrayla beraber bakmak lazım. Belki hani talimat, emir verir deyince belki o manada.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Hayır olmazsa olmaz zaten o, başka türlü nasıl düşünülebilir?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir...

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, ben son cümlemi söyleyemedim.

BAŞKAN – Pardon, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Değerli arkadaşlarım, bu yanlış bir iştir. Maddenin başındaki “Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunun vereceği görev çerçevesi içerisinde” lafı işin ciddiyetini bertaraf etmez, işin vahametini bertaraf etmez. Bu yanlış bir iştir. Gelin, bunu düzeltelim. Düzeltmeyi de çok kolay bir şekilde yapabiliriz. Yapacağımız iş de danışman olarak istediği şeyi kullanır. Bu arada zaten ilçe seçim kurulu Türkiye Cumhuriyeti’nin tüm makamlarına seçimle ilgili olmak üzere emir ve talimat verme yetkisine sahiptir. Eğer Dışişleri için bir istisna gerekiyorsa “Dış temsilciliklerimize, misyon şefliklerimize de bu emir ve talimatı verebilir.” diyelim, aradan idarenin unsurunu çıkaralım. Doğrusu budur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; şimdi, burada Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunda bulunacak Dışişleri temsilcisinin daire başkanı olmasıyla ilgili hususa bir ilave bilgi vermek istiyorum. Arkadaşlardan aldığım bilgiye göre, bir kişinin daire başkanı olması için en az on beş yıl çalışması gerekiyor ve yurt dışı tecrübesi, oralarda belli aralıklarla görev yapmış olması gerekiyor. Tabii, burada önemli olan, bunun yurt dışına dair tecrübesinin, bilgisinin, görgüsünün olması. Yoksa dil bilen sadece maksat olsaydı buna hiç gerek kalmazdı. Bir defa bunu ifade etmek için söyleyeyim.

İkincisi de şu anda kesin rakam -demin 200 civarında demiştim, bir düzeltiyim onu- 146 tane Dışişleri Bakanlığında daire başkanlığı var, 3 tane de daire başkan vekili var. Tabii, bu “asgari” diyor, üst düzey görevliler de görevlendirilebilir. İcabında daha üst düzeyde bir görevlendirme de buraya pekâlâ yapılabilir.

Üçüncüsü: Dışişleri Bakanlığı temsilcisinin görev tanımı kanun içerisinde Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunun verdiği görevleri yapmak; kendi kafasından bir görev tanımı yapıp ona göre hareket etme imkânı yok. Zaten ileriki maddelerde, başka maddelere baktığınızda Dışişleri Bakanlığından esasında Yüksek Seçim Kurulunun veya Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunun istekleri belli. O istekler çerçevesinde, hem istişare ederek, daha yanı başında duran birisiyle istişare ederek bir karar vermesi gerekiyor. Bir konuda dışarıdaki durumu tam bilemeyebilir Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu, o zaman bunu bilen birisiyle istişare etmesinde fayda var ve diğer bazı görevler kanunda sayılıyor, o görevlerle ilgili ona görev verebilir.

Bir başka konu: "İhtiyaç görülmesi hâlinde" ifadesi gerçekten fazla gibi gözüküyor orada, kaldırmak icap eder gibi bir değerlendirme yapabiliriz ama eğer onu kaldırırsak bu noktada görevlendirmek zorunlu hâle geliyor. Hâlbuki belki Yüksek Seçim Kurulu böyle bir görevlendirmeye ihtiyaç duymayabilir ve "Ben ihtiyaç duymuyorum, yürütebilirim." diyebilir. Bu esasında ortaya bir ihtiyacın çıkması hâlinde Yüksek Seçim Kurulunun bu ihtiyacı gidermek için alacağı bir karardır. Bu hususu ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Rıza Bey, ilave mi var?

RIZA TÜRME (İzmir) – Evet efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

RIZA TÜRME (İzmir) – Seçimler sırasında böyle Dışişleri Bakanlığı merkez teşkilatında kitlesel bir dışarıya göç oluşturmak çok yanlış bir şey. Bir kere seçimler sırasında orada o ülkeyi bilen, o ülkeyle ilgili bilgisi ve görgüsü olan, o ülkenin makamlarıyla iletişim kurabilecek insanlara ihtiyaç var. Bu insanlar, tabii, o büyükelçilikte görev yapan, o büyükelçilikte zaten bulunan insanlardır, görevlilerdir. Şimdi, bu daire başkanını göndereceksiniz, efendim, bu daire başkanı o ülkeyi bilmez, ilk defa gidiyor o ülkeye. Ne ülkenin makamlarını tanır ne ülkenin koşullarını bilir. Ondan ne ümit ediyorsunuz ki? Oysa orada çalışan, büyükelçilikte çalışan, görev yapan, o ülkeyi bilen görevliler var. Onları niye kullanmıyoruz? Ve tabii, bir de işin maliyeti var efendim. 146 tane daire başkanı var. Kaç tane Türkiye'nin dışarıda dış temsilcilliği var? 100'e yakın. Yani neredeyse Dışişleri Bakanlığının bütün daire başkanlarını seçim sırasında dışarıya göndereceksiniz.

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Yanlış anlıyorsunuz Rıza Bey. 1 kişi ve merkezde olacak.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım...

RIZA TÜRME (İzmir) – Neyse yani orada görevli insan varken neden içerdeki teşkilattan gönderiyorsunuz? Bunu anlamak mümkün değil tabii.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, burada benim anlatamadığım bir konu var. Onu bir kez daha isterseniz ifade etmemde fayda var. Bu daire başkanı yurt dışında görev yapmayacak. Sadece Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunda ihtiyaç görülmesi hâlinde görevlendirilecek biri, 1 kişi görevlendirilecek. Yani onun için, yurt dışında kurulacak sandıklarla ilgili görevlendirmeler, tabii, oradaki büyükelçi...

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Sandık kurulu değil bu Sayın Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yurt dışındaki, oradaki görevlendirmelerin tamamı büyükelçilik ve başkonsolosluklarımızda görev yapan insanlar arasından olacaktır. Zaten orada yaşıyorlar, orayı biliyorlar, orayı tanıyorlar. Oradakiler arasından bunlar değerlendirilecektir.

BAŞKAN – Yani tamamını göndermiyoruz Rıza Bey.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, buradan...

BAŞKAN – O anlaşılmiyor zaten.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Zaten yeteri kadar, efendim, her yerde personel var ama ihtiyaç olursa ki ihtiyaç doğabilir, bakabilir, o zaman bir şey çıkabilir. Zaten orada da zannedersen Yüksek Seçim Kurulunun yetkisi var.

BAŞKAN – Ali Bey, ilave bir şey mi var?

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Başkanım, konu açıklandı aslında. Ben de Sayın Bakanımın söylediğini belirtecektim. Bu Yüksek Seçim Kurulunun bir alt birimidir. Dolayısıyla Yurt Dışı Seçim Kurulu burada oluşacaktır ve Dışişleri Bakanlığından 1 kişi yurt dışı seçimlerini koordine etmek için görevlendirilecek diye anlıyorum. Sayın Bakanım açıklama yaptı, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Faruk Bey...

FARUK BAL (Konya) – Ben, tabii, eski itirazlarımın hepsinin doğru olduğuna inanıyorum. Ancak bir uzlaşıcı yol olmak üzere, "ilçe seçim kurulunun vereceği görevleri yapmak" şeklindeki ifadenin denetlenebilir hâle gelmesi için, İlçe Seçim Kurulu vereceği her görevde bu kişiye vereceği her görevi siyasi partilere de tebliğ eder ki siyasi partiler de yurt dışı temsilciliklerine ne gibi bir talimat verildiğini bilir, oradaki mensupları veya organları tarafından bunun gereğini yerine getirebilir. Aksi hâl bunun -biraz daha şüphem artmaktadır- idareye seçim yaptırma sonucunu doğurabilecek kadar vahim bir sonuç doğurur.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Seçim kurulunda zaten siyasi parti temsilcisi var efendim.

BAŞKAN – Evet, yani...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, ilçe seçim kurullarında, Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunda siyasi partilerin temsilcileri var. Ayrıca, daha bu seçimden önceki yapılan düzenlemede de Yüksek Seçim Kurulu nezdinde de siyasi partilerin temsilcileri var. Zaten görevleri, partilerin temsilcilerinin olduğu yerde alınan karar çerçevesinde verileceği için partilerin haberi olacaktır. Bu konuda bir sıkıntı yaşanmayacaktır.

BAŞKAN – Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Yani ben arkadaşlarımızın ve Sayın Bakanımın ilçe seçim kurullarında partilerin temsilcisi olduğuna dair bu sırrı ifşa ettiklerine teşekkür ediyorum. Çok önemli bir bilgi verdiler bize, biz bunu bilmiyorduk. Allah razı olsun diyorum, bir.

İkincisi: İlçe seçim kurullarının ne şekilde çalıştığını çok iyi bilen birisiyim. İlçe seçim kurullarındaki çalışmalardan ilçe seçim kurulu üyesi partilerin yeterince haberdar edilmediğini, bunun çok önemli yasal sonuçları olduğunu bilen birisiyim; herkes bilir bunu. Orada ne gibi yanlış işler yapıldığını bilirim. Ben size yüzlerce örnek götürürüm. Bazı partilerin vermiş olduğu itiraz dilekçelerine, -itiraz dilekçesini veren ilçe seçim kurulundaki temsilci- ret kararı veriyor ilçe seçim kurulu, o partinin üyesi de ret kararına iştirak ediyor. Hâlbuki “Niye yaptın bu işi kardeşim?” denildiğinde “Hâkim bey böyle söyledi.” diyor. Bunları bilen insanız. Dolayısıyla, Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluyla ilgili sizin verdiğiniz bilgiyi de ben tamamlayayım Sayın Bakanım. İlçe seçim kurulları Türkiye’de üç cins. Tek cins olması gerekirken, sonradan uydurulan kanunlarla asıl ilçe seçim kurulunun teşkilinden vazgeçildi. Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu ile normal ilçe seçim kurullarının arasında fark vardır. Gümrük kapıları, geçici ilçe seçim kurulu ile normal ilçe seçim kurulları arasında fark vardır. Oradaki siyasi partilerin temsili ile normal ilçe seçim kurulları arasında fark vardır. Dolayısıyla, orada temsil edilemeyen siyasi partiler de vardır. Bu seçim yapılırken, Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu idarenin bir ajanı olan, idarenin bir memuru olan, yani yürütme organının bir memuru olan, yani seçime giren iktidar partisinin siyasi kontrolünde bulunan o memura ne görev verdiğini bilmek benim hakkım. Benim partimin genel merkezine tebliğ etmesi lazım. Niçin? Çünkü Siyasi Partiler Kanunu’nda özel hüküm vardır, yurt dışı ilişkilerde siyasi partilerin genel merkezleri yetkili makamdır, onun ilçe seçim kurullarındaki temsilcileri değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben de teşekkür ediyorum. Ne diyeyim yani.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, yani maddenin yazımında bence ciddi bir sorun gözüküyor ama işte, birtakım herhâlde şüphelerden kaynaklanıyor. Haklı da olabilir bu şüpheler, biz bir şey de demiyoruz netice itibarıyla. Ama nihayet seçim de herhâlde bir kişinin tek başına oturup kotardığı bir şey değil. Orada birçok kimseler var, başka partilerden, iktidar partisinden, muhalefetten üyeler var. Yani her madde farklı yazılabilir ama biraz da zannediyorum güven esasını öne çıkarmak lazım diye düşünüyorum. Devletin daire başkanını da siyasi bir parti de olsa Hükümet olarak ille onun emri altında çalışıyor gibi görmek ne kadar doğru, bilmiyorum. Yani evet, bu manada başka söz talebi var mı?

Uğur Bey, buyurun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Faruk Bey’in dediği kaygıların giderilmesi açısından siyasi partilere bildirim koymamızın -ben de şimdi şey yaptım- ne zararı olabilir? Sadece şeffaflık ve eşitliğin dışında bir kaygının olmaması gerektiğini düşünüyorum. Ben konuda Faruk Bey’e katılıyorum.

BAŞKAN – Yani oradaki “bildirim” derken, neyi bildirecek?

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Yani daha açarsa bir zararı olacağını düşünmüyorum şey olarak. Oraya verilen görevleri siyasi partilere bildirme açısından...

BAŞKAN – Tabii, sadece birkaç parti filan değil, malum seçime girme durumunda çok sayıda parti. Demin Erol Bey’in söylediği -az önceki BDP den- bütün bağımsız milletvekillerine de diyor, girenlere de falan deniliyor. O da başka bir kırtasiyecilik mi getirir, onu bilemiyorum yani.

Sayın Bakanım, bu bildirme meselesi yani parti sayısını da dikkate alırsak bir kırtasiyecilik oluşturmaz mı? Yani öyle mi gözüküyor?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Bakanım, tabii 17’nci madde siyasi partilerle ilgili. Ben de temsilcileriyle alakalı ilgili kısmı, bir de arkadaşlar konuşurken ben okuyayım, “Acaba nedir?” diye baktığımda, ikinci fıkrasında “Görüşülen iş hakkında siyasi partiler temsilcilerini görüşlerini bildirirlerse kurul bunları da dinledikten sonra kendi arasında işi

görüşerek karar verir ve kararı temsilcilere bildirir.” Temsilcilere bildiriyor. Ben arkadaşlarla bir istişare ettim, “Partilere neyi bildiriyorsunuz?” diye sorduğumda partilere bildirilen kararlar olduğunu söylediler ama tabii burayla ilgili konuyu değil. Esasında bunu, diğer maddelerle beraber bir bakalım, biz de bir tefekkür ederim. Eğer gerekiyorsa Yüksek Seçim Kurulunun görevleri arasına... Onu bir düşünelim biz, bir de istişare edelim tekrar, YSK’yla da bir konuşalım. Oraya gerekirse bir fıkra ilave edebiliriz bu maddeye. Yani bizce herhangi bir sakınca yok. Aldığı kararları partilere bildirsin. Temsilciler biliyor. Faruk Bey’in dediği de çok haklı. Ben de çok rastladım. Bizim itiraz ettiğimiz kararın altında bizim parti temsilcisinin imzası var. “Peki, niye muhalefet şerhi koymadın? Niye kabul ettin?” falan deyince “İşte, orada kanun böyle, hâkim böyle dedi.” şeklinde izahlar getirdiler ve...

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Hâkim bey istiyor...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Aynen. Yani bu konuda gerçekten sıkıntı olabilir. Onun için, onunla ilgili bir bakalım, değerlendirelim, onu koyabiliriz efendim, bir mahzuru olmayabilir. Ama Genel Kurul aşamasına kadar izin verilerse bir bakalım. Öyle bir fıkra ilave edebiliriz.

BAŞKAN – Pekâlâ.

Faruk Bey, amaç hasıl oldu mu?

FARUK BAL (Konya) – Oylamadan önce bir ayrıntıya da dikkatinizi çekmek istiyorum. Siyasi partilerin ilçe seçim kurullarında bir üyeleri var, bir de temsilcileri var. Üyelerinin bulunduğunu herkes bilir ama Türkiye’de 800 küsur tane ilçe seçim kurulu var, bunun 100 tanesi siyasi partilerin temsilcisini kabul etmez. Çünkü açıp da kanunda siyasi partilerin temsilci gönderebileceği, -Sayın Bakanın biraz önce okuduğu- müzakerelere katılacağı, görüşlerini açıklayabileceği bir yetkinin varlığından haberdar değil. Bunlar iki yılda bir, Ocak ayının başında bildirilir. Biz en son Ocak ayında bildirdik, gönderdik; pek çok yerde kovalamışlar “Seçim yok, bilmem ne yok, ne işiniz var sizin?” diye. Anlatabildim mi? Muhtemelen diğer partilere de gelmiştir. Dolayısıyla, çalışmıyor bu hüküm. Bu hüküm çalışmadığına göre siyasi partilerin genel merkezleri, dış ilişkilerinde muhatap genel merkez olduğuna göre genel merkeze bildirilmesi lazım.

BAŞKAN – Peki, bir söz aldık bakalım Sayın Bakandan.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1’inci madde kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 298 sayılı Kanuna 20 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 20/A maddesi eklenmiştir.

"Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 20/A- Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunun, görev ve yetkileri şunlardır:

1. Yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı vatandaşların oy kullanmalarıyla ilgili seçim iş ve işlemlerinin düzenli yürütülmesini sağlamak ve gereken bütün tedbirleri almak.

2. Yurt dışı sandık kurullarını kurmak.

3. Oy pusulaları ile arkası kendi mührüyle mühürlenmiş oy zarflarını ve diğer seçim araç ve gereçlerini oy verme işleminin başlayacağı günden en geç beş gün önce Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla ilgili yurt dışı temsilciliklerinde hazır bulunacak şekilde göndermek veya gerekli görülmesi halinde oy sandığı, oy verme kabinleri gibi araçların mahallinden teminini Dışişleri Bakanlığından istemek.

4. Yurt dışı sandık kurullarının işlemlerine ve kararlarına karşı yapılan itiraz ve şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

5. Yurt dışı sandık kurulu başkanlıklarınca seçim iş ve işlemleri hakkında sorulacak hususları derhal cevaplandırmak.

6. Yurt dışı seçmen kütüğüne, askı süresinde doğrudan ya da konsolosluklar aracılığıyla yapılacak itirazları sonuçlandırmak, verilecek kararları Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne göndermek ve bu kararlara uygun gerekli kayıt ve düzeltme işlemlerini yaptırmak.

7. Yerleşim yeri adresi yurt dışında olup da, yurt dışı seçmen kütüğünün askı süresi içinde herhangi bir nedenle yurt içerisinde bulunan seçmenlerin, yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlarının yapılması için doğrudan ya da ilçe seçim kurulları aracılığıyla iletilen adres beyan formlarını onaylayarak Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne göndermek.

8. Askerlikten terhis olanlardan yurt dışı seçmen kütüğünde kaydı bulunmayanlar ile kıstıllık hali sona erenlerin, doğrudan ya da ilçe seçim kurulları aracılığıyla iletilen başvurularını kabul etmek ve yurt dışı seçmen kütüğüne kaydını sağlamak.

9. Yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı olmakla beraber, (izinli olsalar bile) silah altında bulunan erler, erbaşlar ve askeri öğrenciler ile kesinleşmiş mahkeme kararı ile kısıtlanan seçmenlerin yurt dışı seçmen kütüğündeki kayıtlarının dondurulmasına karar vermek.

10. Yurt dışı seçmen kütüğüne yazılması için askı süresi içinde yapılan başvuruların kütüğe kaydedilmesine karar verildiği halde, kesinleşen yurt dışı seçmen kütüğünde ismi yer almayan seçmenlerin, yurt dışı seçmen kütüğünün kesinleşmesine bakılmaksızın kütüğe ilave edilmelerine karar vermek ve Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne göndermek.

11. Yurt dışından açtı mühürlü olarak gelen oy torbalarını genel esaslara uygun bir şekilde yurt içerisinde oy verme süresi bittikten sonra, bir başkan, bir kamu görevlisi üye ve son milletvekili genel seçimi Türkiye genelinde en çok oy alan üç siyasi partinin bildirdiği bir asil bir yedek üyeden oluşan yeteri kadar sandık kurulu kurmak suretiyle denetimi altında açılarak sayım ve dökümünü yaptırmak, tutanak tutturmak ve birleştirme işlemlerini yapmak, ayrıca geçici gümrük kapısı seçim kurullarından gelen sonuçları birleştirmek ve Ankara İl Seçim Kuruluna iletmek.

12. Kanunlarla kendisine verilen başkaca görevleri yapmak."

BAŞKAN – Böylece Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunun görev ve yetkilerini on iki madde hâlinde sayan 2'nci maddeyi görüşüyoruz.

Uğur Bey, buyurun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu on birinci fıkrada şey var Sayın Başkanım, "en çok oy alan üç siyasi parti" diyor. Yanılmıyorsam, 298'in en son hâlinde dört parti var. Yanılıyor muyum, bilmiyorum. Dört siyasi parti diyor.

FARUK BAL (Konya) – Beş.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Beş mi? Evet. Bununla bir uyum sağlayabiliriz, o anlamdaydı benim diğer maddelerdeki çekincemde. Bunu bir değerlendirelim belki yani gerekirse kamu görevlisi bir başkan, kamu görevlisini azaltabiliriz, siyasi parti üyesi sayısını çoğaltabiliriz. O daha sağlıklı olur diye düşünüyorum.

Bir de burada eksiklik anlamında Başkanım, tabii iç mevzuatta müşahit ve temsilci olayı var. Böyle bir görevlendirme gündeme gelebilir. Yani temsilci, siyasi partiler temsilci ve müşahit de görevlendirebilirler çünkü normal, biliyorsunuz, kendi seçim mevzuatımızda siyasi partiler sandık kurullarına temsilci ve müşahit görevlendirebiliyorlar. Böyle bir eksikliğin olduğunu gördüm. Bunu takdirlerinize sunuyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Uğur Bey, sağ olun.

Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Değerli arkadaşlar, şimdi, bu maddenin üçüncü fıkrasında, oy pusulaları ile arkası kendi mühürlüyle mühürlenmiş oy zarflarını yurt dışına gönderecek. Şimdi, teknoloji gelişti, filigranlı kâğıtlar kullanılmaktadır. Milyonlarca zarf, milyonlarca oy pusulası önce bir mühürlenme işlemine tabi tutulacaktır. Bu bir yandan emek ve zaman kaybı olduğu gibi, diğer yandan mühürlenme sırasında stampadan çıkabilecek, sıçrayabilecek boyaların veya elde oluşabilecek lekelerin oy pusulasına ve zarfına yansması nedeniyle kullanılacak oyu da geçersiz hâle getirebilir. Bunun bir çaresi var, o da şudur: Gönderilecek oy pusulası ve oy zarfında Yüksek Seçim Kurulu amblemi zarfın yapılışı sırasında kendi içinde basılıyor. Dolayısıyla, bunun bir benzerini yurt dışı ilçe seçim kurulu işaretini de pusulaya ve zarfa imal sırasında bastırmak veya yaptırmak suretiyle zarfların ve oy pusulalarının bu vaziyette gönderilmesi mümkün olur diye düşünüyorum üçüncü fıkrayla ilgili.

On birinci fıkra ise defalarca ben ifade ettim, tekrar ifade ediyorum. Burada oluşturulacak olan heyetin siyasi partilerle ilgili kısmının 3 kişiye indirilmiş olması yanlış. Bu yanlış düzeltmek gerekmektedir. Bir de 2 tane kamu görevlisine ilişkin Seçim Kanunu'nda açık bir hüküm yoktur ama pösteki saydırır gibi maddeleri yan yana koyduğunuz zaman 2 tane kamu görevlisinin varlığı ortaya çıkıyor. Bu kanunu hazırlayan mantık, netice itibarıyla 60 ihtilalinin sonundaki mantıktı. Burada sandık kuruluna bürokratik ya da idarenin ya da yürütmenin unsurunu açıkça koyamayan bir anlayıştan biz biraz daha ileri gidiyoruz, burada açıkça 2 tane kamu görevlisi koyuyoruz. Dolayısıyla kamu görevlisinin eğer tasarruf yapılacaksa 1'e indirilmesi ve siyasi partilerin üyelerinin de artırılması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, bu mühürlerle ilgili konuda Faruk Bey haklı esasında ancak işin doğrusu bu kanunun tamamı değişmesine ihtiyaç var çünkü tek bir maddede bunu düzeltme imkânı yok çünkü 68'inci maddede ilçe seçim kurullarının mühründen bahsediyor, 77'de sandık kurullarından bahsediyor, 98'de de geçersiz kabul edilecek oyları sayarken bu mühürleri olmayan oylarla ilgili onların geçersizliğini ifade eden düzenlemeler var. Esasında tabii Türkiye Büyük Millet Meclisinin, siyasi partilerin bu kanunu baştan ele alıp birbiriyle uyumlu hâle getirmesine çok büyük ihtiyaç var.

Yani bir de tabii bu filigranlı yapıyla ilgili söylediler. Tabii ben arkadaşlara “Bunda niye ısrar ediyorsunuz, daha iyi olmaz mı böyle?” diye muhalefet şerhinde okuduğumda sordum. Biraz da işte mükerrer oyları önlemek, sahteliklerin önüne geçmek gibi bir saikin o işin altında yattığını ifade ettiler. Ben bunu Komisyona arz etmek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Efendim, tabii ki kanunun her hükmünün bir mantığı ve gerekçesi vardır. Her ilçe seçim kurulunun mühürlenmesinin gerekçesi şudur o bahsettiğiniz genel sistematik içerisinde: Bir ilçedeki oyların birer ilçeye kaydırılması veya sahte basılacak oy pusulası ve zarflarının tespit edilebilmesi. Burada iki tane gerekçe var. Bu iki gerekçenin ikisi de yurt dışı ilçe seçim kurulları için geçersizdir. Birinci olarak, yurt dışı ilçe seçim kurulu bir tanedir, dolayısıyla bir başka ilçeye o oy pusulasının kaydırılması mümkün değildir.

İkinci olarak da filigranlı kâğıda özel olarak basıldığına göre, aynen YSK amblemi gibi, bu bir oy sahteciliğini veya oy zarfı sahteciliğini de bertaraf etmiş olacaktır. Dolayısıyla her iki gerekçe de tek bir ilçe seçim kurulu olacağı ve matbaasında özel güvenlik önlemleri alınarak bastırılan oy pusulası ve zarflarının adet adet zabıtle teslim edildiği gerçeğinden hareket edersek öyle bir sahteciliği de önleme gibi bir durum ortaya çıkmayacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ali Bey, buyurun.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, şimdi, bildiğiniz gibi, ilçe seçim kurulları her iki yılda bir ocak ayında kurulur ve ilçedeki en kıdemli hâkim seçim kurulu başkanlığını yapar.

Şimdi, bu düzenlemeyle yurt dışı ilçe seçim kurulu da bir hâkim başkanlığında kurulacak. Hangi hâkim? O net değil.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ankara...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Yani Ankara'daki çünkü ile bağlı tutuyorsunuz. Bakın, dördüncü fıkrada bu seçim kurulu yurt dışı sandık kurullarının verdiği kararlara karşı itirazları karara bağlar diyor. Bunun kararlarına karşı da il seçim kuruluna itiraz edilecek. Hangi il? Sonuçları toplayan Ankara mıdır?

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ankara...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Şimdi, devamında, en son on birinci fıkrada il seçim kurulu...

BAŞKAN - Ankara...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Ankara olduğu belli oluyor fakat yurt dışı ilçe seçim kurulunun hangi ilçe olacağı yani Ankara Merkez İlçe Başkanı mı? Orada netlik yok. Orada bir sıkıntı çıkabilir diye düşünüyorum. Onu netleştirmemiz faydalı olur.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ankara il seçim kurulu.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Ama ilçe seçim kurulu... Hangi ilçe?

Efendim, il seçim kuruluna bağlı bir ilçe seçim kurulu. Biliyorsunuz, Ankara'da yaklaşık 10 tane seçim kurulu var, bölgesel olarak.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Üstat, yurt dışı ilçe seçim kurulu diye geçiyor.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Tamam da hangi hâkim başkan olacak?

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Yüksek Seçim Kurulu belirler.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – O yurt dışı ilçe seçim kurulunun başkanı... Yüksek Seçim Kurulu belirleyemez. Hayır...

Bakın, o zaman atama olur çünkü niçin? Kanuna göre en kıdemli hâkim ilçe seçim kurulu başkanlığı yapar? Şimdi, hangisini yapar? 1 no.lu ilçe seçim kurulu, 2 no.lu, 3 no.lu, 4 no.lu. Şimdi bir de ayrıca yurt dışı ilçe seçim kurulu kurulacak. Oraya bir netlik kazandırmamız lazım.

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Teselsül, en son gelen, fiilen öyle oluyor.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – O zaman, en son gelen midir ya da 1 numara mıdır? Yani onu netleştirmemiz faydalı olur çünkü yarın öbür gün şaibe olur. “Atandı efendim, Yüksek Seçim Kurulu bu kişiyi belirledi. Bu kişi bu partiye yakın.” gibi sıkıntılar çıkmasın, netleştirelim, faydalı olur diye düşünüyorum çünkü aynı zamanda bu seçim kurulunun kararlarına karşı il seçim kurulu itirazları inceleyecek.

Ayrıca, ben de Sayın Bayraktutan’ın görüşü doğrultusunda bu üç siyasi partiden ziyade, 298 sayılı Kanun’a paralel olarak orada beş siyasi parti diyor, en çok oy alan, ilçede en çok oy alan beş siyasi parti diyor fakat bu Türkiye genelinde en çok oy alan dört siyasi partinin temsilcisinin oluşmasında fayda var ve paralellik sağlamış olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; tabii hangi hâkimin başkan olacağıyla ilgili bir belirsizlik olduğunu ifade ettiler. Şu anda bu yapılan düzenleme yeni değil, esasında daha önce yapılmıştı. Bu çerçevede 2010’da bir yurt dışı ilçe seçim kurulu oluşturuldu. 2012’de de demin Faruk Bey’in ifade ettiği gibi, bu yenilendi, ilçe seçim kurulu. Hangi hâkim bakıyor? Ankara’daki bütün ilçe seçim kurullarına görevlendirmeler yapıldıktan sonra geriye kalan en kıdemli hâkim kimse onun görevlendirmesini yapıyorlar, 2 defadır da uygulanmış. Onu ifade etmek isterim.

BAŞKAN – O konudaki problem çözülmüş oldu.

Maddeyle alakalı başka bir söz talebi de yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 298 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin başlığı “Yurt dışı seçmen kütüğü ve seçmen listeleri” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yurt dışı seçmen listeleri, yurt dışında sandık kurulmasına karar verilen temsilciliklerin görev çevreleri gözetilerek ve yurt dışı seçmen kütüğü esas alınarak Yüksek Seçim Kurulunca oluşturulur ve elektronik ortamda ilan edilir.”

BAŞKAN – 3’üncü maddeyle alakalı herhangi bir problem gözüküyor.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 298 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine “ancak” ibaresinden sonra gelmek üzere “yurt dışında belirlenen mahallere, gümrüklere,” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 4’üncü madde kabul edilmiştir.

5’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 298 sayılı Kanunun 94/A maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yurt dışı seçmenlerin oy kullanmasında; sandık, gümrük kapılarında oy kullanma veya elektronik oylama yöntemlerinin birlikte veya ayrı ayrı uygulanmasına, seçim türüne ve yabancı ülkenin durumuna göre, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak Yüksek Seçim Kurulunca karar verilir. Yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı seçmenlerin oy kullanmalarına yönelik iş ve işlemlerde, Dışişleri Bakanlığının bilişim alt yapısından faydalanılabilir. Dışişleri Bakanlığı, Yüksek Seçim Kurulunun belirleyeceği usul ve esaslar doğrultusunda, kullanılacak olan bilişim alt yapısının oluşturulması ve güvenliği için gerekli tedbirleri alır.”

BAŞKAN – 94/A maddesiyle ilgili.

Ali Bey, buyurun.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Burada “Yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı seçmenlerin oy kullanmalarına yönelik iş ve işlemlerde Dışişleri Bakanlığının bilişim altyapısından faydalanılabilir.” hükmü sakınca doğurabilir. Yani Dışişleri Bakanlığı sonuçta yürütmenin bir organı. Oy kullanma işleminde Dışişleri Bakanlığının bilişim altyapısının kullanılması sakınca doğurabilir. Dolayısıyla o ibarenin “...oy kullanmalarına

yönelik iş ve işlemler...” ibaresinin çıkarılması faydalı olur ya da “Yüksek Seçim Kurulunun kendisinin sağlayacağı bilişim altyapısı...” demek, seçimlerin yargı gözetimi ve denetimi altında yapılır ilkesine daha uygun olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Herhâlde bu teknik bir destektir, zannediyorum. Değil mi?

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – “...oy kullanmalarına yönelik iş ve işlemler...” dediği için o ibare sıkıntı yaratır çünkü oy kullanma, aynı zamanda kişilerin bilgilerinin Dışişleri Bakanlığı tarafından ele geçirilmesi, bu verilerin ileride kullanılması sonucunu da doğurabilir. Yani “oy kullanma işlemleri” çıkarılırsa, “oy kullanmalarına yönelik iş ve işlemler” çıkarılırsa sorun kalmaz. Sonuçların gönderilmesi de sorun olmaz ancak “oy kullanmalarına yönelik iş ve işlemler” Dışişleri Bakanlığının bu sonuçlara vâkıf olacağını, hatta seçmenlerin hangi siyasi partiyi tercih ettiği yolunda, tercihlerini ele geçirebileceği yönünde sakıncalar doğurabilir.

BAŞKAN – Onu nasıl bilecek ki?

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Çünkü kanuna göre elektronik yöntemi de belirleyebilir Yüksek Seçim Kurulu, yurt dışı seçim kurulu elektronik yöntemle oy kullanmasını sağlayabilir. O zaman Dışişleri Bakanlığının verisi kullanıldığı anda, düşünün ki yurt dışındaki bir konsolosluğa gidiyor seçmen, bir şifreyle oyunu kullanıyor, sandığa atmıyor. Bunu Dışişleri Bakanlığının bilgi işlem verileri, bilgi işlem araçlarını kullandığımız anda bu çok kolaylıkla ele geçirilebilir. Server’ı kontrol eden seçmenin tercihini de ele geçirmiş olabilir, sakınca doğurur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Şuay Bey, bir şey söyleyeceksin herhâlde?

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Başkanım, Ali Bey belki dikkatten kaçırmış olabilir. Bakın, madde metninde şu ibare var: “Yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı seçmenlerin oy kullanması...” Yani yurt dışı seçmen kütüğüyle ilgili olarak da Komisyonunda müzakere ettik. Dışişleri Bakanlığımızın o konuda, yurt dışı seçmenlerin tespitiyle ilgili hazırlıkları var, bir envanter tutuluyor. Bununla ilgili olarak, yine Adalet Bakanlığından gelen hâkim beyin görüşü alındı. Bu konuda mevcut şeyler güncelliğini koruyacak. Yani bu konuda mevcut veriler esas alınmak suretiyle yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı seçmenlerin oy kullanmasını temin için bu uygulama yapılıyor. Yoksa bir casusluk faaliyeti gibi, işte kimse kimsenin şeyini ele geçirmesin meselesi gündemde değil doğrusu. Yani burada, üstelik yine devamında “Yüksek Seçim Kurulunun belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde...” bu işi yapacak. Yani amir ve patronajda yine Yüksek Seçim Kurulu var.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Tabii ki Yüksek Seçim Kurulu var ancak bakın, dediğiniz çok doğru, yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı kişilerin oy kullanmasında diyorsunuz ki “Efendim, Dışişleri Bakanlığının bilişim altyapısı kullanılabilir.” Yani yine bu kanuna göre Yüksek Seçim Kurulu yurt dışındaki seçmenlerin gümrüklerde ya da belirlenen mahallerde ya da elektronik ortamda oy kullanmasına karar verebilir. Elektronik ortamda oy kullanıldığı anda, Dışişleri Bakanlığının bilişim altyapısı kullanıldığı anda, bu server’ı kontrol eden Dışişleri Bakanlığı hangi seçmenin hangi siyasi partiye oy verdiğini çok rahatlıkla görebilir.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Şu anda elektronik sistem biliyorsunuz yok. Uygulamada hazırlığımız...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Ama yetki veriyorsunuz, ona yetki veriyorsunuz.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Mevcut kanunda var elektronik oy kullanma.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Bugün için değil, biz kanun yapıyoruz. Yani kanunlar geneldir ve ileride, yani üç gün sonra değişecek bir şey değil.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ali Bey, elektronik oylama mevcut şeyde var zaten. 2008’de...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Bakın, Yüksek Seçim Kurulunun denetimi altında yapıldığı zaman sorun yok. Şu anda, bildiğiniz gibi seçim sonuçlarının birleştirilmesi konusu UYAP üzerinden yapıldı diye dahi şaibe var. UYAP nerede? Ulusal Yargı Ağı Projesini kontrol eden Adalet Bakanlığıdır. Yüksek Seçim Kurulu UYAP altyapısını nitekim kullanmamaya başladı ve kendi altyapısını kurdu çünkü Adalet Bakanlığında olması bile çeşitli spekülasyonlara, şaibelere yol açıyordu. Dolayısıyla siz bunu Dışişleri Bakanlığının bilişim altyapısına verdiğiniz anda bu tür sakıncalar olacaktır. Yani niye ille de Dışişleri Bakanlığının bilişim altyapısı? Sayın Bakanım, bu konu ileride niye spekülasyonlara yol açsın? Sonuçta, seçimlere gölge düşürülmemesi açısından burada bir düzenleme yapabiliriz. Oy kullanmaya ilişkin iş ve işlemleri çıkarırsak sorun kalmaz diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ama bunun için yapıyoruz zaten, oy kullanırmak için yapıyoruz. Başka ne için yapıyoruz?

BAŞKAN – Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii elektronik oylama dediğimiz zaman kamuoyunda bir kaygı var. Yani bunun üzerinde ciddi durmamız gerekmektedir. Bu kaygının giderilmesi gerekmektedir. Mutlaka bu kaygı haklıdır anlamında konuşmuyorum ama bu kaygının giderilmesi gerekmektedir. Nitekim demokratik bir ülkede seçimlerin açık ve şeffaf olması asıl olduğuna göre burada bir şeffaflığı, açıklığı, denetlenebilirliği ortaya koyabilecek ilave yapmamız da fayda vardır diye düşünüyorum. O da şudur: Hatırlarsanız, 2010 yılında, o dönemde olan arkadaşlar, bu kaygıyı gidermek için Seçim Kanunu'nda bir değişiklik yapılmıştı. Elektronik ortamdan Yüksek Seçim Kuruluna aktarılan bilgilerin değişiklik yapılmadan, depolanabilir, izlenebilir ve saklanabilir şekilde doğrudan siyasi partilere bir uç verilmesi kararlaştırılmıştı. Burada bir de teknik tabir vardı, o da "aynı formatta." Yüksek Seçim Kurulu bu kanunun maddesine rağmen kurduğu teknik sistemde aynı formatı kullanmadı, saklanabilir, izlenebilir niteliklerinin dışında bir bilgiye ulaşabilmek için, örneğin bir sandık kuruluna ulaşabilmek için, sonucuna veya 100 sandığa ulaşabilmek için 10 tane tuşa basıyorsun, sonunda karşına 100 sandık çıkıyor ama seçim sonuçları akıp giderken siz diğer illeri göremiyorsunuz. Dolayısıyla kanunun bu amir hükmünün gereğini yerine getirmedi Yüksek Seçim Kurulu. Şimdi, burada bunun hayata geçirilmesine imkân sağlayan, bir de sadece Dışişleri Bakanlığının kontrolünde olan bilgisayar nedeniyle, bilgisayar ağı nedeniyle kaygı uyandıracak yazılımı bertaraf edecek, açıklığı ve şeffaflığı ortaya koyabilecek bir düzenleme yapalım diye düşünüyorum. Dışişleri Bakanlığının elbette ki birtakım gizli işleri vardır, bizim onları görmememiz lazım. Orada bir tereddüt yok ama seçim sonuçlarını da Dışişleri Bakanlığının görmemesi lazım. Bu teknik ayrımı nasıl yapabiliriz? Bunun uzmanından bilgi almamız lazım. Bu uzman da biraz önce anlattığım 2010 yılında yapılan değişikliğe paralel olarak yurt dışı ilçe seçim kurulundan Yüksek Seçim Kuruluna akacak bilgileri nasıl siyasi partilere anında, aynı formatta, saklanabilir ve izlenebilir şekilde verebilir? Bunu bu maddeye yerleştirmemiz lazım diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu maddede esasında Dışişleri Bakanlığının bilişim altyapısından yararlanılması zorunlu değil, Yüksek Seçim Kurulunun takdirine bağlı. Yüksek Seçim Kurulu, evveleminde kendisi bir altyapı oluşturacak, oluşturması da lazım çünkü bu eleştirileri ancak kendisi bir bilişim altyapısı koyarsa o zaman ortadan kaldırabilir, aksi takdirde kaldıramaz ancak bunu yapamadığı zaman olabilir, sıkıntı olabilir, ihtiyaç hasıl olabilir. Bu durumda Dışişleri Bakanlığının bilişim altyapısından istifade edilecek ama bu hâlde de oyların kullanılmasına yönelik işlemlerle alakalı sınırlı bir kontrol yapılacak yani seçmen kütüğünde adı var mı, başka yerde oy kullanılmış mı, mükerrer oy kullanılmış mı? Yani bunun gibi işlemler, yoksa vatandaşın nereye oy verdiğine dair şeylerle alakalı değil.

BAŞKAN – Sonucu görmesi mümkün değil.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama evveleminde tabii Yüksek Seçim Kurulunun bu bilişim altyapı sistemini Türkiye'de kurduğu gibi kendisi oluşturması lazım. Şimdi UYAP'la ilgili arkadaşlarımız ifade ettiler. Şu anda bir ihtiyaç hâlinde oradan istifade ettiğinde eleştiri alıyor. Bu eleştirileri ortadan kaldırmak için Yüksek Seçim Kurulu umarım buradaki eleştirileri de dikkate alarak Dışişlerinin bilişim altyapısına ihtiyaç göstermeyecek altyapıyı oluşturabilir. Bu noktada herhangi bir ekonomik sıkıntı söz konusu hiçbir zaman olmadı seçimlerle ilgili, bundan sonra da olacağını düşünmüyorum. Umarım yetiştirirler, kanunu erken çıkardığımız için. 2014'te ilk uygulanması gözüküyor, o zamana kadar yetişir umarım. Yetişmezse ondan sonraki seçimlerde altyapıyı oluşturabilir ama bu bir ihtiyaç nedeniyle, ihtiyaç olması hâlinde kullanılmak üzere konulmuş bir emniyettir, bir tedbirdir. Ayrıca, bu bilişim altyapısıyla alakalı kullanıldığında Dışişleri Bakanlığı bununla ilgili Yüksek Seçim Kurulunun belirlediği esaslar çerçevesinde gerekli güvenlik tedbirlerini almayı da zorunlu hâle getiriyor. Yani Yüksek Seçim Kurulu bir güvenlikle ilgili standart belirleyecek, onu da yerine getirecek, ona da özen gösterecek.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Yani ben de maddeyi okuduğum zaman, Yüksek Seçim Kurulunun bu manada bilişim altyapısı için kendi tedbirini alabileceği yönünde. Yani herhâlde bu 155 ülke dikkate alınarak ola ki bazı yerlerde sorun çıkar diye konulmuş gibi geliyor bana da.

Ali Bey, buyurun.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) - Sayın Başkanım, maddenin birinci cümlesini okursak burada "...seçmenlerin oy kullanmasında sandık, gümrük kapıları ve elektronik oylama yöntemlerinin birlikte ve ayrı ayrı..." Bakın, elektronik oylama yöntemi... Şimdi, siz, elektronik oylama yöntemini belirlerse Yüksek Seçim Kurulu ve bunu Dışişleri Bakanlığının bilişim sisteminden yaparsanız, bu oylar, kişinin hangi partiyi tercih ettiği rahatlıkla görülebilir. Ayrıca, son cümlede diyor ki: Efendim, Yüksek Seçim Kurulunun

belirleyeceği usul ve esaslar doğrultusunda bilişim altyapısının oluşturulması ve güvenlik tedbirlerini kim alır? Dışışleri Bakanlığı alır. Olmaz. Yani o zaman Sayın Bakanımın dediğini maddeye ekleyelim. Öncelikle Yüksek Seçim Kurulu gereken bilişim altyapısını kendisi kurar. Kurulamadı...

BAŞKAN – Öyle zaten.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Ama öyle değil efendim. Bakın, burada Dışışleri Bakanlığına veriyor güvenliği almayı bile. En azından güvenlik sistemini Yüksek Seçim Kuruluna verelim. Yani “Zorunlu hâllerde Yüksek Seçim Kurulu güvenlik için gerekli tedbirleri alır.” diyelim. Yani orada hiç olmazsa hâkim gözetimi olsun. Güvenlik dahi Dışışleri Bakanlığındaysa eğer şaibe olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Şuay Bey...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Başkanım, zaten demin ifade ettim. 94’te de elektronik oy kullanımı zaten mevcut, 2008’de yapılan yasal düzenlemede var. Bakın, 94’te de ilk fıkrasında çok açık.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Ama Dışışleri Bakanlığının gözetiminde değil.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Hayır, hayır. Şu var: “Yüksek Seçim Kurulu; 35 inci madde çerçevesinde belirlenen yurt dışında bulunan vatandaşların Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası aracılığıyla elektronik ortamda oy kullanabilmeleri amacıyla gerekli teknik alt yapıyı kurmaya; güvenli oy kullanılabilmesi amacıyla seçmenler için şifre veya benzeri güvenlik tedbirleri ile mükerrer oy kullanılmasını engelleyecek önlemleri almaya yetkilidir.” deniliyor. Çok açık.

BAŞKAN – Kim yetkilidir diyor?

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Yüksek Seçim Kurulu.

BAŞKAN – Tamam.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – İşte, çelişiyor. Bakın, işte... Ben de bunu söylüyorum.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Neyi çelişiyor?

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) - Orada tamamen Yüksek Seçim Kuruluna verilmiş bu işlem. Şimdi getirdiğiniz bu maddeyle bu işi Dışışleri Bakanlığına veriyorsunuz. Yani iki madde çelişik hâlde.

Çok güzel, teşekkür ediyorum Şuay Bey’e. Yani çok net, orada açık açık diyor ki “Bunun Yüksek Seçim Kurulu bilişim altyapısını yapar, gerekli şifrelemeleri verir. Kendisi kullanır.” Şimdi getirdiğiniz düzenleme ne? Onu deliyorsunuz. Yani oradan geriye gidiş var. O zaman bu maddenin tümüyle kaldırılmasını ben öneriyorum, gerek yok çünkü o madde var zaten.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şöyle diyor sonunda: “Dışışleri Bakanlığının bilişim altyapısından faydalanabilir.” Yani tabii ben demin de söyledim: Belki çok yoğun olan yerlerde bu olmayacak ama çok uzak yerlerde ve bu anlamda az olan yerlerde de Dışışleri Bakanlığı bunu yapmışsa bundan yararlansın diye ben algılıyorum, maddeyi doğrusu böyle anlıyorum ben.

Sinan Bey, buyurun.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; şimdi bu maddede bir muğlaklık olduğu çok ortada. Bu maddeyi biz Ali Bey’in dediği şekilde güçlendirirsek ve Şuay Bey’in okuduğu maddenin muğlaklığı ortadan kaldıran kısımlarını bu maddeye yansıtırsak ortada sorun kalmaz ama bu madde olduğu gibi geçtiği takdirde “yapabilir” diyor ama yapamaz da, isterse yapmaya da bilir. Yani ortada bir muğlaklık var.

BAŞKAN – Yapmayabilir şu: Yani kendi ihtiyacını karşılamışsa niye yapsın? Çünkü biri yapacak. Bir veri kullanılacak ama bu kimin veri si?

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sayın Başkan, biz kanunda niye böyle bir muğlaklığa yol verelim. Eğer olmadığı takdirde...

BAŞKAN – Zannediyorum şurada geliyor Sinan Bey.

Ben şöyle algılıyorum, bilmem, Sayın Bakanlık ve bürokratlar burada, arkadaşlarımız: Yani 155 ülke teorik olarak, belki kiminde 20, kiminde 40 oy olacak, kiminde de 1,5-2 milyon oy olacak, Almanya gibi mesela. Böyle ülkelerde muhtemeldir ki yasanın o açık hükmü çerçevesinde, ben buradan da onu anlıyorum, belki bunu güçlendirmek için bir şey yapılırsa onu bilemem. Yüksek Seçim Kurulunun önceliği bu maddede gözüküyor zaten ama bazı yerlerde Dışışleri Bakanlığının bilişim altyapısından istifade edilebilirliği ola ki seçim riske girmesin diye konmuş diye düşünüyorum ben, konuyu böyle algılıyorum.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Tamam.

Sayın Başkan, o zaman...

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – İki yerde oy kullanılmasın...

BAŞKAN – Evet, onu diyorum yani.

SİNAN OĞAN (İğdır) – O zaman, öncelikle kendi altyapısını kurar, kuramadığı yerlerde bir zorunluluk hâlinde yapılır.

BAŞKAN – Bu öyle anlaşılıyor mu? Ben öyle anlıyorum bunu.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Siz öyle anlıyorsunuz, biz de böyle anlıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hay Allah! Ne yapacağız?

Rıza Bey'i dinleyelim o zaman. Bakalım, Avrupa ne diyor bu işe?

RIZA TÜRMEK (İzmir) – Yani benim gördüğüm kadarıyla ortak algılama var zaten. Ortak bir niyet var. O ortak bir niyet varsa o zaman yazımı da böyle yapabiliriz. Burada desek ki "Zorunluluk durumunda Dışişleri Bakanlığının bilişim altyapısından yararlanılır, o durumda da sadece usul ve esaslar değil, aynı zamanda Yüksek Seçim Kurulu denetimi altında..."

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Zaten metinden öyle olduğu anlaşılıyor.

RIZA TÜRMEK (İzmir) – Yazalım o zaman, anlaşılсын diye yazalım o zaman.

BAŞKAN – Denetimde sorun yok da. Denetim zaten...

RIZA TÜRMEK (İzmir) – O zaman öyle yazalım. Yani hangi durumlarda kullanacak Dışişleri Bakanlığının bilişim altyapısını? Ancak zorunlu olduğu takdirde... O zaman bunu yazalım lütfen.

BAŞKAN – Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii bu tartışmanın dışında bu maddenin arızalı olduğu diğer yerler de var.

BAŞKAN – O diğer yerleri fazla görme, bunun üzerinde duralım bence!

FARUK BAL (Konya) - O zaman, en az dikkatinizi çekecekten başlayayım.

Maşallah, destan gibi bir madde. Bir madde aşağı yukarı 1,5 sayfaya tekabül ediyor.

BAŞKAN – Bundan sonrası...

FARUK BAL (Konya) - Dinleyin bir dakika Sayın Başkan.

Açın elinizdeki maddeyi, 14'üncü maddeye bakın, 28'inci maddeyi değiştirirken her maddenin başında parantez içerisinde fıkranın başında rakamlar var. Buraya da bir rakam koyalım eğer lütfederseniz. Birincisi bu ve mühim.

İkincisi, burada sandık kurullarının nasıl kurulacağını düzenleniyor. Dönüp dolaşıp geliyoruz, üç olmasın beş olsun diyoruz. Biz ilave olarak, sandık kurulu kamu görevlisi bir eksilsin diyoruz ama bir satır yukarıya baktığımızda işin daha vahim bir boyutuyla karşı karşıya oluyoruz; o da, sandık kurullarının hangi görevlilerden oluşacağı.

Dinliyor musunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Dinlemez miyim! Seni dinlememek...

FARUK BAL (Konya) - Sandık kurullarının hangi görevden oluşturulacağı Dışişleri Bakanlığıyla iş birliği yapılarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

BAŞKAN – Diyorsun...

FARUK BAL (Konya) - Demiyorum, teklif bu. Bunda bir sakınca yok mu sizce bir anayasa Profesörü olarak? Eşitlik kavramını akademik bir şekilde değerlendirmiş bir Sayın Başkan olarak burada bir anormallik görmüyor musunuz?

BAŞKAN – Faruk Beyciğim böyle ince noktalara girme.

FARUK BAL (Konya) - Devam ediyoruz...

BAŞKAN – Evet, devam et.

FARUK BAL (Konya) - Bu demokratik olarak çok ince bir nokta Sayın Başkan.

"Sandık kurulu bir başkan ve bir kamu görevlisi ile son milletvekili seçiminde Türkiye genelinde en çok oy alan üç partinin bildirdikleri birer üyeden olur ve aynı usulle yedek üye seçilir."

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – 6'ncı maddeye geçtik mi? Biz 5'inci maddedeyiz.

BAŞKAN – Biz 5'teyiz.

FARUK BAL (Konya) – Pardon, özür dilerim.

BAŞKAN – Tabii, ben de onu söylüyorum. Ben “6” dedim, onun üzerine “Başkan beni dinle.” dedin, ben hep seni dinlerim zaten biliyorsun.

FARUK BAL (Konya) – İyi dinlediniz, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, Şuay Bey, herhâlde bir şey söyleyeceksiniz. 5’le alakalı bir şey var mı?

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Yok.

BAŞKAN – Yoksa sen de mi 6’ya geçtin?

Sayın Bakanım yani bu muğlaklık konusunda bir cümle ilave edilir mi, ne olabilir? Yani ben burada tamamen iyi niyetle yazılmış metin görüyorum, bu samimi düşüncemdir Faruk Bey, bunu hakikaten... Yani şöyle: Zorunlu hâllerde olarak algılıyorum. Bunlar zaten zapta geçiyor. Çünkü burada “faydalanabilir” derken –dediğim gibi- Afrika’nın bir yerinde -elli tane vatanda, zaten maşallah bizim olmadığımız yer yok- şimdi oy kullanacak yani “Oraya Yüksek Seçim Kurulunun bilişim altyapısı değil de oradakinden istifade edelim.” gibi ben anlıyorum. Yani zaten yasa bunu öngörmüş, bunu daha açık hâle getirecek bir cümle varsa koyalım, bunda bir sakınca yok yani.

Buyurun Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; esasında bu bir zorunluluktan buraya geldi.

BAŞKAN – İşte onu söylüyorum ben de.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Çünkü Yüksek Seçim Kurulu kendi bilişim altyapısını elbette oluşturacak, oluşturduğu zaman bu bilişimde eğer biz Dışişleri Bakanlığımızdan istifade etmezsek, kendisi kurmak istediği zaman bu bilişim altyapısını üçüncü şahıslardan, belki özel şirketlerden, başka yerlerden oluşturma gibi bir sıkıntıyla karşı karşıya kalabilir, o da daha güvenliği sıkıntıya sokan sorunlar doğurabilir, onun için bir arayış olacaktır Yüksek Seçim Kurulunun daha güvenli bir yapı oluşturmak için. Ancak, böyle bir yapıyı oluşturmada en güvenli yöntem kendi ülkemize ait Dışişleri Bakanlığımızın bilişim altyapısından istifade etmektir. Bu oy kullanmayla alakalı kesinlikle ne elektronik ortamda ne başka ortamda ilgisi yok, çünkü elektronik ortamda dünyada oy kullanmaya baktığınızda ya İnternet ortamında oy kullanılıyor, doğrudan YSK’ya gidiyor oy ya da bir elektronik aparat oluşturuluyor, arkadaşların verdiği bilgiye göre, sandıkların olduğu yerde, oradan da direkt yine Yüksek Seçim Kuruluna gidiyor. Yani elektronik ortamda oy kullanıldığında zaten oy aynı anda Ankara’da görülecek şekilde, dünyada uygulanan sistemlere baktığınızda öyle. Burada bir zorunluluktan kaynaklı bir durum var, yoksa bir başka düşünce yok. Komisyona arz ediyorum.

BAŞKAN – Ali Bey, Yüksek Seçim Kurulu bizim bu konuşma zabıtlarımızı mutlaka görecektir, uygulamasını da bu yönde yapar.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanıma teşekkür ediyorum. Diyor ki: “Oy kullanmayla ilgili değil.” Çok güzel. İşte ben de tam da bunu diyorum. “Oy kullanmalarına yönelik iş ve işlemleri” çıkaralım. Lütfen, çıkaralım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Çıkaramayız.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Niçin çıkaramazsınız? “Oy kullanmasına ilişkin iş ve işlemler” diyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır, zaten oy kullanılacak, başka...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz.

BAŞKAN – Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Neden çıkaramayız? Seçmen kütüğünü oradan kontrol ediyor. “Kütükte adı var mı, yok mu? Oy kullanmış mı, kullanmamış mı?” diye bunu buradan kontrol ediyor. Yapacağı işler bu sadece, yoksa başka bir maksatla... Sadece bu işlemleri Sayın Vekilim, yoksa öbür kısmı yok.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Çok güzel. Bu sözleriniz tutanaklara geçti, biz de böyle kabul ediyoruz. Yarın, dolayısıyla Dışişleri Bakanlığının bilişim altyapısı kullanılarak oy kullanıldığı anda “Bizim öngördüğümüz, yasamanın öngördüğü bu değildi.” diyeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Kesinlikle, kesinlikle.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 298 sayılı Kanunun 94/C maddesinin birinci, ikinci, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci ve onuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı bulunan seçmenler, yurt dışı temsilciliklerimizde ve ihtiyaç duyulması halinde yerel makamların uygun göreceği diğer yerlerde kurulacak seçim sandıklarında seçimin yapılacağı günün kırkbeş gün öncesinden başlamak üzere, Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde düzenlenen oy verme gün takvimine göre, seçim gününden önceki beşinci gün saat 17.00'a kadar oy kullanabilirler. Ancak, yabancı ülkedeki seçmen sayısı gözetilerek oy kullanma gün süresi, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak Yüksek Seçim Kurulunca kısaltılabilir. Oy kullanma saatleri mahalli saat ile 08.00-17.00 arasındır. Yabancı ülkenin durumu gözönünde tutularak seçmenlerin hangi yurt dışı temsilciliğinde tatil günleri dahil yirmidört saat, hangilerinde daha az süre ile oy kullanabileceğine, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak Yüksek Seçim Kurulunca karar verilir ve alınan bu karar elektronik ortamda ilan edilir. Yabancı ülkede yaşayan seçmen sayısının fazlalığı halinde; Yüksek Seçim Kurulu, oy kullanmanın başladığı tarihten itibaren 30 gün boyunca her seçmenin kendisi için belirlenen günlerde ve sandıkda, bu süre içinde oy kullanamayan seçmenlerin ise yabancı ülke için belirlenen son oy verme gününden önceki 10 gün içinde belirlenen sandıkda oy kullanmalarını sağlar.

Hangi yurt dışı temsilciliğinde ve mahalde sandık kurulacağı, sandık kurulunun hangi görevlilerden oluşturulacağı Dışişleri Bakanlığı ile işbirliği yapılarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir. Bu belirlemeye göre; sandık kurulu başkan ve üyelerinin seçimi Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunca yapılır. Sandık kurulu bir başkan, bir kamu görevlisi üye ve son milletvekili genel seçiminde Türkiye genelinde en çok oy alan üç siyasi partinin bildirdikleri birer isimden oluşur ve aynı usulle yedek üye seçilir. Siyasi partiler üye bildirmez ise eksiklik kamu görevlileri veya seçmenler arasından seçilecek üye ile doldurulur. Sandık kurulu başkan ve üye seçimleri, yurt dışında öncelikle sandığın kurulacağı yerde görevli kamu görevlisi ve seçmenler arasından yapılır.

Yüksek Seçim Kurulu, özel olarak imal ettirdiği oy pusulası ile özel renkte bastırılmış oy zarflarını Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluna gönderir. Yurt dışında kullanılacak olan oy sandıkları, oy kullanma kabinleri ve diğer oy kullanma araçlarının ebatları dâhil tüm özellikleri ile bir sandıkta oy kullanacak seçmen sayısı, yabancı ülkenin durumu gözönünde tutularak, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak Yüksek Seçim Kurulu tarafından farklı olarak belirlenebilir.

Seçmen oy vermek için geldiğinde sandık kurulu başkanı seçmenin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan nüfus cüzdanından veya pasaportundan kimliğini tespit eder ve Bilgisayar Destekli Merkez Seçmen Kütüğü Sistemi üzerinden diğer yöntemlerle oy kullanıp kullanmadığını kontrol eder. Oy kullanmadığı anlaşılan seçmen, sandık kurulu mühürleyle mühürlenmiş olan oy pusulası ve oy zarfıyla "Evet" veya "Tercih" yazılı mühürü alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy verme yerine girer. Oyunu kullanan seçmene çizelgede isminin bulunduğu yer imzalatılır.

Sandık kurulları tarafından her gün oy verme süresinin bitim saati olan 17.00'da veya başka bir bitim saati belirlenmişse bu saatte, bu Kanunda belirtilen usullere göre sandık açılır. Çıkan oy zarfları açılmadan adedi, oy kullanan seçmen miktarı ve bunların birbirine uygunluğu bir tutanakla tespit edilir.

Her dış temsilcilikte oyları saklamak ve ağız mühürlü oy torbalarını Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenecek yöntemlerle Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluna ulaştırmakla görevli olmak üzere; o yer misyon şefi veya en kıdemlinin başkanlığında, o temsilcilikte görevli bir kamu görevlisi üye ve son milletvekili genel seçiminde Türkiye genelinde en çok oy alan üç siyasi partinin bildirdikleri isimlerden oluşturulan sandık kurulu, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunca kurulur ve aynı usulle yedek üyeler seçilir. Siyasi partiler üye bildirmez ise eksiklik kamu görevlileri arasından seçilecek üye ile doldurulur.

Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunca, Yurt içerisinde oy verme süresi bittikten sonra, yurt dışından ağız mühürlü olarak gelen oy torbaları, genel esaslara uygun bir şekilde, Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulunun denetimi altında, sandık kurullarına açılarak sayım ve dökümü yapılır ve tutanak altına alınır. Bu tutanaklar esas alınarak birleştirme işlemlerine ilişkin tutanak düzenlenir ve sonuçlar Ankara İl Seçim Kuruluna iletilir. Ayrıca geçici gümrük kapısı seçim kurullarından gelen geçici birleştirme tutanağındaki sonuçlar kendi içerisinde birleştirilir ve bu sonuçlar Ankara İl Seçim Kuruluna iletilir. Ankara İl Seçim Kurulunca da yurt dışı sandıklarından gelen sonuçlar ile gümrük kapılarından gelen sonuçlar birleştirilir ve düzenlenen tutanak en seri vasıtayla Yüksek Seçim Kuruluna gönderilir."

BAŞKAN – Uzun yazılmış, güzel yazılmış bir madde. Faruk Bey güldün ama...

Şimdi Uğur Bey'i bir dinleyelim, Uğur Bey deminden beri konuşmadı, Alt komisyon üyemiz.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben muhalefet şerhimde de belirtmiştim. Şimdi, bizim amacımız yurt dışındaki Türk vatandaşlarımıza oy kullandırmak. Burada "Yabancı ülkedeki seçmen sayısı gözetilerek oy kullanma gün süresi, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak Yüksek Seçim

Kurulunca kısaltılabilir.” ibaresinin çok doğru olmadığını düşünüyorum. Neden? Şimdi, muhtemelen bizim, tabii... Dışışleri Bakanlığı yetkilileri bunu daha iyi bilirler ama en az vatandaşımızın yaşadığı hangi ülke var sayı olarak?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani mesela 2 kişi Fiji adaları gözüküyor ama bu rakamlar sağlıklı olmayabilir. Elimdeki veride 2 kişi gözüküyor Fiji adalarında.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, onu anlatmamdaki temel argüman şu: Şimdi, eğer böyle bir gerekçeyle bu yasaya bu maddeyi koyarsak o zaman sayısal olarak hiçbir önem arz etmiyor diye. Yani olaya nicelik açısından bakarsak, o zaman hiç orada sandık da kurmayabiliriz, eğer o gözle bakarsak.

Şimdi, yasanın son maddesinde, son fıkrasında...

BAŞKAN – Yani belki sandık kurulmayacak orada, elektronik ortam kabul ederse.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Tabii, şimdi, Sayın Başkanım, Dışışleri Bakanlığı mesela özellikle Almanya’yla alakalı, son on günde, güvenlikle alakalı kaygılarını dile getirdi, Alman iç mevzuatından kaynaklanan sorunları. Biz bir yandan o riski alarak son on günle alakalı düzenlemeyi koyuyoruz, bir yandan da mevcut şeyde bir kısıtlama yapıyoruz yani bu anlamda yasanın ruhu açısından iki çelişki ortaya çıkıyor diye düşünüyorum. Bu konuda bir düzenleme yapılabilir. Yani burada şeye takdir hakkı tanımamak gerekir diye düşünüyorum yani süre neyse o süre içerisinde kaç kişi kullanıyorsa oyunu kullansın, bizim için oradaki sayının, rakamın... Amaç nedir? Birçok kişiye oy kullanılabilmektir. O kırk beş günlük süre açısından bir arkadaşım çekincesini belirtti, “çok uzun bir süredir” diye, onu da takdirlerinize sunuyorum.

Bir de bunun dışında daha önceden de söylemiştim, bu şeyde müşahit ve temsilci olayını keşke gündeme getirebilsek yani iç mevzuatımızda olan müşahit ve temsilci olayı da şeylerde uygulanabilse.

Bir de üyelerle alakalı, 3 üyeyle alakalı şeyi önceki maddede söylemiştim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ederim.

Faruk Bey...

FARUK BAL (Konya) – Arkadaşlar, ben önceki söylediklerimi mümkün olduğu kadar tekrar etmeden başlıklarıyla söyleyeceğim, zamanı daiyi kullanacağım.

Birinci olarak, maddenin fıkralandırılması lazım, onu redaksiyon olarak Sayın Başkan yapar diye düşünüyorum.

Birinci maddenin son cümlesi on günlük mükerrer bir oy kullanma süresi tanıyan kısım, çok yoğun olan, yurt dışı seçmeni bulunan ülkelerde, özellikle Almanya’da, son on günde oy kullanırmama sonucunu doğurabilir, o açıdan bunun yeniden bir daha tezekkür edilmesi, buna bir çözüm bulunması gerektiğini ifade ediyorum.

İkinci fıkra, “bürokratik oligarşi” Türk siyaset hayatına iktidar partisinin söylemiyle girmiş bir tabirdir. Şimdi, bu bürokratik oligarşiyi biz hiç olmaması gereken yere yapıştırıyoruz. Olmaması gereken seçim işidir, bu seçim işinde bürokratik oligarşiyi canlandırıyoruz. Nasıl? Sandık kurullarının hangi görevlilerden oluşturulacağı Dışışleri Bakanlığının görevi içerisinde değil, Dışışleri Bakanlığına görev veriyoruz. Bu yanlıştır. Sandık kurulu görevlileriyle Dışışleri Bakanlığı ilgilenemez, karışmaması lazım, karışırsa yapılacak seçim demokratik olamaz, yargı denetiminin dışında iktidarın yaptığı bir seçim hâline dönüşür bu.

Diğer taraftan, “Dışışleri Bakanlığı ile iş birliği yaparak Yüksek Seçim Kurulu tarafından bunlar belirlenecektir.” deniyor, bu yargı yetkisinin idare makamlarına devredildiği anlamını çıkarır ki kastedilenin bu olmadığını düşünmek istiyorum, eğer kastedilen bu değilse bunun kaleme alınarak yeniden düzenlenmesi gerekir. Devam ediyor, bağlantı yapıyor birinci cümleyle. Bu belirlemeye göre yani ana fikir “Dışışleri Bakanlığının görüşü alınarak, Dışışleri Bakanlığıyla iş birliği yapılarak belirlenen sandık kuruluna başkanı ve üyelerinin de atanması yurt dışı ilçe seçim kurulunca yapılır.” diye sanki pişmiş aşı sofraya koyma garsonluk görevini de yurt dışı ilçe seçim kuruluna görev olarak veriyoruz, yanlış bu işlev. Dolayısıyla bu 2’nci maddenin birinci fıkrası yeniden kaleme alınmalı, eğer amaç bu değilse maksada uygun bir şekilde yazılmalı.

Diğer taraftan “Sandık kurulu başkanı bir kamu görevlisi ile son milletvekili seçiminde Türkiye genelinde en çok oy alan üç siyasi partinin bildirdikleri birer isimden oluşur ve aynı usulle yedek üye seçilir.” deniliyor. Burada sandık kurulunun başkanının nasıl seçileceğini 298 sayılı Kanun açıkça ortaya koyuyor. Açıkça ortaya koyduğu kura ile seçimdir, açık olan bu kanun hükmüne... Burada Yüksek Seçim Kurulu üyesi arkadaşımız da var, temsilcisi, bize aydınlatıcı bilgi verilsin. Türkiye’nin iddia ediyorum ki hiçbir ilçe seçim kurulunda kura ile sandık kurulu başkanı atanmıyor. Niçin? Kaymakamlıklardan alınan memur listeleri ilçe seçim kurulu başkanı

tarafından, memur üyeler başkan olarak atanıyor. Niye böyle oluyor? Kanuna rağmen niye bu böyle oluyor? İşte bu bürokratik oligarşinin yargıya yansımalarıdır. Bugün siz iktidardasınız, bugün siz iktidar yetkisini kullanırsınız, yarın muhalefete düşersiniz, bugün bizim çektiğimiz sıkıntılar yarın sizin de çekeceğiniz sıkıntılardır ya da geçmişte çektiğiniz sıkıntılardır. Dolayısıyla bunu demokratik bir hâle getirmek bugün bu heyetin görevidir, bu görevimizi yerine getirdim.

Üçüncü olarak, kanun tasarısının dördüncü fıkrasında nasıl olarak oy kullanılacağı yazılmaktadır. Bu, nasıl olarak oy kullanılacağı 298 sayılı Kanun'da vardır, var olan hükmü buraya tekrar ederek, üstelik tekrar yapılırken bazı daraltma yükümleri getirerek istisna hâline dönüştürmek yanlışır. Dolayısıyla bu fıkranın metinden çıkarılması, 298 sayılı Kanun'da nasıl oy kullanılıyorsa o hükmeye tabi olması gerekmektedir.

Altıncı fıkrasında yine sandık kurullarıyla ilgili "3 siyasi parti" diyor. Bu 3 siyasi partinin 5'e çıkarılması ve tasarruf getirilecekse bürokratik oligarşiden vazgeçip 1 memur üyeye düşürülmesini önermekteyiz.

Yedinci fıkrasında yurt dışı ilçe seçim kurulu geçici gümrük kapısı, geçici ilçe seçim kurulu ve ilçe seçim kurulundan da bahsedilmektedir. Burada ben farklı bir konuya temas etmek istiyorum. 298 sayılı Kanun bir tane ilçe seçim kurulu teşkilini ortaya koymuştur ve kendi içerisinde mantıklıdır, tutarlıdır. Sonradan yapılan düzenlemelerde yurt dışı ilçe seçim kurulu yurt içi ilçe seçim kurullarından farklı bir şekilde dizayn edilmiştir, yanlışır, bu yanlışlığı burada düzeltelim. Gümrük kapısı ilçe seçim kurulları da yine yanlış olarak ilçe seçim kurullarının yapısı dışında düzenlenmektedir. Bunu, Yüksek Seçim Kurulu kanundan aldığı bir yetkiyi, kanunun mantığına aykırı olarak düzenlemiştir. Bu yanlışlığı da burada düzeltmek gerekmektedir diye ifade ediyorum.

Son olarak da tabii ki yurt dışında sandık kuruyoruz. Bu sandıkların içerisinde siyasi partilerden verebilecekler üye verecektir, her siyasi partinin üye verebileceğini de zannetmiyorum ama verememiş olan partiler açısından şikâyet edilecek bir durum yoktur, varsa üyesi versin, verememiş ise bu takdirde seçim zamanı aynen yurt içinde olduğu gibi seçim iş ve işlemlerinde gözlemci olarak bulundurma, sandık kurullarını takip etme hakları vardır, bu hakkın yurt dışında da tanınması gerekmektedir. Dolayısıyla siyasi partilerin genel merkezleri kurulan sandık adedine göre bir müşahit, bir bina sorumlusu her sandık için görevlendirebilme yetkisinin bu maddenin altına ilave edilmesi gerektiğini ifade ediyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Ali Bey...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Efendim, şimdi burada maddenin birinci cümlesinde yurt dışı temsilciliğimizde veya ihtiyaç duyulması hâlinde yerel makamların uygun göreceği yerde kurulacak sandıklarda oy kullanılabileceği yazılı. Şimdi, yerel makamlardan kasıt, benim anladığım, ilgili yurt dışı makamları değil mi Sayın Bakanım? Yani Almanya, İsviçre, Fransa gibi. Bu ülkeler diyelim ki Afrika'nın bir ülkesinde cemaatin okulunu gösterdi, "Orada oy kullanabilirsiniz." dedi. Orada mı vatandaşlarımız gidip oy kullanacak?

İki, yurt dışı temsilciliğimiz Türk toprağıdır, vatanın bir parçası sayılır ama başka yerler, diğer mahaller sayılmaz. Dolayısıyla "yerel makamların uygun göreceği yerde" ibaresini çıkarmak ve mutlaka sadece yurt dışı temsilciliklerimizde oy kullanılmasının sağlanması gerekir diye düşünüyorum. Devamında bu maddenin... "Oy kullanma saatleri mahallin saatiyle sekiz-on yedi arasındadır. Yabancı ülkenin durumuna göre seçmenlerin hangi yurt dışı temsilciliğinde, tatil günleri dâhil, yirmi dört saat hangisinde daha az süreyle oy kullanacağına Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak YSK karar verir." diyor. Yani devamında yine bir çelişki var. Yukarıda mahallerden bahsediyor, devamında "Sadece yurt dışı temsilciliğinde tatil günleri oy kullanılabileceğine karar verilir." diyor.

İkinci fıkrasında yine çelişki devam ediyor. "Hangi yurt dışı temsilciliğinde ve mahalde" diyor yani ikisi artı anlamında, "Sandık kurulacağını Yüksek Seçim Kurulu belirler." diyor. Dolayısıyla bunun açıklığa kavuşturulması ve sadece yurt dışı temsilciliklerinde oy kullanılmasının sağlanması, başka mahallerin çıkarılması gerekir, aksi takdirde başka sıkıntılar doğacaktır diye düşünüyorum.

Aynı şekilde, "üç siyasi parti" lafının, maddenin değişik fıkralarında geçen "üç siyasi parti" sözünün 298 sayılı Kanun'a uygun olarak "en az dört siyasi parti en çok oy alan veya beş siyasi parti" şeklinde değiştirilmesinin uygun olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şuay Bey...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Sayın Başkanım, bu madde düzenlenirken, tabii alt komisyonda da müzakere edildi. Şimdi, bütün muhalefet partisi arkadaşlarımızın ve bizlerin de genel kanaati yurt dışındaki bütün seçmen vatandaşlarımızın azami oranda oy kullanmalarını temin, herkesin kanaati bu yolda ve bu sevindirici bir mutabakat bu yönüyle. Biz de bu konuda alt komisyon olarak bu

maddeyi düzenlerken Yüksek Seçim Kurulunun yurt dışındaki seçmenlerimizin tamamının rahat ve kolay şekilde oy kullanmalarını temin, işte sandıkların dış temsilciliklerle birlikte oradaki yabancı ülkelerin uygun göreceği mahallerde –güvenliklerini onların tabii sağlamak şekliyle- oy kullanma sürelerini gerekirse yirmi dört saat, hafta sonları gibi hususlarda yani oy kullanmanın kolaylığını ve rahatlığını temin için alınabilecek uygulanabilir bütün tedbirleri almak adına bu madde bu şekilde yeniden düzenlenmiştir. Özellikle yurt dışında oy kullanmayla ilgili Dışişleri Bakanlığı temsilcisi arkadaşımızın görüşünü de daha evvel dinlemiştik, öncelikle belirlenen gün ve sandıkta oy kullanmalarını temin. Ancak genel kanaatle birlikte bütün arkadaşların haklı olarak şu şekilde bir düşüncesi de oluştu: Şimdi, yurt dışında çalışan, yaşayan vatandaşlarımızın oy kullanmalarını temin etmek istiyoruz. Ama belirlenen gün ve saatte sandıkta olmalarını dayatma olarak koyduğumuzda ve bu değişiklikle hedeflediğimiz amacın uzağına düşeceğimize dair bir kanaat oluştu çok açık.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Kırk beş gün süre tanıyorsunuz yani kırk beş gün boyunca gitsin yurt dışı temsilciliğinde kullansın, aynı gün değil ki.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Hayır, belirlenen gün ve sandıkta oy kullanamayan vatandaşın oy kullanmasına engel bir hâlin çıkacağına dair tereddütler oluştu, hepimizin bu konuda tereddüdü oluştu ve bununla ilgili olarak bu maksadı temin için de yurt dışında oy kullanan seçmenlerin fazlalığı hâlinedir, zaten oradaki gönderme, atıf odur. Bu ahvalde belirlenen gün ve sandıkta oy kullanamayan vatandaşlarımızın hangi gerekçeyle olursa olsun ilk otuz günden sonraki on günde oy kullanmalarını temin için bir kademeli düzenleme yapıldı, son beş gün de, biliyorsunuz, Türkiye’de seçim günü olarak bildiğimiz oy verme gününden önceki beş gün de oradaki sandıklarda kullanılan oyların açılmadan buraya gönderilmesini temin için o süre düşünülmüştü. Bu sebeple, tekrar ediyorum belki ama bütün seçmenlerimizin azami oranda katılımını, demokratik katılımını sağlamak açısından bu kademeli geçiş öngörüldü. Ancak ben şunu da ifade edeyim: Yüksek Seçim Kurulu uygulama sırasında yurt dışı muhatap ülkelerin görüşünü alarak uygulama yapacağı için, bir an için, ancak randevulu olarak oy kullanmanın mümkün olduğunu ifade ettiğinde “Çoğa yetkili olan aza da yetkili olur.” kuralı gereği ilk otuz günü zaten var, randevulu sistemde oy kullanmasının yolu açılmış bu konuda, sadece randevulu sistemde oy kullanılmasını temin zorunluluğu ortaya çıkarsa o da mümkün. Bu sebeple böyle bir esneklik sağlanmıştır. Bu esnekliği temin için böyle bir düzenleme yapılmıştır, bunu ifade etmek istedim.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Yani yerel başka bir makamın uygun göreceği yerden ne anlıyorsunuz? Yani Almanya, İsviçre ya da Rus makamları...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Şimdi, Ali Bey, şöyle söyleyeyim: Hepimiz yurt dışındaki temsilciliklerimizi gördük. Hatırlarsanız, biz müzakere ederken yurt dışındaki temsilciliklerimizdeki alanlar çok müsait değil biliyorsunuz, çok dar alanlar yani oraya gelecek vatandaşlarımızın oy kullanmalarını temin edecek bir fiziki yeterliliğe sahip değil çoğunlukla, çok sınırlı sayıda sandığın konulacağı yerler, bunu hepimiz birlikte müşterek olarak da...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – İyi de Sayın Alpay, onu yabancı ülkenin yerel makamlarına niye veriyoruz? Benim vatandaşımın nerede oy kullanacağına bir başka ülkenin yetkili makamı karar veriyor. Böyle bir şey olur mu? Yani onu Dışişleri Bakanlığı veya Yüksek Seçim Kurulu belirlesin.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Tamam da biz hukukçuyuz, hükümlerlik hakları...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Hükümlerlik hakları... Adam dese ki: “Gel kardeşim, kiliseyi açtım, kilisede oy kullanacaksın.”

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Bence hiç mahsuru yok, gitsin kullansın. Şahsi kanaatimi söylüyorum.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – İyi de yani “Efendim, işte burada kullanın, cami var, camide oy kullanacaksın.” Yani “Bu okulda oy kullanacaksın.”

Allah razı olsun... Bakın, bu işler Allah rızasıyla falan olmaz, kanun yapıyoruz yani.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Ben öyle bir şey demedim ki “Ona da razı olacaksın, ona da razı olacaksın” diyorum.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ali Bey, izin verirseniz sorunuza cevap olması için söyleyeyim. Şimdi, dış ülkelerde bizim dış temsilciliklerimizin dışında insanların hükümlerlik hakları var yani “Biz istediğimiz yerde sandık kurarız.” deme hakkına sahip değiliz. Elbette, güvenlik sağlanmak şartıyla orada yerel makamların uygun göreceği yerler olabilir. Bana göre, şahsi kanaatim, tekrar ediyorum, eğer kilise gösterilirse kilisede kullanılsın, camiye camide kullanılsın, hiçbir mahzur yok, önemli olan serbestliğin ve bu konudaki demokratik katılımın sağlanması, gerekli güvenlik tedbirinin alınmasıdır, hiç mahsur yok.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Şuay Bey, bizim dış temsilcilikte, bakın başka ülkelerden de...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Fiziki şartlarda sıkıntı olduğu için bu düşünülmüş ama Yüksek Seçim Kurulu karar verecek buna. Yüksek Seçim Kurulu sonuçta “sadece dış temsilcilikler” derse, mutabakat böyle sağlanırsa o kullanım da böyle sağlanacaktır.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Bakın, burada Yüksek Seçim Kurulunun karar vereceği net değil, devam ediyor, “Ancak hafta sonları ve tatil günleri ve yirmi dört saat ancak dış temsilciliklerde oy kullanılabilir.” diğer mahallerde değil, dikkat edin maddenin devamında. Ya onu da düzeltin ya da bunu çıkarın. Çünkü devamında diyor ki: “Hangi yurt dışı temsilciliğinde tatil günü dâhil yirmi dört saat, hangilerinde daha az süreyle oy kullanacağına Yüksek Seçim Kurulu karar verir.” Yani “başka mahalleri” demiyor. Siz buna göre başka mahallerde hafta sonu, tatil ve yirmi dört saat oy kullandıramazsınız.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Bu esnekliği sağlamak için konmuştur. Yapılan işten yani kanuni düzenlemeden sonuç alabilmeye yönelik...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Efendim, başka ülkelerde seçim yapıyor ve buradaki temsilciliklerinde oy kullanıyorlar yani 45 gün süre var, 5 gün öncesinde 40 gün bir süre var, ha biz o süreyi 50’ye çıkaralım, 55’e çıkaralım, 60’a çıkaralım ama benim kendi toprağımda vatandaşım gitsin oy kullansın, başka bir ülkenin yetkili makamlarının belirlediği mekânlara... Yani dese ki: “Siz 150 kilometre dışarıda bir stadyumda oy kullanacaksınız.” Benim vatandaşımı niye oraya sürüklüyorsunuz? Gelsin büyükelçiliğinde kullansın, konsoloslukta kullansın.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Böyle bir zorlama olmaz ama dediğim gibi...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Ama bakın, o makamın yetkisine bırakamazsınız, başka bir ülkenin yetkili makamlarının takdirine bırakamazsınız.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Dışişleri Bakanlığının görüşünü alıyor Yüksek Seçim Kurulu.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Efendim, “yerel makamın uygun göreceği yerlerde” diyor Şuay Bey. Bakın dikkat edin, yerel makamdaki kastınız yabancı ülke makamıdır yani benim makamım değil yani.

BAŞKAN – Yerel makam zannediyorum... Yıllardan beri biz Almanya’da başta olmak üzere oy kullanamadık, temel sebebi güvenlik. Dış ilişkilerinde malum o ülke diyor ki: “Ben güvenliği sağlayamam.” Belki o manada bu yazılmıştır, herhâlde zannediyorum, yoksa onların talimatını alarak...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, güvenlik derse, bakın bu iş ne olacak size söyleyelim şimdiden, cemaatin okulları oy kullanma yeri olacaktır, bu başka bir sıkıntı doğuracaktır.

BAŞKAN – Güvenlik o manada değil, o güvenlik dediğiniz.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Oralar güvenli nasıl olsa, gidin orada oy kullanın. Yani o zaman ne olacak? Okulun giriş kapısından itibaren seçmenin başka bir baskı altında kalması, dolayısıyla özgürce oy kullanmaması sonucunu doğuracaktır.

BAŞKAN – Yani orada “yerel makamların görüşü alınarak” derken ne anlıyorsunuz ondan? Yerel makam derken mesela neyi anlıyorsunuz?

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Yerel makamdaki diyelim ki işte...

BAŞKAN – Almanya örneği ver mesela.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Örneğin Frankfurt Belediye Başkanı ya da Valisinin belirleyeceği yer demektir, doğru mudur?

BAŞKAN – Ben de onu söylüyorum, aynı şeyi konuşuyoruz.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Ben diyorum ki Başkanım, kesinlikle bunu çıkarmamız lazım ve sadece yurt dışı temsilciliğimizde olması lazım, sandık konulacaksa. Diğer yöntem, zaten elektronik yöntemle sorun yok. Sandık konulacaksa kırk beş günlük süre var, gerekirse bu süreyi uzatalım biz ama yurt dışı temsilciliğimizde olsun sandıklar, başka ülkelerin yaptığı gibi.

Şimdi, diğer ülkeler biliyorsunuz, en son yapılan İran’da, Irak’ta yapılan seçimlerde buradaki büyükelçilikler, konsolosluklar oy verme yeri olarak kullanıldı, vatandaşlar gitti oy kullandı. Yani bizim sadece Almanya’da bir yoğunluklu nüfusumuz var, onun dışında fiziki koşullarda sıkıntı olmayacaktır. Almanya için de yirmi dört saat ve hafta sonu oy kullanmak şansını, imkânını tanıy Yüksek Seçim Kurulu, yirmi dört saat oy kullanırsınız, sorunu çözersiniz yani.

BAŞKAN – Anladım da peki, Almanya’da diyelim hakikaten çok yoğun da “Bir konsoloslukta veya Alman okulunda kullan.” dedi, bunda ne zarar var, olabilir yani?

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Efendim “Alman okulunda kullan” derse sorun çıkmaz ama başka bir yerde kullan dediği anda... Bakın, Almanya’da şu anda Türk toplumu bölünmüş. Bakın, şimdi, ama Türk okulu öyle değil. Şimdi orada Almanya’yı biliyor

musunuz bilmiyorum, orada herkesin mahallesi, herkesin camisi dahi ayrılmış durumda. Yok bir tarafta Süleymancılar, bir tarafta Aczimendiler, bir tarafta Nurcular, bir tarafta Fethullahçılar... Nerede olacak? Bu şeyi bozarsınız, yani orada zaten toplum ayrılmış bir de Alman makamı, başka bir ülkenin makamı başka saiklerle de başka karar alabilir ve bu, sıkıntı doğurabilir. Neden efendim, benim kendi toprağım var yani, başka yere niye vereyim. "Sadece dış temsilciliklere" dediğimiz anda bu tür sakıncalar da ortadan kalkmış olur.

BAŞKAN – Peki, Sayın Bakanım, o konuda sizden bir şeyler dinleyelim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; tabii bu madde esasında gene ihtiyaçtan ve zorunluluktan doğan bir madde. Yurt dışındaki seçmenlerimize baktığımızda, örneğin Almanya'da 1 milyon 346 bin 292 seçmen, Fransa'da 261.351 seçmen, Hollanda'da 220.213 seçmen, Belçika'da 111.353 seçmen; hepsini saymayayım, 21 tane ülkede olan seçmen sayısı... 21 ülkenin en sonuncusu İsrail elimdeki rakama göre, 4.270 seçmen gözüktüyor. Yani 10 binin üzerinde seçmen bulunan ülke sayısı 16. Tabii bunlara baktığınızda bir sıkıntı var ortada, bunlar nerede bulunuyor? Biz eğer bunları başkonsolosluklarımızda kullanırsak ki, büyük bir ihtimalle başkonsolosluklarımızda kullanılacak. Örneğin Münih'te 370 bin civarında vatandaşımız yaşıyor. Tabii bunun seçmene tekabülü nedir, tam rakam bilemiyorum ama arkadaşlar 150-160 bin civarında seçmen olduğunu söylüyorlar. Tabii bu rakamın konsolosluklarda bir günde kullanma imkânı elbette yok. O yüzden burada randevu sistemi kamu düzeni açısından da Almanya'nın veya başka ülkelerin ihtiyaç duyması veya bu konuda birtakım şartlar ileri sürmesi hâlinde elimizde bir tercih olarak duracak. Türkiye'de de vatandaşlarımız bir günde oy kullanıyor, o gün kullanan kullandı, kullanmayan oyunu kullanmıyor. Esasında eğer biz randevu sistemini doğru uygulayabilirsek ikinci bir şey vermeye de gerek kalmayabilir. Ama Faruk Bey'in tümü üzerinde konuşurken bir önerisi vardı, buna bir kademleme veya daha farklı bir formül o kullanamayanlarla ilgili, çünkü izin alamayabilir, YSK'nın belirlediği randevu sistemine elinde olmayan nedenlerle uyamayabilir, bu durumda olanlara daha farklı bir formülasyon olabilir mi, bunun üzerinde durmak lazım. Genel Kurul aşamasına kadar komisyon üyesi bütün arkadaşlar dururlarsa, biz de bir çalışalım ve onu gerekirse, eğer "kaldıralım" deniyorsa kaldıralım, yok daha iyi hâle getirecek bir formülasyon varsa o formülü de hayata geçirmeye biz hazırız, çünkü burada amacımız üzüm yemek. Onu sağlayacak ne varsa bu anlamda her türlü düzeltmeye, değiştirmeye, gerekirse bu kısmını "son on gün" meselesini çıkarmaya da müsait bu. Önemli olan bizim burada doğru olan işi yapmamız.

Tabii "mahaller" kısmının çıkarılması konusunda arkadaşlarımızdan önerisi olanlar oldu. Bunu tabii doğru da görmüyoruz işin doğrusu. Çünkü Almanya'da şu anda çok vatandaşımız yaşıyor, başka ülkelerde de var, vatandaşlarımız daha ziyade belli yerlerde yoğunlaşarak yaşıyorlar. Yani her yerde dağınık vaziyette değil. Bizim konsolosluklarımız da belli yerlerde, her yerde yok. Örneğin Almanya'da bizim 13 başkonsolosluğumuz var, Fransa'da 4 başkonsolosluğumuz var, Hollanda'da 2 başkonsolosluğumuz var. İçerisinde bunlar artırılabilir, orada herhangi bir sıkıntı yok ama elimizdeki imkânları da bilmemiz lazım, bu açıdan. Eğer ihtiyaç duyulursa orada başka mahallerde de ilgili ülke izin verdiği takdirde ancak oy kullanabileceğiz. Örneğin Almanya için, Almanya bizim başkonsoloslukta oy kullanma konusuna izin verme hakkını dahi saklı tutuyor. Yani Almanya eğer izin vermediği takdirde bizim orada oy kullanma işlemini gerçekleştirme, konsolosluğumuzda dahi şu anda yok, bu konuya ilişkin haklı saklı tutuyor, ancak müzakerelerle oy kullanma konusunda olumlu bir yaklaşım ortaya koydu. Mahallerle ilgili karar verdiğinde de o verilen mahallerde oy kullanılabilir. Örneğin Türkiye'de de oy kullanılıyor. Bizim şu andaki Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Türkiye'de sorun yok Sayın Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Orada ne var? Oraya baktığınızda yine okullar, belli yerler hariç, camiler hariç, hangi yerlerde olmayacağını gerektiği zaman kahvehanelerde, okullarda, hatta özel okul ve dersanelerde bile ihtiyaç hâlinde oy kullanılacağını kanun tadat ediyor. Önemli olan oy kullanmaktır. Oy kullanılacak binalar vatandaşlara, kimlere oy vereceğini terkin etmiyor. Ayrıca okulları da, insanları da falancı filancı diye ayırmak ilkel bir anlayıştır. Artık Türkiye'nin bu ilkel anlayışları da bırakması lazım.

BAŞKAN – Ali Bey, ben tatmin oldum, sen de olmuşsundur.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Sayın Başkan, bir şey söyleyeceğim. Şimdi, Sayın Bakanımın dediği en yüksek seçmen sayısı Almanya'da, hesapladım, yirmi dört saat oy kullanırsa kırk gün içinde, bir saatte 1,297 seçmen düşüyor, yani bir saatte adam keyfiyle gelecek, 1,5 kişi bile değil, oy kullanacak, kırk gün. Seçimlerden kırk beş gün önce başlar, beşinci günde sona erer. Kırk gün, kırk süre tanıyın, vatandaş kullansın. Saatte 1,2 kişi. Yani ne sakıncası var, başka mahalleri niye karıştırıyoruz.

BAŞKAN – Başka mahal ihtiyaç duyarsa diyor, ben öyle anlıyorum. Başka mahal ille olacak diye bir şey yok.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, başka mahal, buradaki en büyük sıkıntı budur, yerel makamların uygun göreceği başka mahal. Yerel makamlara bıraktığınız anda başka sıkıntılar doğacaktır. Yani az çok biliyoruz, şimdi burada her şeyi söyleyemiyoruz. Yani yerel makamlara bırakamazsınız bu işi. Türkiye Cumhuriyeti'nin egemenlik hakkıyla ilgilidir. Dolayısıyla, Sayın Bakan diyor ki: "Efendim, Almanya benim konsolosluğumda bile oy kullanmama daha izin vermiyor."

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Vermeme hakkı var diyorum.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Vermeme hakkı var herhâlde konsolosluk anlaşması gereği, değil mi?

BAŞKAN – "Ben güvenliği sağlayamam." diyor, ondan veremedi yani.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Federal Almanya'nın kendi kanunu. Yani yarın "Kardeşim ancak bu eyalette, bütün seçmenlerin bu mekânda oy kullanabilir." de diyebilir. Buna okey mi, tamam mı diyeceğiz biz? Yani yerel makamlara bu takdiri niye veriyoruz? Tamamen bizim Yüksek Seçim Kurulu ve Dışişleri Bakanlığının yetkisinde olsun, egemenlik hakkıyla ilgilidir.

Yani bir düşünün Sayın Bakanım, okulları ayırma konusu okulları ayırma değildir, siz de biliyorsunuz orada ne demek istediğimi. Orada belli bir kesimin okulu olarak bilinen bir yere siz seçmenleri doldurduğunuz anda, ister istemez o kesimin telkinine açıktır. Başka bir örnek vereyim: Cemevinde siz yaparsanız orada başka bir kesimin telkinine açıktır. Dolayısıyla mutlaka etkilidir. Nasıl ki Seçim Kanunu camilerde, ibadet yerlerinde oy kullanmayı yasaklıyorsa bu saikledir, çünkü oranın havası, psikolojisi telkin etkiler. O nedenle de bu tür sıkıntılar doğmasın diye yarın Alman makamları başka saiklerle, oradaki benim toplumumu daha farklı ayırıştırma gerekçesiyle farklı yerlere seçmenleri yönlendirebilir. Dolayısıyla sıkıntı doğar diye düşünüyorum, tamamen iyi niyetli yaklaşımdır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, bir ilave yapacağım müsaade ederseniz.

Tabii, bizim başkonsolosluklarımız vatandaşlarımızın pek çok işlemlerini de yapıyor, acil ihtiyaçlarını gidermek için, nüfustan tutun evlenmeye kadar, burada sayamayacağım kadar işlemler yapılıyor. Bir yandan vatandaşlarımız bu süre içerisinde oylarını kullanırken, öte yandan da konsolosluk faaliyetlerimizle vatandaşlarımızın ihtiyacını giderecek hızda ve şekilde devam etmesi lazım. O yüzden, konsolosluklarda biz bu işi uygularken bunu da hesap etmemiz... Buna göre süreyi koyuyoruz. Niye bu kadar koyuyoruz? Çünkü orada bir yandan oy kullanacak, öte yandan vatandaşlarımızın Türkiye'de yapmak istedikleri iş ve işlemlere ilişkin işleri yürütecek. Hepsini beraber yapabilmek adına bir imkândır bu, o yüzden konulmuştur bu süre.

Mahallerle ilgili kısımda da bir sorun olacağı kanaatinde değiliz.

Ayrıca ben yurt dışındaki okullarla ilgili... Yurt dışı Türkler ve akraba topluluklar bana bağlı, ben gidiyorum. Yurt dışına gittiğimde o okulları da ziyaret ediyorum. Onlar Türkiye'nin yüz aklı. Türkiye'yi dışarıda en iyi temsil eden yerlerden bir tanesidir. Onunla da, ziyaret ettiğimde de bir Türk olarak her zaman gurur duydum, onu da ifade etmek isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şuay Bey, buyurun.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Şimdi, Ali Bey demin gerekçesini söylerken "egemenlik hakkının kullanılmasıyla ilgili" dedi. Hâlbuki buradaki mesele biliyorsunuz, hukuki irtibat ve hukuki illiyet egemenlik erkinin, yetkisinin kullanması değildir, tam tersine burada yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın, seçmenlerimizin oy kullanmasını temin, demokratik hakkını temindir. Yani hukuki illiyet ve irtibat birbirinden farklıdır. Bu sebeple de biz güç gösterisi yapmak...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Şuay Bey, açıkça söyleyeyim mi? Kardeşim, Alman makamı "PKK'nın ofisinde seçim yapacaksın." dediği zaman ne yapacaksınız?

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Böyle bir şey olur mu Ali Bey? Bakın, hukukçu olarak şunu söylüyorum...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Olur yani, yerel makam onu belirler.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Bakın, izin verirsiniz... Biz hukukçuyuz...

BAŞKAN – Hayır o diyecek de Seçim Kurulu "yok" diyecek, yani sorun o. Mesele onun demesiyle olmuyor Ali Bey. O diyebilir, der, demez onu bilmiyorum da.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, sandığın nereye kurulacağına onların görüşü alındıktan sonra Yüksek Seçim Kurulu nihai kararı verecek, isterse kurmaz. Alman makamları "Falan yerde kurulur." diyebilir, "Ben izin veriyorum." diyebilir ama Yüksek Seçim Kurulu buraların hiçbirinde sandık kurmayabilir. Bunun takdiri, son kararı YSK'ya ait.

BAŞKAN – Şuay Bey, buyurun.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Şimdi, Sayın Bakanımın ifade ettiği gibi, burada baştan beri ifade ediyoruz, Yüksek Seçim Kurulu karar verecek dış temsilcilikler ya da mahallerle ilgili olarak.

Tekrar ediyorum: Buradaki hukuki irtibat ve illiyet, egemenlik hakkının kullanılmasıyla ilgili değil, yurt dışındaki seçmenlerimizin demokratik hakkının Türkiye'yle hukuki ve siyasi irtibatlarını temin zımında bu vatandaşlık görevinin gereğini yapip demokratik katılımı sağlamak ve onlara azami oranda oy kullandırmaktır. Düzenlemedeki temel hukuki hedef de budur.

BAŞKAN – Faruk Bey...

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, madde üzerindeki görüşme bir noktaya odaklandı, asıl tartışması gereken hususlar da sükût geçiliyor. Dolayısıyla, onların da tartışılması gerekir diye hatırlatmak istedim, tekrar onları ifade etmeyeceğim, benim biraz önce ifade ettiğim hususlardır. Sandık kurullarının oluşumu, sayısı, oy kullanma sırasındaki kısıtlama ve mükerrer durum, yurt dışı ilçe seçim kurulu ile gümrük kapısı ilçe seçim kurulu ve ilçe seçim kurullarının yapısı arasındaki farklılık ve müşahitlerle ilgili başlıklarını hatırlattığım hususlara da eğer bir itiraz yoksa bunların da düzeltilmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, bu son on günde kullanma konusunu bir kez daha müzakere edelim bence. Yani on günde birikim noktasında randevuya rağmen çok yoğun birikim olur mu, kullanılmaz duruma mı gelir, bunları bu konuda bir şey olursa eğer, Genel Kurula kadar bu konuda bir çalıştırma yaptırabilirseniz...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bu konuda Sayın Başkanım bir çalışma yapacak arkadaşlarımız. Yüksek Seçim Kurulunun da “son on gün” kısmına itirazı var zaten. Ama bunu nasıl yaparız, bunun üzerinde hep beraber kafa yorarsak...

BAŞKAN – Yurt dışındaki insanları istediğin an getiremeyebiliriz, adam hem oy kullanacak hem gelecek belki uzak bir yerden belli bir yere gelememiş olabilir, ona da o imkânı sağlamak lazım. Ama biz genellikle son anda yaparız işleri, son bir vergi ödemede filan, özellikle o gibi şeylerde. Son ana bırakırsak bu sefer de başka sorununuz çıkar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Orada bizde son ana bırakma çok olabilir, o yüzden de güvenlik sorunu ortaya çıkabilir, “Oy kullanmak isteyenlere son on günde oy kullandırmıyorum.” da diyebilir. O zaman biz hedeflediğimiz oy verme gününü bile kullanma imkânından mahrum kalabiliriz. O yüzden ona bir bakıp daha iyi bir formülasyona bakalım.

Tabii bir de müşahitlerle ilgili zannedersem o uygulamada... Şu anda Türkiye'deki uygulama nasılsa orada da uygulamada partilerin müşahitleri orada olur, olmasında da bir şey yok. Ancak alanlar çok dar, konsolosluklarımıza baktığınızda. Biz büyük bir ihtimalle her ülkede konsolosluklarımızda kullanacağız. Alanlar çok dar. Biz oraya vatandaşımızı alıp oy kullanırken sıralar oluşacak, orada daha fazla oy kullanmayan başka kişileri bulundurduğumuzda sistemi işletmede sorun yaşanabilir diye Dışişleri Bakanlığının yerlerin büyüklüğü nedeniyle, bizim başkonsolosluklarımızın çekinceleri var, sıkıntıları var, hedeflenen şeye ulaşamayabiliriz. O yüzden, o alanda bulunacakların sayısının mümkün olduğu kadar az olmasını arzu ediyorlar. Maslahat açısından da, zaruret açısından da öyle faydalı olacağını biz de değerlendiriyoruz.

Komisyonun takdirine arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

6'ncı maddede zapta geçen açıklamalar...

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, benim daha önce ifade ettiğim hususlara sanıyorum bir itiraz yok, Sayın Bakandan da yok...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – İfade şu, Sayın Bakan da ifade etmişti, bizim kanaatimiz, alt komisyon olarak da görüşmeye, müzakereye başladığımızda şunu ifade etmiştik: 298 üzerinde yapılan bu tadil çalışmaları bölük pörçük gidiyor. Temel yaklaşım, 298'i bütün olarak masaya yatırıp, üzerinde gidip sağlıklı iyileştirmeler yapmaktır. Esas hedefimiz bu. Ama şu andaki bu çalışmadaki esas hedeflenen şey, yurt dışındaki seçmenlerimize oy sandığı kurarak oy kullandırma amacına yöneliktir.

FARUK BAL (Konya) – Sandık kurulduğundan itibaren yanlışlıklar var, biz yanlış yapıyoruz, 298'e göre yanlış yapıyoruz.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – 298'le paralellikler sağladık biz. Paralellikten kastımız şöyledir, yani hukuki yaklaşım açısından da ifade edeyim, şahsi kanaatimi söylüyorum: Şimdi, siyasi parti grupları yerine “Türkiye genelinde genel seçimlerde en çok oy almış siyasi partiler” dediğinizde bu paralelliği sağlarsınız, yoksa paralellik birinde 4'tü, burada da 4, rakamsal olarak, hani nicelik olarak ifade etmek anlamına gelmez, bunu siz de çok iyi biliyorsunuz. Bu anlamda paralellikler sağlanmış ama...

FARUK BAL (Konya) – Bu üçü bir kenara... Orada haklıyız, o ayrı konu da, şimdi, ikinci fıkranın başından itibaren okursanız Şuay Bey “Hangi yurt dışı temsilciliğinde ve mahalde sandık kurulacağı, sandık kurulunun hangi görevlilerden oluşturulacağı Dışişleri Bakanlığı ile iş birliği yapılarak Yüksek Seçim Kuruluyla belirlenir.” diyor.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – İtiraz etmiyorum. Sayın Bakanım, Dışişleri Bakanlığıyla görüş yapılarak, bu ibare çıkarılabilir.

FARUK BAL (Konya) – Devam ediyoruz: “Bu belirlemeye göre sandık kurulu başkan ve üyelerinin seçimi yurt dışı ilçe seçim kurulunca yapılır.” Kuradır bu, ne seçimi yapacağız?

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – “Seçim” ifadesi 298’in temel sistematigi içerisinde de var Faruk Bey, siz de biliyorsunuz, var ama dediğim gibi “Dışişleri Bakanlığıyla müştereken, iş birliği” yapılarak ifadesi Sayın Bakanım, bu düzeltilebilir, metinden de çıkarılabilir. Bunu da Genel Kurul çalışmaları sırasında...

BAŞKAN – Şimdi, 94/C, 2008’deki metin “Hangi yurt dışı temsilciliğinde sandık kurulu kurulacağı, oy verme işlerinde görev alacak sandık kurullarının adedi, üyelerinin ve yedeklerinin sayısı ile hangi görevlilerden teşkil edileceği, Dışişleri Bakanlığıyla iş birliği yapılarak Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenir.” diyor. Yani, işin aslında bamteli burada.

FARUK BAL (Konya) – 98’de yapılan doğru mu?

BAŞKAN – O ayrı da... 2008’deki.

FARUK BAL (Konya) – Bu da 98’de yapılanın katmerlisini yapıyor, daha açıkça...

BAŞKAN – 98’ mi? 2008, evet. Yani, hep buradaki sıkıntı, baştan beri söylüyoruz, elin ülkesinde seçim yapacağız, sorun buradan kaynaklanıyor. Tabii o insanlar o ülkeyi yok sayarak Dışişleri Bakanlığını da en aza indirerek yapmak pek mümkün gözüküyor. Biraz oradan geliyor bu işler ama 298’le alakalı genel itirazınız...

FARUK BAL (Konya) – Dışişleri Bakanlığını yok saymıyoruz, yararlanmamız lazım, onun görev alanı... Ama sandık kurulunda ne işi var? Sandık kurulunun başkanının, üyesinin seçiminde Dışişleri Bakanlığının ne alakası var?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Sayın Başkan, Faruk Bey’in endişesini gidermek için; burada “sandık kurulunun hangi görevlilerden oluşturulacağı” ifadelerinden sonra gelen “Dışişleri Bakanlığıyla iş birliği yapılarak” ifadesi çıkarılırsa herhâlde endişe giderilmiş olur mu Sayın Vekilim? Yani “Dışişleri Bakanlığıyla iş birliği yapılarak” ifadesi çıkarılarak “Sandık kurulunun hangi görevlilerden oluşturulacağı Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.” oluyor. Yani eğer Komisyonunda uygun görülürse “Dışişleri Bakanlığıyla iş birliği yapılarak” ibaresini oradan çıkaralım.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Bakanım, hangi mahallerde sandık kurulacağını Yüksek Seçim Kurulu belirler, bu bellidir. Kaç tane sandık olacağı Yüksek Seçim Kurulunun görevidir, o bellidir. Ancak, Dışişleri Bakanlığının bilgisine ihtiyaç vardır, Yüksek Seçim Kurulu Dışişleri Bakanlığının bu konuda karar vermek için görüşünü alacaktır, buna bir itirazımız yok. Ancak, sandık kurulunun başkanı, memur üyelerine Dışişleri Bakanlığı karışırsa bunun adı bürokratik oligarşik sistemin yargıya ve seçim sistemine girmesi demek.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Faruk Bey, biz de kabul ediyoruz zaten. Yani, bizce bu “iş birliği” ibaresi metinden çıkarılabilir.

BAŞKAN – Müsaade buyurunu değerli arkadaşlar, onu nasıl çıkaracaksınız?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Burada Dışişlerinin bir müdahalesi yok Sayın Bal o manada.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bakın, mevcut demin okuduğum metinde, 2008’deki metinde, şu mevcut metinde o ifade var zaten. Yani, Dışişleri Bakanlığıyla iş birliği yapılarak diyor. Sizi genel yasanın burasında bırakıp öbür tarafında değiştirirseniz bu da çok doğru olmaz.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Biz şeyde düzelttik yalnız. Sayın Başkanım, biliyorsunuz, mesela komisyon ibarelerini biz 2008’deki ibareleri de düzelttik şeyde. Burada Dışişleri Bakanlığı...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, esasında bunun amacı yurt dışı temsilciliklerinde kamu görevlileri kimler, adı, soyadı, hangi sıfatta, nerede, kim görev yapıyor, bunlarla ilgili Türkiye’de de örneğin ilçe seçim kurulu sandık kurullarını oluştururken kamu kurumlarından isimler alıyor, o isimler üzerinden... Bunun esas amacı, oradaki görevlilerden kimlerden ibaret olduğunu ve onları aldıktan sonra Yüksek Seçim Kurulu orada bunları değerlendirecek. Belki o isimlerden şu olabilir: Diyelim bir isim var, onu değerlendirecek ama orada Türkiye’nin diğer işleri için o kişinin orada görevlendirilmesi başka işlerde aksaklığa yol açabilir. Çünkü o isimlerin içerisinde hangisini değerlendirmeyi tamamen bıraktığınızda sizin bu işte görevlendirilmesini istemediğiniz, başka işler için çalışması gereken kişiler de görevlendirilebilir, başka sorunlara yol açabilir orada. O yüzden, böyle bir iş birliği yapılarak ifadesi konularak hem vatandaşlarımıza dönük hizmetlerin aksamaması hem de

seçim kurulunun bu kişilerin kim olduğuna dair bilgiyi edinmesi açısından. Yoksa, kesinlikle Dışışleri şu olsun, bu olsun şeklinde o gevliler arasından bir tercihte bulunmayacaktır.

BAşKAN – Zaten siz onu yazmasanız da o görüşmeyi yapar, ben söyleyeyim size şimdiden. Adam yurt dışında oy kullandıracak, seçim yapacak, Dışışlerine sormadan...

Buyurun Faruk Bey, sizi dinliyorum.

FARUK BAL (Konya) – şimdi, bu maddenin bu hâlde kalması ile şu şekilde anlaşılması arasında hiçbir fark yoktur: İlçe seçim kurulları yurt içinde sandık kurullarını oluştururken İçişleri Bakanlığı ile iş birliği yaparak bu iş birliğine göre belirlediği kişileri sandıklarda görevlendirir. Bu maddenin anlamı ya da yurt içinde yapılacak seçime yorumu budur. Bunun örneklerini de biz görüyoruz, kendi partimiz açısından ifade ediyorum. MHP’ye oy vereceği kesinleşmiş olan, bilinen kişiler sandık kurulu başkanı olarak köylerde görevlendirilir ki belediye seçimlerinde belediye başkanına oy veremesinler diye. Ya da buna benzer görevlendirmelerde belirli kişilerin, belirli kimliklerin, belirli iktidara yakın grupların ortaya koymuş olduğu isimler belirli yerlerde sandık kurulunda görevlendirilir. Bu, Türkiye’de yaşadığımız bir sorundur, buna bir are bulamadık, kanuna rağmen bulamadık. Kura ekilsin kardeşim diye dilekçe üzerine dilekçe vermemize rağmen bulamadık. şimdi vaziyet bu iken, kanun bu kadar açık iken daha ileri gidilerek, idarenin bir organı olarak Dışışleri Bakanlığını sandık kurullarında görev yapacak memurların belirlenmesinde yasal yetkiye tabi tutmak, yasal göreve tabi kılmak ve bu görevden ortaya çıkacak belirginliğe göre, yani bu belirlemeye göre sandık kurulu başkan ve üyelerinin seğimini de yurt dışı ilçe seçim kuruluna pişmiş bir açın sofraya dağıtılması için garson gibi bir görev vermekten ibaret olacaktır. Son derece de yanlıştır, uygulamada son derece sorun doğuracaktır. Bu açıdan tekrar değerlendirilmesi gerekir.

BAşKAN – Peki Faruk Bey, ne yapalım onu? Onu söyleyin de, nedir are?

BAşBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAğ (Yozgat) – Başka are yok.

FARUK BAL (Konya) – Yüksek Seçim Kurulu Dışışleri Bakanlığından görevli memurlarını ister. Bu memurların içerisinde kritik görev yapan kişileri ayıklar, sandık kurulu başkanı yapmayacaklar, diğerlerini kendisi kurayla belirler; bu kadar basit.

BAşKAN – yle olacak zaten.

FARUK BAL (Konya) – Hayır, yle olmayacak buna göre Sayın Başkan.

BAşKAN – Yani, diyelim ki Dışışlerinden liste alsa, onun görüşünü alsa, kararı kendi gene verse aynı kapıya çıkmayacak mı?

FARUK BAL (Konya) – Hayır, kararı kendi vermiyor işte.

BAşKAN – Hayır, vermiyor olur mu? Ben yle okuyorum, görüşünü alarak “Dışışleri Bakanlığıyla iş birliği yapılarak” diyor. O görüş alma değil mi, nedir o yani? İsim almaktır.

FARUK BAL (Konya) – Ben Türkçe konuşuyorum Sayın Başkanım, siz istediğiniz şekilde anlayabilirsiniz.

BAşKAN – Ben de biraz Türkçe konuştuğumu zannediyorum, ama bilmiyorum ne yapacağız şimdi. Yani o ifadeyi çıkartalım diyorsanız çıkartalım oradan, iş birliği yapma meselesi o, başka türlü nasıl olacak? Yani, ben demin söyledim, oraya siz bunu yazmasanız da işin niteliği gereği bu görüşme mutlaka yapılacaktır. Yapmadan bu işi yapamaz. Ben böyle algılıyorum yani.

6’ncı maddeyle de alakalı bir noktaya gelindi. On günlük süre meselesini düşünüyoruz.

Oylarınıza sunuyorum...

FARUK BAL (Konya) – Bunu da düşünelim Sayın Başkanım.

BAşKAN – Bunu da düşünelim.

FARUK BAL (Konya) – Klliyen ret...

BAşKAN – Yok, yok, külliyen ret değil, öyle değil, külliyen ret değil. Bunu da düşünelim.

FARUK BAL (Konya) – Yani bunu Genel Kurulda engellemek için ne yapılması gerekiyorsa İ Tüzük’ten doğan hakkımızı kullanacağız.

BAşKAN – Bu da son yılların modası ya “İ Tüzük’ten doğan engelleme hakkımı...” Bizim hiç hakkımız yok mu ya? Nasıl bir laf şimdi Faruk Bey bu ya?

FARUK BAL (Konya) – İ Tüzük’ten...

BAşKAN – Anladım da yani bu yol doğru bir yol değil, ikimizinki de doğru bir yol değil Faruk Bey’ciğim ya. Bakın şimdi...

FARUK BAL (Konya) – Bakın, siz benim anlatmak istediğimi anlamıyorsunuz. Bu antidemokratik mi? Evet, antidemokratik, benim anlayışına göre. Burada uzlaşma yaratmıyorsanız, burada siz benim dediğimi kabul etmeyin, ama demokratik hâle getirmek için kendiniz bir çözüm üretmiyorsanız ben bu kanunun antidemokratik olarak çıkmasını engellerim.

BAŞKAN – Hayır, Dışişleri Bakanlığına bu kadar şüpheyile bakmanın ben mantığını bulamıyorum. Niye öyle, neden öyle yani? O da bu memleketin bir parçası. İlla oradan kötülük, saldırı olur dersek doğru olmaz.

FARUK BAL (Konya) – Bunu milattan önce Yunanistan’da atılan demokrasi temellerinden itibaren bugüne kadar gelinen demokrasi gelişiminde herkes anlayamamış Sayın Başkan, sizin de anlamamanız doğal.

BAŞKAN – Pekâlâ, yani demokraside haklar kullanılır ama bir sonuca varılmalı. Herkes söyleyeceğini söyler, söylemeli. Neticede, bu söylediğiniz endişeyi, ben sizin anladığınız anlamda algılamıyorum. Bakın benim içimdekini aynen söyledim, siz buraya yazmasanız bile Yüksek Seçim Kurulu bunu yapacaktır, liste isteyecektir, onlarla görüşecektir, başka da çaresi yoktur zaten. Açık açık yazmak çok daha doğaldır bana sorarsanız. Bilmiyorum, yani benim gördüğüm o.

On günlük süre başka, o ayrı bir konu. O konudaki haklılığınızı ben de deminden beri Sayın Bakana söyledim ama bu konuda benim şahsi kanaatim tamamen tabii ki.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Sayın Başkanım, “iş birliği yapılarak” ibaresi bir önceki fıkradaki “görüşü alınarak” ibaresi şeklinde düzenlenirse daha şey olabilir.

BAŞKAN – Tamam “görüşü alınarak” deyin. En azından biraz da yumuşar.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Çünkü bir önceki fıkra “görüşü alınarak” şeyi var, paralellik için de öyle yapılabilir. İş birliği belki biraz daha hukuki zorlama, belki o da düşünülebilir ama görüşü alınarak...

BAŞKAN – “Görüşü alınarak” şeklinde düzeltelim onu.

O hâliyle, o düzeltmeyle birlikte 6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 298 sayılı Kanunun 94/E maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yetmişbeş gün” ibaresi “kırkbeş gün”, üçüncü fıkrasında yer alan “yetmişbeşinci gün” ibaresi “kırkbeşinci gün” şeklinde ve yedinci ve onbirinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasına “görev alacak” ibaresinden sonra gelmek üzere “ilgili geçici gümrük kapısı” ibaresi ve onuncu fıkrasına “ilgili” ibaresinden sonra gelmek üzere “geçici gümrük kapısı” ibaresi eklenmiş, birinci fıkrasında yer alan “yurda giriş ve çıkışlarında” ibaresi ile sekizinci fıkrasının birinci cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

"Gümrük, kapılarında seçmen oy vermek için geldiğinde sandık kurulu başkanı seçmenin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını gösteren nüfus cüzdanı veya pasaportundan kimliğini tespit eder ve Bilgisayar Destekli Merkez Seçmen Kütüğü Sistemi üzerinden, diğer yöntemlerle oy kullanıp kullanmadığını kontrol eder. Oy kullanmadığı anlaşılan seçmen, sandık kurulu mühürlüyle mühürlenmiş olan oy pusulası ve oy zarfı ile "Evet" veya "Tercih" yazılı mührü alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy verme yerine girer ve oy verme işlemini genel esaslara göre tamamlar."

"Seçimin yapıldığı gün saat 17.00'dan itibaren sandık ve torbalar genel esaslara uygun bir şekilde açılarak geçici gümrük kapısı seçim kurullarınca sayımı ve dökümü yapılır. Geçici gümrük kapısı seçim kurulu birleştirme tutanağı düzenlenir ve bu tutanakla birlikte seçim işlerine ait diğer evrak, varsa itiraz dilekçeleriyle birlikte, Yurt Dışı İlçe Seçim Kuruluna en seri vasıta ile gönderilir."

BAŞKAN – Bu konuda söz talebi?

Buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bu maddenin ikinci fıkrasında “Gümrük kapılarında seçmen oy vermek için geldiğinde sandık kurulu başkanı seçmenin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası...” vesaire oy verme işlemini tarif ediyor. Bundan önceki maddelerde de ifade ettim. Oy verme işlemi 298 sayılı Kanun’da açık seçik bir şekilde belirgindir, buraya tekrar yazmanın bir anlamı yoktur. Tekrar yazarken de belirgin olan, yıllardır uygulanan 298 sayılı Kanun’daki genel oy verme şeklinden farklı bir yazılıma gerek yoktu, dolayısıyla bu fıkranın maddeden çıkarılmasını öneriyorum.

BAŞKAN – Evet, Şuay Bey, Faruk Bey diyor ki, bu 7’nci madde...

Tamamını diyorsun değil mi?

FARUK BAL (Konya) – Hayır, birinci fıkranın.

BAŞKAN – Birinci fıkrasının...

FARUK BAL (Konya) – Pardon, ikinci fıkra mı oluyor?

BAŞKAN – Şimdi, burada birinci fıkrasında yer alan, biz mevcut metne göre bakarsak, elimizdeki yani görüştüğümüz metne... Birinci fıkrasının, ikinci fıkra bu “Gümrük kapılarında” diye başlıyor. Faruk Bey “Gümrük kapılarında seçmen oy vermek için geldiğinde sandık kurulu başkanı ...”

FARUK BAL (Konya) – Evet, o fıkraya gerek yok diyorum.

BAŞKAN – O sizin bu söylediğiniz “evet, tercih, vesaire” gibi bunlar 298’in neresinde var Faruk Bey?

FARUK BAL (Konya) – Genel oy kullanmayla ilgili sandık kurullarının görevleri içerisinde var. Türkiye’de seçmen nasıl oy kullanıyorsa öyle oy kulansın diyoruz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, burada bir şey yok, müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Hayır, tekrar var diyor...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tekrar var, katılıyorum, tekrar doğru ancak buradaki Yüksek Seçim Kurulu temsilcisi bunun bilgisayar destekli merkezi seçmen kütüğü sistemi üzerinden kontrol edilmesiyle ilgili kısmın bu gümrük kapıları için özel olduğu için bunun burada bulunması gerektiğini ifade ediyorlar yani “Biz bu nedenle buraya koyduk.” diyorlar.

Bir de tabii, pasaport eskiden vardı, şimdi nüfus cüzdanı da geldi çünkü çifte vatandaşlar söz konusu. Başka sorunlar çıkabilir. Onunla ilgili sorunu çözmek adına bir de o ilave edilmiştir.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Mevcut düzenlemeler zaten bu yolda, paralellik yani yeni bir şey yok bununla ilgili.

Sayın Bakanım, 2011’de özellikle sandıklarda oy kullanma sırasında işte, “TC kimlik numarasında problem var.” denildi, nüfus cüzdanı ibraz edildi, “TC kimlik numarası yok.” dendi, pasaport ibraz edildi, “Pasaport olmaz.” dendi. Uygulamada tereddütler...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Süresi geçen pasaport oluyor, başka bir sürü sorun oluyor, vatandaş nüfus cüzdanıyla da oyunu kullansın.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Evet, pasaportla ilgili şeyler oldu, çok açık. Bu herkesi ilgilendiren bir düzeltme, dolayısıyla da “nüfus cüzdanı ve pasaport” denmesinin hiçbir şeyi yok ve buradaki amaç da bellidir, bir tereddüt...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Daha fazla kişiye oy kullandırmak.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Evet.

BAŞKAN – Şimdi, bu bilgisayar destekli merkezi seçmen kütüğü sistemi ifadesi öbür şeyde, mevcut metinde gözükmüyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani niyet, onu zaten buraya ilave etmek.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Bakanım, sandık kurulu başkanı ve yöneticileri zaten bir seçmen Türkiye’ye geldiğinde oyunu kullanıp kullanmadığını kontrol etmekle mükelleftir yani mükerrer oyu engellemek için seçmen listesine bakmak durumundadır. Buradaki kontrolünü kanuna yazmaya gerek yok hem seçmen listesinden hem de bilgisayar destekli seçmen listesinden de kontrol edebilme imkânına sahiptir. Dolayısıyla sırf bilgisayarlı seçmen listesinden kontrol edebilmek için bu maddeyi böyle yazmanın bir anlamı yoktur.

İkinci bir husus: Bugün bazı ülkelerle bizim karşılıklı olarak vizeleri iptal ettik, örneğin Suriye’yle iptal etmiştik, şimdi ne oldu bilmiyorum. Gürcistan’la iptal ettik. Vatandaş oraya pasaportsuz gitti, kimlik kartsız da gitti, ehliyetnamesiyle geriye gelirken oy kullanacak; ehliyetnamesi Türkiye’de geçerli, bu maddeye göre geçersiz, oy kullanamayacak mı bu adam? Onun için mi ifade ediyor?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Bakanım, müsaade eder misiniz?

Vizelerin kalktığı yerlerde vatandaşlarımızın pasaportsuz yurt dışına çıkmaları mümkün değil, orada aranmayan şey vizedir, yoksa pasaport aranıyor, Türkiye’den çıkarken pasaportunu ibraz ediyor, ona göre çıkıyor.

FARUK BAL (Konya) – Kıbrıs’a gidiyor Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Efendim, şimdi, Kıbrıs istisnası olan yer. Gürcistan’da da - zannedersen- böyle bir istisnası var ama genel baktığımızda şey böyle.

İkincisi: Buradan kontrol edecek. Vatandaş eğer Türkiye’de bir seçmen kütüğünde kayıtlıysa, bir sandıkta kayıtlıysa orada oy kullanamayacak.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, benim gördüğüm...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Bakanım hem yurt dışında kayıtlı değilse hem de Türkiye’de bir sandıkta kayıtlıysa oy kullanamayacak. Onun için kontrole ihtiyacı var, esas amaç bu mükerrerliği önlemek.

BAŞKAN – Şimdi, benim gördüğüm Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıması esası, asıl olan o. Yani yoksa elinde ehliyeti var, kullanamaz, başka şeyi var kullanamaz diye... Numara yoksa kullanamaz anlamında onu algılamak lazım yoksa efendim,

pasaport yok, nüfus cüzdanı da yok, yandı, böyle değil yani ben öyle algılamıyorum onu. Madde 87’de zaten kimlik tespitinde benim dediklerimi yazmış.

FARUK BAL (Konya) – İki tane şey yazmış Sayın Başkanım; nüfus cüzdanı veya pasaport.

BAŞKAN – Şimdi, bak, “nüfus hüviyeti cüzdanı veya kimlik tespiti amacıyla düzenlenmiş ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan resmî belge” diyor. Nüfus cüzdanı da olabilir başka bir şey...

FARUK BAL (Konya) – Resmî belge demiyor.

BAŞKAN – Öyle diyor.

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – 87 değil mi Başkanım?

BAŞKAN – İşte, 87’yi diyorum yani.

FARUK BAL (Konya) – “Bu madde o hâle gelsin.” diyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu konuda 87’nci madde -mevcut- baktığımız zaman kimlik tespitini geniş tutmuş yani “üzerinde kimlik numarası olmak kaydıyla” nüfus cüzdandaki o kimlik numarası ama bu ifadeyi okuduğumuz zaman yanında pasaportu veya nüfus cüzdanı olacak gibi gözüküyor. 87 biraz daha geniş tutmuş, “üzerinde kimlik numarası olmak kaydıyla” işte, ehliyet mesela aklıma gelen, o da olabilir diyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Konabilir, orada bir itirazımız olmaz, genişletecek bir şey yapılacaksa hayhay.

BAŞKAN – İşte, Faruk Bey de onu söylüyor yani.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Bizim derdimiz zaten pasaportla ilgili olarak Sayın Bakanım problem...

BAŞKAN – Bir saniye, bu 87’nci...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Başkanım, şimdi, tereddütler şöyle oluşuyordu: Özellikle yurt dışından gelen vatandaşlarımız nüfus cüzdanı yok, pasaportunu ibraz ediyor, “Pasaport olmaz.” deniyordu çünkü çok sayıda şikâyet gelmiş bununla ilgili olarak, biraz da ihtiyaç gözetilerek bu pasaport ibaresi yapılmıştı. Ama Sayın Bakanım, bize göre de daraltmanın manası yok, bizim arzumuz daha çok insanın oy kullanmasını temin etmek, daraltıcı bir yoruma gidecek şey olmaz.

BAŞKAN – Tabii, Faruk Bey, 87’de var da işte, bu “gümrük kapısı” filan lafları var ya biraz yurt dışına uyarlanmaya çalışılmış. Aslında ondan bir yeni madde ihtiyacı duyulmuş. Belki oraya... “Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan resmî belgelerle belirlenir.” diyor burada. “Kimlik numarasını gösteren nüfus cüzdanı veya başka bir resmî belge” dedim oraya değil mi?

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkanım, oraya bir şey demeyin. 5’inci maddeyi konuşurken ben 6’ncı maddede gerekçe anlatmaya çalıştım size. Bunca işe konsantre olmuş olmamıza rağmen, yarın şu kanun seçimden seçime uygulanan bir kanundur, kimse bunun içinde ne olduğuna bakmaz, merak etmez; dört yılda 1 defa uygulanırken açar maddeyi, -burada oy vermeye ilgili farklı bir hüküm var der- asıl ilçe seçim kurullarında uygulanacak madde yerine bunu uygulamaya kalkar. Dolayısıyla, kanunu böyle püsküllü hâle getirmenin bir anlamı yok.

BAŞKAN – Yok, yok, şimdi, bak, burada...

FARUK BAL (Konya) – Seçmen oy vermek için geldi mi, o sandık kurulu mu? Evet. Sandık kurulu nasıl oy kullanıyorsa orada kullandırsın, bu kadar basit. Ha, sandık kuruluna dediğiniz gibi bilgisayar destekli seçmen listesinden bir kontrol yapılması gerekiyorsa Yüksek Seçim Kurulu sandık kurullarının görevlerine ilişkin her seçimde genelge çıkarır. Yurt dışı ilçe seçim kurullarında ve gümrük kapısı seçim kurullarında sandık kurullarının görevinin başına da ilk önce bu işi yapacaksın diye, oyunu kullanıp kullanmadığını burada araştıracağını diye bir madde ilave eder. Dolayısıyla buna gerek kalmaz, mükerrer mükerrer kanuna püsküllü madde ilave etmemiş oluruz.

BAŞKAN – Faruk Bey, şimdi, bu şundan gerekiyor: Gümrük kapısı geçmiş, bilgisayar destekli merkez seçim kütüğü ifadesi geçmiş, mevcutta belediye, köy, mahalle diye laflar bunlar bir özet vermiş buraya, bu gerekiyor da bence sadece nüfus cüzdanı lafını değiştirelim.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Efendim, pasaport önemli, Sayın Başkanım, özür dilerim, buradaki tereddüt şu: Biz arkadaşlardan biliyoruz. Özellikle yurt dışında oy kullanacak olan vatandaşlarımızdan bahsediyoruz ya, pasaportla gitmiş. Çoğunlukla iki gümrük kapısındaki uygulamada maalesef pasaportunu ibraz eden vatandaşımıza pasaport olmaz çünkü 87’de sayılmış değil.

FARUK BAL (Konya) – Var efendim, var.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Hayır, hayır 87’deki metinde şey yok.

FARUK BAL (Konya) – Pasaport var.

BAŞKAN – 87 içerisinde yok, ne diyor: “Sandık seçmen listesinde yazılı seçmenin kimliği, nüfus hüviyet cüzdanı veya kimlik tespiti amacıyla düzenlenmiş” girerse oraya girer, pasaport olarak geçmiyor da girerse oraya girer. Özet vermiş Faruk Bey, başka maddelerden bir özet vermiş.

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Sayın Başkanım, bu yurt dışı seçmen listesi olduğu için yani hem pasaport kelimesini de barındıracak hem de 87’yle uyumlu hâle getirecek şekilde yapsak. Yani ben öneri olarak söyleyeyim. “Gümrük kapılarında seçmen oy vermek için geldiğinde sandık kurulu başkanı seçmenin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını gösteren nüfus cüzdanı -şu anki tekliften okuyorum- veya kimlik tespiti amacıyla düzenlenmiş ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan resmî belgelerle -bu da 87’de geçen ifade- veya pasaportunu” dersek bu iki şey kalkmış olur. Yani hem 87’yi de bu maddenin içine oradaki ifadeyi de eklersek bence sorun çözülür diyorum.

BAŞKAN – Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Bu pasaport kelimesini, Yüksek Seçim Kurulu her yıl yurt dışı belgeleriyle kullanıldığını açıklıyor, o açıklamanın içerisinde pasaport da vardır, demek ki onu kullandırmayanlar o genelgeyi okumamış insanlardır.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Biz uygulamadaki problemleri biliyoruz, ondan dolayı veya pasaport denmesinin nedeni o, onu ben hatırlıyorum.

BAŞKAN – Pasaport da diyelim yani üzerinde vatandaş nüfus numarası olmak kaydıyla tüm belgelerle, 87 buna imkân veriyor, onu bence yazalım oraya, işte, o Hilmi Bey’in söylediği.

Sayın Bakanım...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, Hilmi Bey’in ifade ettiği gibi, 87’nci maddeyle uyumlu hâle getirirsek temin edilmiş olur, yalnız pasaportların hepsinde kimlik numarası olmayabilir, o yüzden pasaportta bir kimlik numarası aramayalım.

BAŞKAN – Tamam, o pasaportu ayrıca yazalım yani.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Nüfus cüzdanı ve diğerlerini oraya göre korsanız olur.

BAŞKAN – Hilmi, onu bir daha oku.

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – “Gümrük kapılarında seçmen oy vermek için geldiğinde sandık kurulu başkanı seçmenin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını gösteren nüfus hüviyet cüzdanı veya kimlik tespiti amacıyla düzenlenmiş ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan resmî belgeler veya pasaportundan kimliğini tespit eder...” madde devam ediyor aynı şekilde.

BAŞKAN – Hilmi onu yazılı olarak gönder bize sen yani 87’deki o ifade olacak şekilde, tutanağa da geçti.

FARUK BAL (Konya) – Bu madde aynen kaldı mı?

BAŞKAN – İşte, değiştirdik onu.

FARUK BAL (Konya) – Madde içinde değişti değil mi?

BAŞKAN – Burada değişti.

Efendim, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 298 sayılı Kanunun 180 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "iki yıl" ibaresi "altı ay" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakanım da bu meselede “Gerekirse bunu biz çıkarırız.” filan dedi. Tabii, daha önceki yıllarda bu yapıldı. Yani ismini vermeyen başka partilerden, eski partilerden, bugün Mecliste olmayan, o zaman, geldiğimiz yıllarda da bu tür talepler oldu. Bazı vatandaşların köylerde, kasabalarda şeytana uyararak yapmış olduğu bazı şeyler oluyor. Bunlarla alakalı elimizde bir bilgi filan da...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Başkanım, izin vererseniz...

BAŞKAN – Tamam, seni bir dinleyelim o zaman.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Alt komisyon görüşmelerine başladığımızda -Uğur Bey de Faruk Bey de, arkadaşlar da çok iyi hatırlar- şöyle demiştik: “Dava süresi” başlığı taşıyan 180’inci maddede iki yıl yani seçim bittikten sonra iki yıllık işte süre, tahki kat ve dava açılmasıyla ilgili. “Uygulamada problemler, sıkıntılar var mı?” demiştim. Hem Uğur Bey hem Faruk Bey “Evet, bu konuda

uygulamada da problemler olduğunu biliyoruz, mağduriyetler olduğunu biliyoruz, bu konuda ciddi sıkıntılar var. Biz de bu konuda düzenleme yapılabileceğini kabul ediyoruz.” demişlerdi. Hatırlarsanız, bu ifadeler aynen size ait ifadeler.

Daha sonra, bununla ilgili olarak ki hukuk mantiğı açısından da baktığımızda Demokles’in kılıcı gibi başta sallanan bir iki yıllık süreçten bahsediyoruz. Bunun üzerine müzakere yapıldı ve ardından yine, bu konuda 95 yılında yapılan bir kanuni düzenlemeyi biliyoruz, üç aya indirmiş seçim suçlarını. Ancak Yargıtay Ceza Genel Kurulu bu 4125 sayılı Yasa’da yapılan değişikliği 298’in ek maddesi olarak, geçici maddesi olarak düzenlenmediği için sadece 95 yılında yapılan seçimlere hasrederek yorumlamış ve bundan dolayı tereddütler oluşmuştur.

Yani ifade etmeye çalıştığımız hadise şu: CHP ve MHP’den gelen arkadaşlarımızın Faruk Bey’in de Uğur Bey’in de prensip olarak “Bu yapılabilir, evet, burada bir mağduriyet var.” ifadeleri alt komisyonca da değerlendirildi ve bunun üzerine 95 yılında yapılan ancak Yargıtay Ceza Genel Kurulunun belki de haklı olarak düzenlemeden dolayı sadece o seçime has kabul ettiği uygulamada üç ay olarak kabul edilmiş. Biz bunun üzerinde...

BAŞKAN – Geçici madde olarak konduğu için öyle algılanmış.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Evet, 298’in geçici maddesi olarak düzenlenmediği için, buraya konmadığı için öyle değerlendirilmiş. Sonuçta üç ay olarak da, ki benim yanlış hatırimda kalmadıysa, CHP’nin de bu konuda şeyi var, bu 95 yılındaki değişiklikle ilgili, ona ben tutanaklardan da baktım. Sonuçta Ceza Kanunu’nun sistematığına de uygun olarak altı aylık, o genel işte, şikâyet süresi, dava açma süresiyle ilgili uygulamaya da paralel, sistematığa de uygun bir şekilde biz bunu altı ay olarak düzenledik ve Sayın Bakanım da ifade etti. Daha çok da hakikaten hiçbirimizi ilgilendirmeyen muhtarlık seçimleriyle ilgili şeyler var, ciddi mağduriyetler var, bu maslahat da gözetildi.

Ben Uğur Bey’in muhalefet şerhinde ifade ettiği şeyle ilgili de bir açıklama yapma ihtiyacı hissediyorum. Şimdi, 2011 genel seçimlerinde yaygın ve söylenen kanaate göre işte, “Usulsüzlükler yapıldı.” şeklindeki kanaatin hiçbir karşılığı yok yani ölçülebilir bir şey değil, neye göre söylenmiş, nasıl bir yaygın kanaat var, bu konuda şahsen hiç böyle bir kanaate rastlamış değilim. 2011 yılındaki Adalet Bakanlığı istatistiklerinin henüz sonuçlanmadığını ifade etmiştik ki, bütün kurumlarda da 2011 yılı rakamları birçok kurumda da henüz daha çıkmadı, yıl sonu itibarıyla çıkıyor biliyorsunuz. 2011 yılıyla ilgili istatistiklerin gelmemesinin nedeni bu, Bakanlıktan gelen arkadaşımız da ifade etmişti, çok açık. Dolayısıyla buradaki düzenleme bir, hem yazım tekniği açısından hem ciddi bir mağduriyeti izale açısından bir düzenlemeydi, asla örtülü bir af değildir, 2011’de kimin ne yaptığıyla ilgili olarak hiç kimsenin doğrulanabilir, ölçülebilir bilgisi de yoktur.

BAŞKAN – Uğur Bey buyurun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, Başkanın dediği doğrudur evet, yani onu doğruluyorum ilk baştaki görüşüm açısından, onu inkâr etmiyorum ama şöyle daha sonra ayrıntılı incelediğimde o kaygılarımızı da burada paylaşmak durumundayım. Yani ben yapmadığım, söylemediğim bir şeyi de demem, dediğinizi o açıdan yalanlamıyorum. Ama şimdi, şöyle bir olay var: Buradaki, bu normalde üç seçimi kapsıyor geriye doğru yani bir 12 Eylül halk oylaması, arkasından 2009 yerel seçimleri, bir de bunun dışında mevcut genel seçimler. Şimdi, yerel seçimler açısından yani 2009 Mart seçimleri ki şurada iki yılı geçti, zaten o açıdan bir sıkıntı yok, bir tek halk oylamasını ve genel seçimleri kapsıyor. Halk oylaması açısından çok az sayıda dosya olduğunu düşünüyorum çünkü derdest dosya sayısı açısından bir sıkıntı olacağını sanmıyorum çünkü hemen hemen savcılıklar elindeki soruşturmaları yani en azından yargılama aşamasında ve Yargıtay aşamasındadır.

Ama şimdi, burada, şöyle bir olay var Sayın Başkan: Örneğin bir cumhuriyet savcısının elinde 4 tane dosya var -Faruk Bey de bunu dile getirdi- bu cumhuriyet savcısı veya 3 tane hazırlığa bakan savcılığı düşünün, o 2 kişinin hakkında dava açtı, şu anda kovuşturma devam ediyor veya hüküm verildi, Yargıtay aşamasında, yine dosya derdest ama 3 kişinin hakkında açmadı. Yani şimdi onun günahı ne o vatandaşın, ben o açıdan bakıyorum. Dediğiniz doğru ama bir de o var yani savcı tembel davranmışsa adamı kurtarıyoruz, savcı eğer görevini yapmışsa ona yapacağımız bir şey yok diyoruz.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Daha ileri bir adım atalım, şunu ekleyelim, diyelim ki: Altı aydır ve işte, bu tarihe kadar, yürürlüğü tarihine kadar bu konuda açılmış soruşturmalar ve davalarda işte...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Yok, o af olur.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Hayır, hayır, onu, ben...

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Sayın Başkanım, ben ne demek istediğimi anladığınızı umuyorum.

Şimdi, buradaki şey şu: Ben tabii, bir hukukçu olarak bu değerlendirmeyi yapıyorum. Burada bir siyasi kaygı diyorken, o genelleme yapıyorken müthiş bir dosya vardı filan diye iddia etmiyorum. Bu şekilde bir şey yani 2011’le alakalı birtakım isimler olabilir, kaygılar da olabilir. Ben özel bir subjektif değerlendirme içinde olduğunuzu düşünmüyorum, yani haddim değil öyle bir şey söylemem ama şu var: Tabii, Adalet Bakanlığından da UYAP üzerinden -Sayın Bakan da söyledi- muhtemelen Sayın Bakan rakamları almıştır, baştan “Çok sağlıklı olduğunu düşünmüyorum.” dedi Sayın Bakan ama eğer bu şekildeki kaygıyı gidermek...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben vereceğim şimdi rakamları.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Yani bu madde bütün bu kanunun ana şeyini bozuyor gibi düşünüyorum. Yani çok iyi niyetli yapılmış ve bütün partilerin ortak olduğu, bir ortak konsensüsün sağlanmış olduğu bir yapıda bu maddedeki yani temel sayı, rakamların ne olduğunu bilmiyorum, hâkim beye de geçen sefer demiştim, onları görmek istiyorum inşallah -Genel Kurula da o hâliyle gelir, gelmez, nasıl değerlendirilir bilmiyorum ama- bütün kaygım odur. Yani bir cumhuriyet savcısı görevini yapmış, dava açmış, diğer cumhuriyet savcısı şey davranmış, delilleri toplayamamış çünkü iki yıllık derdestlik süresi çok uzun bir süredir, muhtemelen bir elin parmakları kadar dava vardır, yoktur ama altı aylık süre açısından, tanık dinlenebilir, delilleri toplayabilir, o açıdan kaygım var Başkan yoksa...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ben çok açık bir şey söyleyeyim: Ama burada yapılan düzenleme, biz 298’in 180’inde düzenleme yaptığımız için artık geriye dönük bir süreçten bahsetmiyoruz, bundan sonraki süreçlerle ilgili doğru bir adım atmış oluruz, çok açık söyleyeyim. Onun için 180’i de düzenliyoruz.

BAŞKAN – “Bundan sonra böyle olacak.” anlamında, öyle bakın olaya.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Evet, yoksa geçici madde olarak düşünseydik bu kaygılarınızın haklı olur tarafı vardı, değerlendirilebilirdi ama biz bu sebeple yaklaşım itibarıyla da doğrudan 298 sayılı Yasa’nın 180’inci maddesinde “dava süresi” kenar başlığı altındaki maddede düzenleme yapıyoruz.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Ama Başkanım bunu koyduğumuz anda mevcut soruşturmalar açısından lehe olan bir kanun hükmüdür, sonuçta uygulanacaktır.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Uygulansın ne mahsuru var, Ceza Kanunu’ndaki genel hükümlerde bu konuda...

BAŞKAN – Lehe olan uygulanır.

Sayın Bakanım, rakam alayım sizden de sonra Faruk Bey’i bir dinleyelim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; elimde hem 2011’in, 2011 tabii, veriler demin söyledim, UYAP’tan alınan veriler, sıhhatinde sorun olabilir, bir de diğer verileri ben paylaşmak istiyorum.

2006’da 1.515 kişi, 2007’de 1.110 kişi, 2008’de 717 kişi, 2009’da 2.942 kişi yerel seçimler, 2010’da halk oylaması 1.634 kişiyle ilgili işlem yapılmış. Bunlardan 2006’da 576 mahkûmiyet, 1.260 beraat, diğer kararlar var, 624 kişi. 2007’de 259 mahkûmiyet, 224 beraat, diğer karar verilen 283 kişi var. 2008’de 259 mahkûmiyet, 447 beraat, 607 tane diğer karar var. 2009’da 279 mahkûmiyet, 619 beraat, 1.511 diğer kararlar, 2010’da da 165 mahkûmiyet, 893 beraat, 760 da diğer karar verilmiş. Şu anda 2011 yılı içinde gayriresmî veri 298 sayılı Kanun’da yer alan suçlar kapsamında açılan dava sayısı 1.253 dava açılmış durumda, takipsizlik verilen dosya sayısı 1.204; diğer kararlar yani yetkisizlik ve benzeri nedenlerle karar verilen dosya sayısı da 207 olarak gözüküyor.

Tabii, bu maddedeki düzenleme, Sayın Uğur Bey’in ifade ettiği gibi eğer bir eksiklik varsa o geçici bir madde konarak devam eden soruşturmalar, kovuşturmalar, hükme çıkmış olanlarla ilgili de onları kapsayacak adaletli bir hâle getirilebilir, bu süre azsa artırılabilir. Yani burada doğru olanı yapalım yoksa buradan kesinlikle birilerini kurtarma gibi bir düşüncemiz yok, onu bir kez daha ifade etmek istiyorum. Makul olanı Komisyonunuzun kararı çerçevesinde yapalım istiyoruz.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Derdest soruşturma sayısı kaç, ben tam anlayamadım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şu anda açılan dava sayısı 1.253 dava açılmış.

BAŞKAN – Bu hangi yıllla ilgili?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 2011 yani bu son seçimle ilgili. Takipsizlik verilen dosya sayısı 1.204, diğer kararlar yani yetkisizlik verilerek başka yere gidenler 207 gözüküyor.

BAŞKAN – Tamamına yakını takipsizlik verilmiş neredeyse, ben mi yanlış görüyorum?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani bu soruşturma zannederseniz 207.

BAŞKAN – Yani isnatların çok ciddi olmadığı gibi bir şey mi çıkıyor? Yani aman aman bir şey yok ortada.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani kesin rakamlar değil ama bu diğer kararlar diyor, genelde yetkisizlik kararları olarak arkadaşlar söylüyorlar.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Yani yetkisizlik, görevsizlik, düşme falan olabilir.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Bu afiş, pankart konusu...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Onlar ayrı şeyler zaten, yani öyle kararlar olabilir ama sonuç itibarıyla önceki yıllardan verilen rakamlara baktığınızda genellikle 1.500 ile 1.000 ile 2.500 arasında gidip gelen bir sayıyı görüyoruz.

BAŞKAN – Evet.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani bu bize en azından 2011 için de ortalama bir fikir verir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki, Sayın Bakanım.

Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Değerli arkadaşlar, Alt Komisyon Başkanı Şuay Bey'in ifade ettiği husus doğrudur. Bu şekilde tasarı metnine gelmeden önce seçim suçlarıyla ilgili birtakım sıkıntılar vardır, pek çoğu bilinmeden yapılmış veya bilinse bile o dönemin heyecanı içerisinde olmuştur.

BAŞKAN – Sonucunu görememiş.

FARUK BAL (Konya) – Dolayısıyla “Bu seçim suçlarıyla ilgili bir düzenlemeye nasıl bakarsınız?” dediler. Biz de böyle bir şikâyetin kamuoyunda olumlu olarak değerlendirilebileceğini ve Milliyetçi Hareket Partisinin de bu işe olumlu bakacağını ifade ettik. Ancak karşımıza gelen teklif, dava açılma süresini iki yıldan altı aya indiren 298 sayılı Kanun'un 180'inci maddesiyle ilgilidir.

Şimdi, elimize o tarihte verilen bilgi de daha önce yapılmış olan seçimlerle ilgilidir. Hepimiz biliriz ki seçim suçları acele işlerdendir. Seçim suçları şekil suçlarıdır. Dolayısıyla şimdi Sayın Bakanın ifade ettiği rakamlara baktığımızda bu kanunu bu şekilde kabul ettiğimiz takdirde uygulanacak bir Allah'ın kulu bulunmayacaktır. Niye bulunmayacaktır? Çünkü 2011 seçimleri haziran ayında yapılmıştır, şekil suçla ilgili savcıların daha fazla delil toplamasına gerek yoktur, şekille ilgili zabıtlar ve tutanaklardır. Olsa olsa mağduru, şikâyetçiyi dinlemiştir. Acele suçlardan olduğu için de davayı açmıştır.

Sayın Bakanın verdiği rakamlara baktığımızda 2006 yılında 1.515; 2007'de 1.110; 2008 717; 2009'da 2.942 ve 2010'da 1.634 rakamlarının ortalamasına baktığımızda 2011 yılında da işlenmiş suç aşağı yukarı 2.500 civarında veya 3 bine yakın diyelim. Bunlardan 1.253'üne açılmış dava var, bu 1.253 kişi bunlardan yararlanmayacak. 1.204 kişi hakkında da takipsizlik kararı verilmiş...

BAŞKAN – 1.200 küsur...

FARUK BAL (Konya) – ...bunlar da zaten yararlanmayacak. 207 kişi hakkında da muhtelif görevsizlik, yetkisizlik kararı verilmiş bunlar da yararlanmayacak. Zaten rakam aşağı yukarı budur, bu kanunu niye çıkarıyoruz?

BAŞKAN – Kalıcı olacak yani.

FARUK BAL (Konya) – Dolayısıyla dava açılmamış kişilere uygulanacak bu maddeyi çıkarmamızın bir anlamı yoktur. Onun için anlamsız işlerle bizim iştigal etmemizin de bir...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Açılmışlara da uygulayalım mı diyorsunuz Faruk Bey? Eğer öyle bir şey varsa teklif sunabiliriz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, Faruk Bey'in ifade ettiği hususu ben önemsiyorum çünkü muhalefet şerhlerini de okuduğumda da bu gerekçeler dile getirilmişti, ben o çerçevede Adalet Bakanlığı'nda ricada bulundum acaba bu konudaki mevcut durumlara da bir geçiş hükmü konulabilir mi? Onlar bu lehe hüküm olduğu için konulmasa da uygulanır ama tereddütler çıkabilir, bir geçiş hükmü konulursa “Devam edenlere de uygulanabilir.” şeklinde bir tereddüt olmaz, ortadan kalkar. O anlamda bir şey hazırlattım. Eğer Komisyon uygun görürse bu önergeyi eğer değerlendirirse o zaman belki mevcutlara da uygulanabilir. Bu, doğru mu? Eğer bu doğruysa bundan sonraki süreçlerde hiç olmazsa böyle sorunlar, sıkıntılar olmasın. Eğer rakam altı ay azsa artırabiliriz, çoksa azaltılabilir, Komisyonun takdirinde olan bir şey ama mevcut durumda olan soruşturma ve kovuşturma veya hakkında hüküm verilmiş olan... Çünkü bu geriye dönüp baktığınızda Yargıtay aşamasında olanlar olacağı için 2009'dan da istifade eden çıkabilir.

BAŞKAN – Elbette...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi onlar da istifade edilsin deniyorsa o zaman bir geçiş hükmü koyalım, bu tereddütleri ortadan kaldıralım ve bundan sonraki süreçte de bu makul bir süre ile birlikte devam etsin.

BAŞKAN – Yani bir kalıcı olarak, bir de geçici olarak iki ayrı bakmak lazım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii kalıcı olarak, mevcut durumla ilgili sorunu çözmek için.

BAŞKAN – Uğur Bey’in de söylediği yani “Geçmiştekiler ne olacak?”

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Uğur Bey’in dediği, Faruk Bey’in dediği, ihtiyacı gidermek, adaletli olmasını bu düzenlemenin sağlamak için buna ihtiyaç var. Uygun görürseniz bir geçici maddeyle bu ihtiyacı giderebiliriz.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Sayın Başkanım, benim dediğim yanlış anlaşıldı yani...

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama işte tereddütler olabilir onu ortadan kaldırmak için...

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Ben “Geçmişe uygulanmasını.” anlamında diyorum şeyle alakalı, benim argümanın daha farklı. Yani geçmişe uygulanmasını diye diyorum. Çünkü neden diyorum? Savcı... İşte biraz önce dedim: Birine dava açmış, öbürüne açmamış, onun ne günahı var? Yani dava bir yandan devam ediyor, belki hürriyeti bağlayıcı ceza almış, belki yani, çok az ben öyle tahmin ediyorum. Rakamların çok az olduğuna inanıyorum ama yani hukukta eğer eşitlik ve adaleti sağlayacaksak...

BAŞKAN – Buyurun Ali Bey.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben tamamen siyasetten arınmış uygulamacı biri olarak, cumhuriyet savcılığından gelmiş biri olarak bazı bilgiler vereyim daha rahat değerlendirirsiniz.

Şimdi genelde Sayın Bakanım, büyük şehirlerde cumhuriyet savcılarının baktığı dava sayısı, sanık sayısı, bu tür seçim suçlarını işleyen kişilerin sayısı, efendim adres sisteminde güçlük nedeniyle büyük şehirlerde cumhuriyet savcıları ciddi sıkıntı yaşıyor bu sürede dava açmaya. Kırsal kesimlerde küçük kasaba ve köylerde ise cumhuriyet savcısının bunları bulması ertesi gün kolay ve bunlar ceza alıyor. Dolayısıyla bu süre aslında yani altı aylık süre de olsa o kırsal kesimde bu tür suçları işleyen kişiler hakkında dava açılacak burada çünkü dava için bir hak düşürücü süre öngörülüyor, Basın Kanunu’na paralel bir düzenleme. Hâlbuki büyük şehirlerde daha büyük suçu işleyenler örneğin, 133’üncü maddede sayılan seçim kurullarının görevini yapmasını engellemek suçu birden fazla kişi tarafından silahla, beş yıl hapis cezasını gerektiren... Normalde Türk Ceza Kanunu’na göre, 5237’ye göre sekiz yıl zaman aşımını getiren...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Dava...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Efendim orada açamıyor yani şeyde çok kalabalık, düşünün ki işte Küçükçekmece Başakşehir’deki bir okuldaki seçim kurulunun görevini engellemek için 20 kişi, 30 kişi girdiler şiddet kullanarak orada sandığı aldılar, dağıttılar, oy pusulalarını yırttılar. Beş yıl hapis cezasını gerektiren suç fakat faillerin temininde çok ciddi güçlük yaşıyor, adres temininde güçlük yaşıyor, sanık sayısının fazlalığı nedeniyle çünkü polis bu evrakı bir evrak olarak getiriyor, kişi bazlı ayrı ayrı getirmiyor dolayısıyla oralarda dava açmak zorlanacak ve daha ciddi suçlarda... Burada bu düzenleme yapılabilir kanaatimce.

Efendim işte “bir yıla kadar hapis cezasını gerektiren suçlarda” gibi yani şikâyeteye bağlı Sayın Alpay’ın dediği işte “altı aylık şikâyet süresi...” Şikâyeteye bağlı suç değil, hepsi kamu davasını gerektiren suçlardır ama zaten bir kısmı son Kabahatler Kanunu’na göre propaganda suçları, afiş, pankart açmak idari para cezasını gerektiriyor, onlarda sorun yok. Ancak işte bir yıla kadar hapis cezasını gerektiren suçlarda bu süre konabilir ama işte alt sınırı iki yıl ve beş yıl arasında olanlarda genel zaman aşımı süresini tanımak lazım, çok ciddi suçlar vardır çünkü -biliyorsunuz- 133’ten başlıyor 298, 172’nci maddeye kadar bütün suçları kapsıyor çünkü seçim suçları 179’uncu maddeye göre... Yani burada daha çok yine garibanlar, köylüler, kırsal kesimde olanlar yine zarar görecektir, dava açılacaktır ama büyük şehirlerde daha ciddi suçları işleyen insanlar yine bu süreden faydalanacaklardır çünkü bu da vardır. Cumhuriyet savcıları zaman aşımına uğrattıkları dosyalar için ciddi sıkıntılar yaşıyorlar, adalet müfettişleri geldikleri zaman, zaman aşımına uğrattığın dosyaya bakıyorlar. O yüzden kırsal kesimde görev yapan, küçük yerlerde görev yapan cumhuriyet savcıları işin üzerine gidecektir ama büyük şehirlerde “Efendim iş çokluğu, ne yapalım 6 bin dosyam var, bakamadım.” diyerek hatta kötü niyetli bile bu süreler geçirilebilir diye düşünüyorum. Komisyon uygun bir çözüm bulur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Şimdi arkadaşlar, bir af kanunu dediğimiz olay bir tarafa merhametle şefkatle yaklaşırken diğer taraftan da çok vahim ve ciddi sonuçlar doğurmuş kişilerin aynı merhamet ve şefkatle bakışından yararlandığı sonuçları görüyoruz, böyle sürprizlerle karşılaşıyoruz.

Hatırlarsanız, bu “Taş atan çocuklar” diye hepimizin yüreğini yumuşatan bir kanun tasarısı geldi, bütün partiler aşağı yukarı olumlu baktı ama bundan istifade edenlerin teker teker ortaya çıkması hâlinde herkes “Ne yapmışız?” diye gözleri fal taşı gibi açıldı. Şimdi burada getirilen hüküm sadece aynı dönem içerisinde soruşturma ve kovuşturma süresi açısından eşitsizlik yaratmıyor yani dava açma süresini altı aya indirmiş olmakla hakkında dava açılmamış olanlar; hakkında dava açılmış, hüküm verilmiş, infaz edilmiş olanlar; dava açılmış, hakkında hüküm verilmiş artık hukukun bir parçası hâline gelmiş fakat infaz edilmemiş olanlar arasında bir eşitsizlik yaratacak. Bu eşitsizliği bir kenara bırakırsak, biraz önce ifade edildiği şekilde bütün seçim suçları için dava açma süresini belirleyen bu 180’inci maddenin bu fıkrasını değiştirdiğimiz zaman çok basit bir suçtan hakkında tahkikat açılacak kişiye bizim merhametli bakışımız fayda sağlayacak ama öbür taraftan -Orta Anadolu’da ben hatırlıyorum- üç defa seçimi Yüksek Seçim Kurulu yenilemek zorunda kaldı. Niçin? Kaybeden belediye başkanı üç defa sandık alanını bastı, yaktı. Yani bu bir açıdan siyaset değildir, devletin seçim yaptırmaya hükümlerini de tanımamak gibi bir sonuç ortaya çıkıyor. Bu adamlar silahlıydı, bu adamlar kamu görevlilerine karşı da şiddet uyguladı ve kalabalıklarla ya da her türlü negatif unsurları bünyelerinde barındırıyorlardı.

Şimdi kimlerdir? Nelerdir? Ben bilmiyorum bunları ama gazete bilgisi olarak ifade ediyorum. Eğer haklarında hüküm kesinleşmemişse bunlar da yararlanabilecektir belki. O zaman biz bunu aceleyle getirmeyelim, isterseniz grup başkan vekilleri de bu olayı kendi aralarında bir müzakere etsinler, biz de bu arada çalışmamızı yapalım ama bu karşımıza “Komisyondan geçmiş, böylece geçiriverelim” şeklinde bir dayatmaya dönüşmesin, biraz daha üzerinde çalışalım.

BAŞKAN – Faruk Bey’in söylediği doğru yani başka suçlar bakımından... Burada çünkü eli, altmış tane suç var.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, bu konuyla ilgili eğer ayrı bir inceleme ihtiyacı varsa Genel Kurul aşamasına kadar incelenir. Ben buradan açıklıkla ifade ediyorum, eğer “Hayır” denirse...

FARUK BAL (Konya) – Yani Genel Kurulda uzlaşma olmazsa bu madde geçmesin Sayın Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Onu da söylüyorum, burada tutanağa geçsin diye söylüyorum. Eğer gruplarımız hayır derlerse biz bu maddede ısrar etmeyiz onu da şey olarak ifade edeyim. Çünkü işin doğrusu bu madde bizim siyasi bir düşünceyle buraya koyduğumuz bir madde değil. Seçim suçları belli, Seçim Kanunu’nda yazıyor, bazı suçlar seçim sırasında işlense bile seçim suçu değil, başka suç tanımları içerisine giriyor, oradan ceza alıyor. Bunlar daha ziyade basit nitelikteki suçlar ve bunun dava açılmasının iki sene açılmaması bir defa çok büyük yanlışlık. Biz bugün pek çok yargılama süreçlerinin hızına dönük eleştiriler yapıyoruz, şunlar yanlış diyoruz, seçim bitiyor, Parlamentonun seçim dönemi yenilenmek üzere geliyor hâlâ seçimlerle ilgili soruşturulan yapılar var. Bunun süresini kısa tutarsak yargı da işini daha hızlı yapacaktır zaman aşımına düşmesin, burada bir hak kaybı olmasın diye daha şey yapacaktır. Ama şimdi iki yıl olunca bekliyor dosya. Ondan sonra devam ediyor, şöyle oluyor, böyle oluyor...

BAŞKAN – Neredeyse yeni seçim geliyor yani.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii. Pek çok başka haksızlar ortaya çıkıyor. O yüzden bunu makul bir noktaya çekmek lazım. Altı ay yetmiyorsa -ben altı ayın yeterli olduğunu düşünüyorum bu suçlar için- bir yıl yapabiliriz. Ama iki yıl gerçekten bu suçlar için çok fazla. Rakamlar da ortada yani bu rakamlar da büyük rakamlar değil ve bunların büyük bir kısmı da -benim verdiğim rakamlar, toplam rakamlar- beraat, mahkûmiyet alanları da size ayrı ayrı söylemişim, dolayısıyla baktığınızda da mahkûmiyetler bir tanesi 576, 2006’daki o da 2004 mahallî seçimlerinin çünkü mahallî seçimlerde biraz daha çok bu ihlaller yaşanabiliyor. Oradan kaynaklanıyor ama diğerlerine baktığınızda 250’ler, 100’ler civarında bir rakam çıkıyor yani çok da ciddi bir miktar gözüküyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, mesele hasıl oldu.

Ali Bey, hayırdır?

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Başkanım, şimdi Sayın Bakanım dedi ki : “Seçim sırasında işlenen bazı basit suçlardan dolayı...” 180’inci madde o suçları kapsamıyor Sayın Bakanım, 179’uncu maddeye göre seçim suçundan maksat: “Bu kanun hükümleri uyarınca görevlendirilmiş bulunan kimselerin bu görevleri dolayısıyla işlemiş oldukları fiil ve hareketlerle her kim tarafından işlenirse işlensin bu kanuna aykırı fiil ve hareketlerdir.” Yani 298 sayılı Kanun’un 133’üncü maddesinden başlayıp 172’nci maddesine kadar olan tüm suçlar 180’inci maddede öngörülen sürede dava açılmazsa düşmüş olacak, takipsizlik kararı verilmiş olacak. Örneğin, 164’üncü madde oy sonucuna tesir edecek yani sahte imzayla veya başkasının adına oy kullanmak üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası gerektiriyor. Bu suç normalde Türk Ceza Kanunu’na göre sekiz yıllık zaman aşımına tabi bir suçtur. Hâlbuki siz burada getiriyorsunuz iki yıllık süreyi dahi altı ay kısaltıyorsunuz. Düşünün ki yani bazen oluyor bir oyla bir belediye başkanlığı seçimi kazanılıyor. Burada

yüzlerce mükerrer oy, sahte oy olduğunu düşünün ya da Sayın Bal'ın dediği gibi, efendim girmiş silahlı bazı kişiler seçim kurulunun çalışmasını engellemiş onlar da bu maddeye göre altı ay içinde açılmazsa düşecek dolayısıyla suç işleyen kişileri ve seçim güvenliğini tehdit eden kişileri de koruyucu bir düzenleme yapmalıyım. Yine tekrar ediyorum, kırsal kesimde, Anadolu'da küçük yerlerde, kasabalarda, köylerde suç işleyen kişiler hakkında zaten bu sürede dava açılabilir ancak büyük şehirlerde bu suçu işleyenler zaman aşımı ya da hak düşürücü süre içerisinde dava açılmadığından dolayı cezasız kalacaklar, bu da ayrı bir haksızlık ve eşitsizlik yaratacaktır.

Yine tekrar ediyorum, bir yıla kadar hapis cezasını gerektiren suçlarda bu altı ay olabilir ama bir yıldan daha fazla çünkü ciddi suçlardır, o zaman bu süre iki yıl olarak kalması daha mantıklı diye düşünüyorum.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Sayın Başkanım biliyorsunuz Ceza Kanunu'nun şeyinde zaman aşımı süreleri var, o konuda genel hükümlerde bir problem yok.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Hayır olmaz...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Hayır hayır, ayrı şey, bahsettiğiniz suçlar açısından diyorum Ali Bey. Bahsettiğiniz yani seçim suçu olarak değerlendirilemeyecek suçlar dışındaki suçlarla ilgili olarak diyorum, o konuda zaten genel hükümler var.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Başka hükümler...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – İyi ya işte orada tereddüt yok.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Hayır, evrakta sahtecilik... Zaten genel hükümler çerçevesinde değerlendirileceği için...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Tabii...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – 164'üncü maddeye giren bir suçtur değerlendiremezsiniz ve bu maddeye göre siz bu adam hakkında altı ayda dava açmazsanız cezasız kalacaktır. Lütfen orada yanılmayalım. Seçim Kanunu'nda özel olarak tarif edilen suçlar Türk Ceza Kanunu anlamında da bir suç teşkil ediyorsa özel kanun hükmü gereğince bu uygulanacaktır. Örneğin, efendim meskün mahalde silah atmak ya da korku, kaygı, panik yaratacak şekilde silahla etmek değil, seçim kurulunun görev yapmasını engelleme suçu olacaktır. Dolayısıyla seçim suçu olduğu için 179'da "Bu maddede sayılan suçlar seçim suçudur." dediği için 180'inci maddeye göre altı ay içinde dava açılmadığı takdirde dava açılmayacaktır.

Yine, seçim günü silah taşımak mesela, özel olarak düzenlenmiştir. Efendim, bu kanuna tabidir. Ruhsatsız silah olsa başkadır, 636'ya göre dava açarsınız o genel hükümlere tabidir. Ayrıca seçim günü silah taşımak özel bir suçtur ve bu kanuna tabidir.

Yine, oy pusulalarını yırtmak, bozmak, resmî evrakı yırtmak, bozmak anlamında değildir bu kanuna özeldir ve bu kanuna göre altı aylık süre içinde dava açılmadığı takdirde cezasız kalacaklardır. Yani bu konuyu şeye kadar araştırırsak... Sağlıklı olan nedir? Onu yapmalıyız. Suç işleyen kişilerin cezasız kalmamasını sağlamak ama basit suçlardan dolayı da insanların sürekli iki yıl boyunca ceza tehdidi altında bulunmalarını sağlamak için bir çözüm bulunabilir.

BAŞKAN – Mevzu anlaşıldı. Yani şöyle anlıyorum ben, bunu bu haliyle -Faruk Bey'in de zannediyorum şeyi o- geçirelim ama bunu bir aşağıda mutabakata varmaz isek bunu geçirmeyelim biçiminde algılıyorum, öyle değil mi? O şekilde?

FARUK BAL (Konya) – Komisyon maddeye geldiğinde geri çeksin.

BAŞKAN – Tabii çekilir, o zor bir şey değil. Çekilir yani o bir şey değil.

O zaman bunu geçirdiğimizde bu geçici madde için ne yapacağız? Geçici maddede de koyarsak çünkü başka kanuna geçileceği için şeyin devamında burada geçici 24...

FARUK BAL (Konya) – O zaman Genel Kurulda ilave edelim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – O zaman Genel Kurulda Komisyonun oturması gerekiyor.

BAŞKAN – Tabii o zaman o sıkıntı oluyor.

O zaman ikisini de çıkarırız Faruk Bey, şimdi ilave ederiz onu, ikisini de çıkarız.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani bizim bu iki maddeyi de çıkarma konusunda kesinlikle söylüyorum yani eğer gruplar bu maddeye "Hayır" derlerse biz bu maddede ısrarcı değiliz. Biz doğru olduğu için getiriyoruz bunu.

BAŞKAN – İkisini de çıkarırız.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama yok bunun altı... Bu şöyledir bir hesaplama veya falan şekilde düşünülürse biz bunu çekeriz yani aşağıda da çekeriz...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, mevzu anlaşıldı, ben bu maddeyi bu haliyle yani madde 8'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 9'uncu madde olarak yeni bir önerge var çünkü bu yasaya geleceği için geçici madde ama 9'uncu madde biçiminde girmesi gerekiyor.

Okutuyorum:

TBMM Anayasa Komisyon Başkanlığına

Görüşülmekte olan Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'na aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesi ni arz ve teklif ederiz.

Madde 9- 298 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 23- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla hâlen devam eden soruşturma ve kovuşturmalar ile infazı tamamlanmamış hükümler hakkında da 180'inci maddede kovuşturma açılma şartı olarak öngörülen altı aylık süre uygulanır.

İdris Şahin
Çankırı

Adem Yeşildal
Hatay

Gerekçe:

298 sayılı Kanun'un 180'inci maddesinde yapılan değişiklikle kovuşturma açılması için öngörülen iki yıllık süre şartı altı ay olarak değiştirilmiş olup mevcut soruşturma ve kovuşturmalar ile henüz infazı tamamlanmamış hükümler açısından altı aylık sürenin uygulanması ve oluşabilecek tereddütleri gidermek amacıyla iş bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Ali Bey...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Şimdi Sayın Başkanım, bu yorumda uygulayıcılar açısından sıkıntı yaratılacak yani bu maddenin bu hâliyle geçmesi hâlinde geriye doğru bakılacak, soruşturma dosyası getirilecek, altı aylık süre içinde dava açılıp açılmadığına bakılacak, bakın bu hâliyle geçerse. Bu hâliyle henüz infazı yapılmamış şeyleri ortadan kaldırıcı bir düzenleme olmaz, onu söyleyeyim. İnfaz savcısı, soruşturma dosyasını, dava dosyasını getireceği, altı aylık sürede dava açılıp açılmadığına bakacak sadece. Yani istenen bu mudur? Amaç buysa başka bir şey...

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Amaç o.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Bakın, amacınız buysa... Açılmışsa yatacak yani.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Altı ay içinde açılmışsa yatacak...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Ama bakın, bu eşitlik ilkesine aykırı, Anayasa Mahkemesi bu maddeyi iptal eder yani olmaz, yazıktır. İki aynı statüde, altı ay içinde birisi açılmış, birisi açılmamış, savcı görevini ihmal etmiş, savcının görevini ihmal ettiği davada adam yatacak öbüründe efendim affedilecek, olmaz ki. Yani biz bir eşit uygulama istiyoruz.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Tersine bir hüküm koymamış olsak bile yine geriye doğru yürümeyecek mi?

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Yürümez, hayır yürümez dava şartıdır bu, infazla ilgili değil, bitmiş davalarla ilgili... Kovuşturma yani o sürede dava açma şartını getiriyor 180'inci madde.

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Lehe olan...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Ama dava açma süresiyle ilgilidir arkadaşlar. Bakın, basın Kanunu'nda da var buna paralel, günlük mevkutelerde ve diğer mevkutelerde belli sürede dava açmak gerekir.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Yargıtay aşamasında hüküm verilmiş ama Yargıtay inceliyor altı aylık süre içerisinde bu açılmamış dolayısıyla bunun lehine bozup göndermiyor mu?

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Açılmamışsa bozacak tabii ki. O açılmamışsa bozacak zaten. O zaman buna gerek yok, bu olmasa da ona bakacak. Ama bakın, konuşulan burada deniliyor ki: "Efendim o sürede dava açılıp ceza verilenler de var, onları da kapsayalım." şeklinde bir konuşma oldu. O zaman bu madde onu kapsamaz, bu hâliyle kapsamaz. Yani amaç nedir bilemiyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakan...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, o zaman eğer Komisyon uygun görürse bu maddede belli ki bir mutabakat yok yani bir tekriri müzakere ile bu davayla ilgili yani 9'uncu maddeyi çıkaralım, tartışmayı bitirelim. Yani bu noktada çünkü biz doğru bir şey olduğuna düşündük ama arkadaşlar farklı düşünüyorlar, o yüzden tartışmaya gerek yok bence. Eğer Komisyon uygun görürse tamamen çıkaralım bu tartışmayı yarına taşımanın bir anlamı yok.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Başkanım, bu düşünceyle zaten arkadaşlarımız geriye doğru yürüyeceği noktasından... Tutanaklara da geçti, dolayısıyla bu geçici maddeyi koymaya gerek yok. 8'inci madde olduğu gibi geçsin, geçici maddeyi uygulamayalım o zaman.

BAŞKAN – Yani 8'inci madde konusunda Genel Kurulda, burada zaten çok net olarak sizin de şeyiniz oldu, oradan çıkaracağız, bence o hâliyle geçmesinin çok bir şeyi yok, tekriri müzakere bilmiyorum ama yani çok...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – 8 çıkarılacaksa 9'da önergeye gerek yok.

BAŞKAN – Tabii o zaman gerek yok ama...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Geçici maddeye gerek yok diyorum. Siz eğer bu şekilde geriye yürüyeceğine dair neticede görüşünüzü beyan etmiş durumdasınız. Bize göre de zaten geriye doğru...

BAŞKAN – 9'a hiç gerek yok o zaman, 8 o hâliyle geçmiş olsun ama 8'de o şekilde konuştuğumuz çerçevede yani mutabakat olmadığı zaman o şeyi geri çekecek Komisyon olarak, o şekilde anlaşmış olduk Sayın Bakan.

Evet, şimdi 24'üncü madde var, geçici madde 23 biçiminde, yeri burası olduğundan teknik olarak kanunlar bizi uyardı, bunu şimdi görüşmemiz gerekiyor, 298'le alakalı bölüm biteceği için.

Bu maddeyi 9 olarak okutuyoruz:

MADDE 24- 298 sayılı Kanuna aşağıdaki Geçici Madde 23 eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 23- 31/12/2016 son tarih olmak üzere milletvekili genel seçimi, cumhurbaşkanlığı seçimi ve halkoylamalarında 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 35 inci maddesindeki hükümlerle sınırlı kalınmaksızın Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası esas alınarak veya mevcut bilgilerle Yurt Dışı Seçmen Kütüğü oluşturulabilir.

BAŞKAN – Evet bu teknik şey zaten. Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Bu 9'uncu madde olarak kabul edildi.

Madde 9'u, madde 10 olarak okutuyorum:

MADDE 10- 21/2/1963 tarihli ve 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanununa bağlı değerli kağıtlar tablosunun sonuna "15. Mavi Kart 5,00 TL" ibaresi eklenmiştir.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – O konuda yalnız Sayın Bakanım, arkadaşların bir şeyi vardı, Maliye Bakanlığından gelen arkadaşımızın...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – O konuda gerek yok.

BAŞKAN – Peki.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi, madde 11 olarak okutuyorum:

MADDE 11- 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına "Türk vatandaşları" ibaresinden sonra gelmek üzere ", doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi, 12'nci madde olarak okutuyorum:

MADDE 12- 5490 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler (m) ve (n) bentleri olarak eklenmiş ve mevcut bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

"m) Mavi Kart: Doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesinde belirtilen altsoylarına verilen ve söz konusu maddede belirtilen haklardan faydalanabileceklerini gösteren resmi belgeyi,

n) Mavi Kartlılar Kütüğü: Doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoylarının kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,"

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi, 13'üncü madde olarak okutuyorum:

MADDE 13- 5490 sayılı Kanuna 8 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 8/A maddesi eklenmiştir.

"Mavi Kartlıların kayıtları

MADDE 8/A- (1) Doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde belirtilen altsoyları, Genel Müdürlükçe elektronik ortamda tutulan Mavi Kartlılar Kütüğüne kaydedilir. Bu Kütüğe kaydedilenler, her türlü nüfus olaylarını yurt içinde nüfus müdürlüklerine, yurt dışında ise dış temsilciliklere beyan etmekle yükümlüdürler."

BAŞKAN – Evet, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 13' ü, 14' üncü madde olarak okutuyorum:

MADDE 14- 5490 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Evet, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 14' ü, 15' inci madde olarak okutuyorum:

MADDE 15- 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 28- (1) Doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve üçüncü dereceye kadar olan altsoyları, bu maddede belirtilen istisnalar dışında Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam ederler. Millî güvenliğe ve kamu düzenine ilişkin hükümler saklıdır.

(2) Bu madde kapsamında bulunan kişilerin, seçme ve seçilme, muafin araç veya ev eşyası ithal etme hakları ile askerlik hizmetini yapma yükümlülüğü yoktur. Bu kişilerin sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı olup, bu hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tabidirler.

(3) Bu madde kapsamında bulunan kişiler, bir kadroya dayalı ve kamu hukuku rejimine tabi olarak asli ve sürekli kamu hizmeti görevlerinde bulunamazlar. Ancak kamu kurum ve kuruluşlarında işçi, geçici veya sözleşmeli personel olarak çalıştırılabilirler.

(4) Bakanlar Kurulu gerekli görmesi halinde üçüncü dereceden itibaren hangi dereceye kadar olan altsoyların bu maddede tanınan haklardan faydalanabileceğini belirleyebilir.

(5) Bu madde hükümlerinden yararlanacak olan altsoyun, üstsoyu ile soy bağıını belgelendirmesi şarttır.

(6) Bu madde kapsamında bulunan kişilere, talepleri halinde bu maddede belirtilen haklardan faydalanabileceklerini gösteren Mavi Kart düzenlenir. Bu Kart, 21/2/1963 tarihli ve 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanunu kapsamındadır.

(7) Bu maddenin sağladığı hakların kullanılmasında Mavi Kartın ibrazı yeterlidir. Kartın ibraz edilememesi durumunda Kimlik Paylaşımı Sistemi aracılığıyla Mavi Kartlılar Kütüğünden alınacak kayıt örneği ve uyuşunda bulunulan devlet makamlarınca verilmiş kimlik bilgilerini gösteren belge ile işlem yapılır. Bu kişilerin kimlik bilgilerinde değişiklik olması durumunda uyuşunda bulunduğu devlet makamından alınmış eski ve yeni kimlik bilgilerini gösteren belgenin usulüne göre tasdik edilmiş Türkçe tercümesi ile birlikte ibrazı zorunludur.

(8) Bu madde kapsamında bulunan kişilere Bakanlığın tespit edeceği esaslar çerçevesinde kimlik numarası verilir. Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası aranan yerlerde bu kimlik numarası kullanılır.

(9) Mavi Kartın düzenlenmesi ve dağıtılması ile Mavi Kartlılar Kütüğünün elektronik ortamda tutulmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(10) Kamu kurum ve kuruluşları, bu madde hükümlerinin uygulanması amacıyla her türlü tedbiri alır ve gerekli düzenlemeleri yapar."

BAŞKAN – Buyurun Sinan Bey.

SİNAN OĞAN (İğdir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, yurt dışındaki vatandaşlarımızın başka ülke vatandaşlığına geçmiş olsalar dahi Türkiye'yle bağlarının devam ettirilmesi, Türkiye'deki haklarının korunması elbette ki bizim de desteklediğimiz bir madde. Yalnız bununla ilgili benim merak ettiğim bir iki husus var. Birincisi yurt dışı Türklerle ilgili herhangi bir çalışma yapılmış mıdır? Çünkü ben bir araştırma yaptığımda gördüm ki yurt dışı Türklerimizin birçok sorunları var. Örneğin emeklilik hakları ne olacaktır yurt dışındaki Türklerin? Alman vatandaşlığına geçmiştir, mavi kartı vardır, Türkiye'de borçlanma suretiyle emekli olabilecekler midir? İçişleri Komisyonunda Yurt Dışı Türkler Başkanlığı mavi kartlıların borçlanma yoluyla emeklilik hakkında yararlanabilmeleri doğrultusunda bir düzenlemenin İntibak Yasa Tasarısı'na ekleneceği belirtilmiş. Ancak, eğer yanılıyorsam İntibak Yasa Tasarısı'na böyle bir madde eklenmemiş. Dolayısıyla bunların durumu ne olacaktır?

Ayrıca yine buradaki vatandaşlarımız, mavi kart sahibi vatandaşlarımız Türkiye’de örneğin yabancından yabancıya araç alımı yapabilecekler midir? Yine aynı şekilde bu vatandaşlarımızın örneğin çifte vatandaş olanlar da mavi kart statüsüne tabi olacaklar mıdır yoksa sadece Almanya ve Avusturya gibi çifte vatandaşlığı önleyen ülke vatandaşlarımız mı olacaktır? Sayın Bakanımız bir açıklamasında basına, Samanyolu Habere verdiği bir değerlendirmede diyor ki: “Türkiye Cumhuriyeti nüfus cüzdanı ne işe yarıyorsa mavi kartlar da aynı işe yarayacaktır.” Yani buradan bizim anladığımız, emeklilik dâhil bütün haklarının, seçme ve seçilme hariç, emeklilik dâhil bütün haklarının bu yeni düzenlemeyle verileceği şeklinde. Doğru mudur?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Oğan’a teşekkür ediyorum çünkü değindiği hususlara ilişkin açıklama yapma imkânı verdi. Bir defa mavi kart uygulamasında vatandaşların sahip olduğu hakların hepsini kullanamıyor çünkü Anayasa’dan kaynaklanan engeller var. Seçme hakkı sadece vatandaşlara veriliyor, seçilme hakkı sadece vatandaşlara, askerlik hakkı sadece vatandaşlara ve kamu görevlisi olma hakkı gibi hususlar tamamen vatandaşlara tanınan haklar olduğu için bu istisnalar, bir de tabii millî güvenlik ve kamu düzenine ilişkin istisnalar, bir de muafen dışarıdan araç getirmeyle ilgili istisnalar var. Bu çerçevede, bunlar vatandaş olmadıkları için vatandaş olanlara sadece tanınmış olan haklardan istifade edemeyecekler çünkü bunlar esasında bizim vatandaşımız değiller.

İkincisi: Mavi kartın ne işe yarayacağını anlatırken ben onu ifade ettim çünkü mavi kart esasında bir vatandaşlığı çıkma izniyle kaybetmiş olan insanlarımızın Türkiye’de yaşadığı sorunları çözmek için getirilmiş bir uygulama. Örneğin araç alım satımı yapıyor, gittiğiniz zaman işlem yapacak, birtakım numaralar istiyor, birtakım veriler istiyor. Siz vatandaş olmadığınız için bir numaranız da yok, işlemleri yaptırırıyorsunuz. Veya başka bir yere sözleşme yapacaksınız bankada, gene işlem yaptırırıyorsunuz. Tapuyla ilgili bir işiniz var tapuda, gene işlem yaptırırıyorsunuz. Bütün bunların tamamı uygulamada ortaya çıkıyor. İşte, mavi kart kütüğü ve bu mavi kartlara verilecek mavi kart numarası bu işlemleri Türkiye’de kolaylaştırmak için. Onlar bir kütükte kayıtlı olacağı için mavi kart numarasıyla işlem yaparken girecek, gereken bilgiler neyse onları alacaklar. O açıdan, nüfus cüzdanının sağladığı bütün kolaylıklar değil ama önemli kolaylıkların tamamını sağlayacak, bundan istifade edecek. Araç alım satımıyla ilgili herhangi bir kısıt zaten yok. Türk vatandaşları nasıl araç alıp satabiliyorlarsa onlar da alacaklar. Türk vatandaşlarına bir kısıt varsa onlara da uygulanacak. Onlar açısından...

SİNAN OĞAN (İğdır) – Yabancı vatandaş statüsünde oldukları için aynı zamanda. Yabancından yabancıya araç satışında bu vatandaşlarımızın statüsü ne olacak mesela?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Onlarla ilgili tabii benim detaylı bir bilgim işin doğrusu yok. Arkadaşlar “Ayrı bir uygulamaya tabi.” diyorlar ama Maliye Bakanlığının o konuda ayrı bir uygulaması var. Maliyenin temsilcisi burada zannedersem.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sayın Bakanım, şimdi yurt dışındaki Türklerimizin çok sorunu var. Bu uygulamadan önce ben isterdim ki yurt dışı Türklerinin sorunları bir dinlenilsin. Ben araştırdım, keşke bize de dağıtsaydınız hangi sonuçları elde ettiniz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bak, şimdi, onu ben, müsaade edin, anlatayım.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız var, bir. Soydaşlarımız var, iki. Akrabalarımız var, üç. Türkiye’de bugüne kadar yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızla Dışişleri Bakanlığımız, devletin değişik kurumları görevlileri eliyle, orada konsolosluk eliyle ilgilenmişler ama ilk defa biz burada yaşayan vatandaşlarla âdeta diaspora bakanlığı gibi görev yapacak bir teşkilat kurduk. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, 2010’da kuruldu.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Bir sonraki madde. O maddede de konuşacağız.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bu yeni bir teşkilat. Tabii, işin başında başka kurumlarla pek çok ilişkisi olan işler var. Tabii, bu diyelim ki Dışişlerinin işini yapmıyor, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının işini yapmıyor ama oradaki vatandaşların sorunlarının, Türkiye’ye dönük, yaşadıkları ülkeye dönük sorunlarının tespiti ve çözümü noktasında bunu devletten devlete sorunları Hükûmete ileterek, Dışişleri, Başbakan, Hükûmet yetkilileri vasıtasıyla iki ülke arasında görüşerek, Türkiye’de çözülecek sorunları ilgili makamlara bizzat ileterek ve çözümünü takip ederek ve sonuçlandırarak yani tek elden bir organizasyonu biz ortaya koyduk. Yunus Emre Vakfını kurduk. Niçin kurduk Yunus Emre Vakfını? Türk kültürünü, Türk tarihini ve bize ait şeyleri dünyaya tanıtmak için. Bugün şu anda yirmi üç ülkede Yunus Emre Türk Dil, Kültür Merkezlerini açtık ve bunu daha da çoğaltıyoruz. Şu anda Avrupa’nın pek çok ülkesinde üniversitelerin değişik bölümlerinde oradaki vatandaşlarımızın ihtiyacını karşılamak üzere, özellikle din eğitimi alanında -çünkü kimliğin muhafazasında din ve dil çok önemli- hem dilin öğretilmesi hem de dinin öğretilerek kimliğin muhafazası alanında çok ciddi çalışmalar yapıyoruz.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sayın Bakanım, o bir sonraki madde. O maddeyle de ilgili de zaten söyleyeceklerimiz var.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Burada büyük şeyler var, onun için yapılmadı şeklinde değil... Yani biz onları konuşursak sabaha kadar sürer ama burada onu tartışmak değil, işte bu tasarıları da yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın oy kullanma hakkını sağlıklı bir biçimde kullanmalarını sağlamak, vatandaşlıktan izin vererek çıkardığımız vatandaşların Türkiye’de yaşadığı sorunları çözmek... Biz izin vermişiz, çıkmış, mavi kart vermiyoruz. Şimdi, bunun oğlu var, kızı var, ona da vermiyoruz. O yabancı statüsünde babasının, annesinin istifade ettiği haklardan istifade edemiyor. Öngörülemeyen bir sürü sorun var. İşte, bu öngörülemeyen ama başlangıçta iyi niyetle çıkarılmış uygulamanın öngörülemeyen, ortaya çıkan sorunları çözmeye dönük ve vatandaşlarımızın lehine olan düzenlemeler. Emeklilik haklarıyla ilgili de haklarını koruyoruz ve ilgili kanunlardaki hükümlere tabi...

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sayın Bakanım, biz de destekliyoruz zaten. Mavi kart olumlu bir uygulamadır, güçlendirilmesi de lazım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Biz dinliyoruz... Bak, Almanya’da, Hollanda’da, başka ülkelerde şu anda toplantılar tertip ederek bizzat vatandaşlarımızla yüz yüze gelerek yaşadıkları sorunlar nedir? Örneğin, en son biz Hollanda’da Türkçenin öğretilmesiyle alakalı, eğitimle alakalı oradaki bütün STK’ların ve vatandaşlarımızın katıldığı toplantılar yaparak çok geniş değerlendirmeler yaptık. Bunu bütün ülkelere de yayacağız çünkü Türkçeyi korumak, okutmak ve öğretmek, vatandaşımızın kültürünü korumak ve geleceğe taşımak bizim vazifemiz. Onun için çalışıyoruz. Eksiğimiz olabilir ama samimiyetle çalışıyoruz.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sayın Bakanım, iki tane net soru var ortada. Birincisi: Mavi kart sahibi vatandaşımız -yurt dışında yaşayan- borçlanarak emekli olabilecek mi? İçişleri Komisyonumuzda Sayın Yurtnaç’ın komisyon raporuna da yansımış net bir ifade var. Diyor ki: “Mavi kartlıların borçlanma yoluyla emeklilik hakkından yararlanabilmeleri doğrultusunda bir düzenlemenin İntibak Yasa Tasarısı’na ekleneceği...” İntibak Yasa Tasarısı’na eğer yanılmıyorsam, böyle bir madde eklenmemiş.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Eklenmedi.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Eklenmedi, ne olacaktır bunların durumu?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, emeklilikle ilgili konularda... Şimdi, bu maddede, 14’üncü maddede sosyal güvenlikle ilgili kısımda bir ifade var. Sosyal güvenlikle ilgili kazanılmış hakların saklı olduğunu ve bu hakların kullanımıyla ilgili kanunlardaki hükümlere tabi... Bir defa, kazanılmış hakları neyse onu muhafaza ediyor.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sayın Bakanım, orada sorun yok zaten.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Müsaade eder misin, ben bir bitireyim ama.

İkincisi: Bunların emeklilikleriyle ilgili işle ilgili kanunlarda hükümler neyse ona tabi çünkü onun düzenleme yeri bura değil. Bununla alakalı yurt dışındaki vatandaş olmayan insanlarımızın -öyle diyelim- vatandaşlıktan çıkmış mavi kartlı insanlarımızın Türkiye’deki vatandaşlar gibi emekli olmayla alakalı talepleri var. Biz onu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla görüşüyoruz çünkü aktüeryal dengeyle, başka pek çok konuyla alakalı geniş kapsamlı bir çalışma yapılıyor. Şu anda o çalışma bitmediği için şu şekilde diye bir açıklama yapmıyorum çünkü müthiş bir beklenti doğuyor özellikle Bakan olarak benim ağızından çıktığı zaman; benim o işin altyapısını bitirdikten sonra konuşmam lazım ki yarın mahcup olmayalım ama şu anda biz vatandaşlarımızın bu yöndeki taleplerini aldık ve o yönde bunu yapabilir miyiz, yaparsak nasıl yaparız bununla ilgili...

BAŞKAN – Onu düşünüyorsunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Çalışıyoruz, düşünmüyoruz Sayın Başkan.

Eldeki ilgili bakanlıklarımız bu konuyla ilgili çalışmayı yapıyorlar.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sayın Başkanım, çok yuvarlak ifade oldu.

BAŞKAN – Siyasette yuvarlak ifade çok kullanılır, gayet doğal yani.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sayın Başkanım, bu maddenin hazırlanmasındaki en önemli gerekçelerden birisi oradaki vatandaşlarımızın sorununu çözmek. Oradaki vatandaşlarımızın -biz de araştırma yapıyoruz- en önemli sorunlarından birisi emeklilik hakkıdır.

BAŞKAN – Yalnız Sinan Bey, Sayın Bakan dedi ki: “Onun yeri burası değil.” Hani konabilir de burası değil. “Öbür yasalar için hazırlık yapıyoruz.” dedi. Öyle, onu bir de bekleyelim. O bize gelmez zaten, o yasa. Bir yerden çıkar o.

SİNAN OĞAN (İğdır) – O zaman gelen komisyon raporlarına bu yanlış ifadeleri koymamak lazım.

BAŞKAN – İçişlerinden geldi o, değil mi? Tali komisyon canım -bizim asli komisyonun işi- o kadar olur yani.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sayın Bakana bağlı bir Genel Müdürün ifadesi, bunu da koymamak lazım o zaman.

BAŞKAN – Doğru. Sayın Bakanımızdan bu konuda bir şey istedik. Ben güvenirim Sayın Bakanım, “Çalışma yapıyorum.” demişse yapıyordur yani.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, tabii, şimdi, bu konu bizim işimiz, biz bunu takip edeceğiz. Yurt dışında nerede bir vatandaş varsa, nerede bir Türk varsa, akraba varsa biz orada olacağız. Onların derdi bizim derdimiz, biz onu yapacağız. Bir defa, bu mavi kart kullanan insanlar tek emeklilik Türkiye’den istemiyorlar; orada emekliler, bir de Türkiye’den emeklilik hakkı almak istiyorlar. O yüzden bu konuyla alakalı bizim de bir sistemimiz var, emeklilik sistemiz var. Bunun maliyeti nedir, bu ne olacak, ne getirecek, bu kaynakları nasıl temin edeceğiz? Yani bu lafla olacak iş değil. Biz çalışacağız, ondan sonra gereken neyse yapacağız. Şu anda bu konuya çalışılıyor ilgili bakanlıklar tarafından, onu söyleyeyim. Çalışma bittikten sonra da bakıp değerlendireceğiz.

BAŞKAN – Sinan Bey, herhâlde tamam bence bu mesele.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz tamam olacak.

BAŞKAN – Buyurun, son bir cümle alayım.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Son bir cümle... Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak yurt dışındaki vatandaşlarımız mecburiyet karşısında başka ülke vatandaşlığına geçmiş olsalar dahi Türkiye’nin diğer vatandaşlarına sağladığı hakların onlara da sağlanmasından yanayız. Onların en önemli sorunlarından birisi olan emeklilik sorunlarının da bu çerçevede çözülmesinden yanayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 15’i 16 olarak okutuyorum:

MADDE 16- 24/3/2010 tarihli ve 5978 sayılı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki (g) ve (ğ) bentleri eklenmiştir.

"ç) Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanlığı.

f) İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı.

g) Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı.

ğ) Bilgi İşlem Daire Başkanlığı"

BAŞKAN – Sinan Bey, buyurun.

SİNAN OĞAN (İğdır) - Şimdi, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız tabii iyi niyetle kurulmuş bir Başkanlık ama bugün geldiği noktada maalesef aynı iyi niyetle devam etmiyor. Birincisi, bu alanda çalışan TİKA var, Dışişleri Bakanlığı var, bir de Yunus Emre Vakfı açıldı, şimdi bir de Yurtdışı Türkler Başkanlığının daha da genişlemesi ve kadrolaşmasıyla karşı karşıyayız. Basit bir örnek vereyim size: Göçün 50’nci yılı dolayısıyla yapılan faaliyetler çerçevesinde her üç partiden milletvekilleri davet edildi, gittik orada konferans verdik ve bu konferansımız Yurtdışı Türkler Daire Başkanı tarafından “Muhalefet milletvekillerini niye davet ettiniz?” diye büyük bir sıkıntıya sebep oldu. Davet eden arkadaşlarımıza ifade edildi bu: “Nasıl davet edersiniz?”

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben de davet ettim bütün partileri.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Başka bir örnek vereyim, daha önce komisyonda da ifade etmiştim Sayın Başkan.

AYŞE TÜRKMENOĞLU (Konya) – Bürokratlar mı yapıyor bunu?

SİNAN OĞAN (İğdır) – Evet Sayın Yurtnaç yapıyor, çok açık ifade edeyim. “Muhalefet partilerini niye davet ediyorsunuz?” Ki biz orada asla siyaset yapmadık, bu mesele millî bir meseledir. Biz bu tür konularda göçle ilgili fikirlerimizi ifade ettik, geldik. Şimdi, bu anlayışla eğer buradaki daire başkanlıklarını çoğaltacaksanız, bu anlayışla burayı yapılandırılacaksanız yazık bu memleket ve yazık yurt dışındaki Türklere.

İkincisi: Yurt dışına gidiyorsunuz Sayın Bakan. Yurt dışında “Türk Federasyonu” diye bir federasyon var. Daha hiç kimse yurt dışının yolunu bilmezken o Federasyon oradaki vatandaşlarımızın her türlü sorunuyla ilgileniyordu ama onları davet etmiyorsunuz. “Göçün 50’nci Yılı” toplantısına Türk Federasyonunu davet etmiyorsunuz. Bu ne demektir? Yurt dışında dahi ayrımcılık yapıyorsunuz demektir Sayın Bakan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, bu konuda herhâlde...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, tabii, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Daire Başkanlığı bana göre Türkiye Cumhuriyeti'nin en önemli kurumlarından bir tanesi. Çok önemli çünkü başka ülkelerde diaspora bakanlıkları var, bu alanda faaliyet gösteren başka birimler ama bizim ülkemizde yurt dışında yaşayan vatandaşlar, soydaşlar ve akraba topluluklarla doğrudan ilgilenen böyle bir teşkilat yok. İkincil görev, üçüncül görev olarak başka kurumlar buna bakıyor ama doğrudan bu işle ilk defa ilgilendiren bir teşkilat kurduk ve bu teşkilat şu anda yeni yapılıyor, çok kaliteli bir personeli var, daha ziyade yurt dışında doğmuş, büyümüş, orada okumuş gençlerimizden, Türkiye'de de yetişen gençlerimizden karma bir yapı oluşuyor. Hepsini dil biliyor. Şu anda yirmi dört tane dil konuşuluyor ve oradaki vatandaşlarımızın, bütün yurt dışındaki vatandaşlarımızın sorunlarını takip etmek, onlarla ilgilenmek için kurulmuş bir teşkilat. Eksiklikleri olabilir ama bu teşkilat oturdukça, zaman aldıkça daha da iyi olacaktır, bu bir.

Göçün 50'nci yılı münasebetiyle yapılan toplantılar nedeniyle, biz giderken de buradan bütün muhalefet partilerine yazılar yazdık, milletvekillerimizi davet ettik, ben kendim davet ettim. Gelen partilerden temsilcilerimiz oldu, gelmeyenler oldu ama o etkinlikleri orada gerçekleştirdik. Kemal Bey yanımda oturuyor, Sinan Bey söyleyince bir yerle alakalı, uygun görürseniz Bakanım, Kemal Bey o konuda bir açıklama yapsın, böyle bir iş var mıdır yok mudur diye, onu bir açıklasın.

Bir başka husus: TİKA, Yunus Emre Vakfı, bunlar ayrı şeyler, aynı şey değil. TİKA'nın daha ziyade, baktığınız zaman, kalkınma yardımları yapan, ecdat yadigarı eserleri tamir, bakım, onarım, yeniden ihya yapan ayrı bir fonksiyonu var. Geçmişte Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları olmadığı için onun bazı görevleri de TİKA üzerinden devam ediyordu, o da TİKA'nın esas kalkınmaya dönük, ecdat yadigarı eserleri ayağa kaldırmaya dönük fonksiyonunda biraz yavaşlama meydana getiriyor. Şimdi, TİKA kendi işini, kendi alanını daha iyi bir noktada yapıyor. Yunus Emre Vakfını biz niye kurduk? Yurt dışında Türkçeyi öğretmek için, Türk kültürünü, Türk tarihini öğretmek için bana göre çok önemli bir kuruluş. Şu anda yirmi üç ülkede Yunus Emre Türk Dil Merkezlerini biz kurduk ve buralarda Türkçe öğretiliyor. Her yerde, Almanya'da da, başka ülkelerde... Almanya'da şu anda devam ediyor, henüz orası açılmadı ama yirmi üç ülkede hayata geçirdik. Biz vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerde, gençlik dairelerinde yaşadıkları sorunlar dâhil, okullarda uğradıkları ayrımcılık, istihdamda, siyasette, her alanda bunlarla ilgili çalışmalarımızı devam ettiriyoruz.

Yurt dışındaki STK'larla ilgili bir hususun altını çizmem lazım. Ben bunu kendilerine de söyledim, büyükelçilerle ilgili toplantıda da dile getirdim, buradan da bir kez daha dile getirmek istiyorum: Yurt dışında çok değerli STK'larımız var, siyasal görüşleri şu olur bu olur ama ben biliyorum ki hepsi bizim insanımıza hizmet ediyorlar ve daha iyi olmaları için uğraşıyorlar. Bizim güttüğümüz politika şu: Yurt dışındaki vatandaşlarımızın oluşturduğu STK'ların birbirlerine karşı mücadele eden, birbirleriyle yarış yapan değil, birlikte, dayanışma içerisinde kendi hakları için bulundukları ülkede mücadele eden bir pozisyonda olmalarının doğru olacağını, oradan Türkiye'yi dizayn etmeye, Türkiye'nin içerisindeki yapılar üzerine uğraşmaya değil... Onu yaparken evdeki çocuklar başkalaşıyor, evdeki kültür elden gidiyor ve orada biz bir nesli eğer dikkat etmezsek kaybetme tehlikesiyle karşı karşıyayız. O yüzden de biz bundan sonraki süreçte bu STK'ların birlikte çalışmaları, birlikte hareket etmeleri, ihtiyaçlarının da birlikte karşılanması... Buradan açıklıyorum: Örneğin din adamı ihtiyaçları. Diyanet İşleri Başkanlığı DİTİB'e gönderiyor ama biz bundan sonraki süreçte -ben Diyanet İşleri Başkanlığıyla da görüştüm- ne kadar orada dernek varsa, vatandaşımız varsa, hangi ekip, hangi grup, kim olursa olsun, hiçbir ayırım yapmaksızın taleplerini hayata geçirmemiz lazım, bizim onların ihtiyaçlarını gidermemiz lazım. Bundan sonraki süreçte de -biz oradaki görüşmelerimizde de- ben bu dernekle ayrıca da çalışmak, bir çalıştay yapma talimatı verdim arkadaşlarıma, bir araya gelip konuşacağız. Ne olursak olalım siyasi düşüncemiz, biz Almanya'da, Fransa'da, nerede olursa olsun, tek bir insan gibi hareket etme zorunluluğumuz var. O yüzden siyasal yaklaşımlarımızı bir tarafa bırakacağız, Almanya'da, başka ülkelerde birlikte çalışacağız çünkü bizim oradaki derdimiz bir, oradaki dertlerimizi, sorunları çözmek de birlikten geçiyor. Biz o esas üzerine çalışacağız. Geçmişe dönük siyasi ayrışmaların topluma çok büyük faturalar ödettiğini biliyoruz. Bundan sonraki süreçte bu ayrışmalara takılmadan yolumuzu almamız lazım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Sayın Bakan, ağzınızdan bal damlıyor. Hakikaten, ne güzel söylüyorsunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Biz bunları yapıyoruz, bal damlasın diye söylemiyorum.

SİNAN OĞAN (İğdır) – İzin verir misiniz... Lütfen, bunları bürokratlarınıza da talimat verin ayrımcılık yapmasınlar. Yurt dışı meselesi bizim millî meselenizdir. Burada iktidar, muhalefet olmaz. Biz bu konuda her türlü katkıyı sunuyoruz, sunmaya da devam edeceğiz ama siz ayrımcılık yapmayın lütfen.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Kemal Bey.

BAŞBAKANLIK YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI KEMAL YURTNAÇ – Sayın Başkanım, Sayın Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Biz iki yıllık bir kuruluşuz. Tirnağımızla kazıya kazıya bugüne kadar 130-160 tane personeli bir araya getirdik, bu personelden 56 tane master' ı, 20 tane doktoralı arkadaşımız var. Bizim amacımız... Siyaseti siyasetçiler yapar. Bizler, sizler tarafından verilmiş görevleri yapmak için çalışıyoruz. Şimdi, eğer öyle bir düşünce olsaydı göçle ilgili sempozyuma ilgili siyasi partileri davet etmezdik. Yani o kurumun başkanı olarak o salona müsaade eden kişi benim, niye ayıralım böyle bir şey? İkinci olarak: Avrupa'ya açıldığımızda insanlarımızı biz bölerek yönetme düşüncesinde değiliz ki, hepsini yani şu masanın etrafındaki, her düşüncedeki insanları...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Kimseye kızdın mı?

BAŞBAKANLIK YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI KEMAL YURTNAÇ – Hayır, kimseyle de böyle bir şey olmadı. Yani ben o zaman yurt dışındaydım, öncesinde ben oluru verdim. O toplantı yapıldı, böyle bir şey gerçekleşmedi. Yani yurt dışındaki yaşayan vatandaşlarımız her düşüncedeki insanlarla kucaklarsak biz zenginleşiriz, biz büyürüz. Niye devleti küçültelim, niye idareyi küçültelim, yeni bir kurum olarak böyle bir şey yapalım? Belki algılamalarda yanlışlık olabilir ama ben kesinlikle herhangi bir siyasi parti konusunda hiçbir şey söylemedim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Kemal Bey, mesele anlaşılmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir madde ilavesi önergesi var.

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarıya aşağıdaki metnin 17'nci madde olarak eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

İdris Şahin

Adem Yeşildal

Çankırı

Hatay

Madde 17- 5978 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki "faaliyetleri" ibaresinden sonra gelmek üzere "idari, mali veya hibe esaslı olarak" ibareleri eklenmiştir.

Gerekçe:

Madde metninde yer alan "destek" kavramının mahiyetini açıklamaya yönelik olarak ilave edilmiştir.

BAŞKAN – Teknik bir düzeltme.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 16'yı 18 olarak okutuyorum:

MADDE 18- 5978 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin başlığı "Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanlığı", aynı maddenin birinci fıkrasında yer alan "Yabancı Öğrenciler Daire Başkanlığının" ibaresi "Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanlığının" ve aynı fıkranın (a) bendinde yer alan "Yabancı Öğrenci Değerlendirme Kurulunun" ibaresi "Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulunun" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 17'yi 19 olarak okutuyorum:

MADDE 19- 5978 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı

MADDE 14- (1) İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Başkanlığın insan gücü planlaması ve personel politikasıyla ilgili çalışmaları yapmak, personel sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması ile ilgili tekliflerde bulunmak.

b) Başkanlık personelinin atama, özlük, emeklilik ve sağlık işleriyle ilgili işleri yapmak.

c) Başkanlığın eğitim planını hazırlamak, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak.
ç) Başkanlık kütüphane hizmetlerini yürütmek.
d) Başkanlığın görev alanı ile ilgili diğer kamu kurumları ve kişilere yönelik sürekli eğitim merkezi bünyesinde ilgili daire başkanlıkları ile koordineli olarak eğitim programları düzenlemek.

- e) Eğitim materyalleri hazırlamak veya hazırlatmak.
f) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yerine getirmek."

BAŞKAN – Evet, söz talebi yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 18'i 20 olarak okutuyorum:

MADDE 20- 5978 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 14/A ve 14/B maddeleri eklenmiştir.

"Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı

MADDE 14/A- (1) Destek Hizmetleri Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde, kiralama ve satın alma işlerini yürütmek, temizlik, aydınlatma, ısıtma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak.

- b) Genel evrak faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek.
c) Başkanlık arşiv hizmetlerini yürütmek.
ç) Başkanlık sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek.
d) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yerine getirmek."

"Bilgi İşlem Daire Başkanlığı

MADDE 14/B- (1) Bilgi İşlem Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Başkanlık projelerinin Başkanlık bilişim altyapısına uygun olarak tasarlanmasını ve uygulanmasını sağlamak, teknolojik gelişmeleri takip etmek ve Başkanlık otomasyon stratejilerini belirlemek, bilgi güvenliği ve güvenilirliği konusunun gerektirdiği önlemleri almak, politikaları ve ilkeleri belirlemek, kamu bilişim standartlarına uygun çözümler üretmek.

b) Başkanlığın bilgi işlem hizmetlerini yürütmek.
c) Başkanlığın internet sayfaları, elektronik imza ve elektronik belge uygulamaları ile ilgili teknik çalışmaları yapmak.
ç) Başkanlık görev alanıyla ilgili bilgi bankalarının oluşturulmasına yönelik teknik çalışmaları yürütmek ve ortaya çıkan sistemi yönetmek.

d) Başkanlık hizmetleriyle ilgili bilgileri toplamak ve veri tabanları oluşturmak.

e) Başkanlığın mevcut bilişim altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncel-lenmesi ile ilgili işleri yürütmek, haberleşme güvenliğini sağlamak ve bu konularda görev üstlenen personelin bilgi teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak düzenli şekilde hizmet içi eğitim almalarını sağlamak.

- f) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak."

BAŞKAN – Evet, söz talebi yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 19'u 21 olarak okutuyorum:

MADDE 21- 5978 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu,"

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 20'yi 22 olarak okutuyorum:

MADDE 22- 5978 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin başlığı "Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu" ve aynı maddenin birinci fıkrasında yer alan "Yabancı Öğrenci Değerlendirme Kuruluna" ibaresi "Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kuruluna" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Evet, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 21'i 23 olarak okutuyorum:

MADDE 23- 5978 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan "Yabancı Öğrenci Değerlendirme Kurulu" ibaresi "Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu" şeklinde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki altıncı fıkra eklenmiş ve sonraki fıkra teselsül ettirilmiştir.

"(6) Başkanlık, görev alanı içerisinde bulunan kişilere ihtiyaç duydukları danışmanlık, hukuk, eğitim, ulaşım desteği gibi konularda ilgili kamu kurumlarıyla işbirliği yaparak her türlü yardımda bulunabilir."

BAŞKAN - Evet, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 22'yi 24 olarak okutuyorum:

MADDE 24- Ekli (I) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına ait bölümüne, Ekli (II) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 5978 sayılı Kanuna eklenmiştir.

BAŞKAN - Evet, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 25'i okutuyorum:

MADDE 25- 5978 sayılı Kanuna aşağıdaki Geçici Madde 2 eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 2- (1) Mevzuatta Yabancı Öğrenciler Daire Başkanlığına yapılan atıflar Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanlığına, Yabancı Öğrenci Değerlendirme Kuruluna yapılan atıflar Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kuruluna yapılmış sayılır.

(2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığında, görev unvanı değişen daire başkanlıklarında daire başkanı unvanlı kadrolarda bulunanların görevleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona ermiş sayılır. Bu madde uyarınca görevi sona erenler ekli (2) sayılı listede ihdas edilen başkanlık müşaviri kadrolarına halen bulundukları kadro dereceleriyle atanmış sayılırlar. Bu madde uyarınca ihdas edilen Başkanlık Müşaviri kadroları, herhangi bir sebeple boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

Bu madde uyarınca atanmış sayılan personele, yeni kadrolarına atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda almış oldukları sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutar), her türlü zam ve tazminatlar, makam tazminatı, görev tazminatı, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarı (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır); atanmış sayıldıkları kadrolara ilişkin olarak yapılan sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutar), her türlü zam ve tazminatlar, makam tazminatı, görev tazminatı, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması halinde aradaki fark tutarı, atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece farklılık giderilinceye kadar herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir. Atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atanana fark tazminatı ödenmesine son verilir."

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>KADRO DERECEŚİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Daire Başkanı	1	2	2
GİH	VHKİ	9	3	3
GİH	VHKİ	7	2	2
TH	Mühendis	7	4	4
TH	Mühendis	5	1	1
TH	Mühendis	3	1	1
TOPLAM			13	13

(2) SAYILI LİSTE

KURUM : YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

TEŞKİLAT : MERKEZ

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>KADRO DERECEŚİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Başkanlık Müşaviri	1	2	2
TOPLAM			2	2

BAŞKAN - Evet, 25'inci maddeyi cetvelle beraber oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 23'ü 26 olarak okutuyorum:

MADDE 26- 10/11/2005 tarihli ve 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Konsey; Bakanlık müsteşarları, Hazine Müsteşarı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı, Gelir İdaresi Başkanı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı, Devlet Personel Başkanı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı, Yükseköğretim Kurulunca farklı ana bilim dallarında görev yapanlar arasından seçilecek üç öğretim üyesi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği Başkanı, Vergi Konseyi Başkanı, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Başkanı, istatistik alanında faaliyet gösteren ve en fazla öğretim elemanı üyeye sahip sivil toplum kuruluşunun başkanı, istatistikî sonuçlar içeren araştırma faaliyetleri yürüten gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişilerinin üye olduğu en fazla üyeye sahip sivil toplum kuruluşunun başkanından oluşur. Konsey üyeleri, toplantılara katılamamaları hâlinde, yerlerine yetkilendirilmiş birer temsilci görevlendirirler."

BAŞKAN – Evet, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 26'yı 27 olarak okutuyorum:

MADDE 27- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 27'yi 28 olarak okutuyorum:

MADDE 28- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun genelini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, İç Tüzük'ümüzün 45'inci maddesi çerçevesinde, Genel Kurulda bu Kanun görüşülürken özel sözcü olarak Şuay Alpay, Yusuf Başer, Belma Satır'ı teklif ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Redaksiyon yetkisi istiyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi için salı saat 15.00'e kadar süre veriyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum. Sağ olun Sayın Bakanım ve sayın arkadaşlar.

Kapanma Saati. 18.07